

KASIM - ARALIK 1993, SAYI 32

15.000 TL (KDV dahil)

KERVAN

GÜNDEN YARINA

Bir Şah olsam

Bir Şah olsam fakirleşsem cihann
Bütün masrafları öker giderdim
Mektepler yapıp bütün köylere
Cehaleti kökten söker giderdim

Fabrikalar kurar ulu her yerde
Ulu sarmak olur her yerde
Her yerde bakmaz ulu bir ferde
Her yerde ulu bir ferde giderdim

Gerek kimsenin kimsenin Allah
Günün her günü her zaman billah
Her yerde her yerde her yerde
Her yerde her yerde her yerde giderdim

Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman giderdim

Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman giderdim

Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman giderdim

Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman
Her yerde her yerde her zaman giderdim

Her yerde her yerde her zaman

Burjuvazi "Din Suros" evilerin Kesin Görüşü.

'Diyanet Devletin Sirtından Sökölüp Atılmalı!'

Rıza Yürükoglu: Yerel Seçimlerde SHP'yi Aktif Olarak Destekliyoruz

AŞIK HALİMİ, KISAS KÖYÜ CİHANIN NURU

Fahr-ı Feyzullah'ın oldum aşığı
Odur bu cihanın nuru ışığı
Sevdasıyla yakar nice aşığı
Şahım Ali nesli güzel sultanım

Meded deyip geldim yüce bab'ına
Hayran kaldım eşsiz ince yapına
Yüzüm sürdüm gündüz gece rah'ına
Şahım Ali nesli güzel sultanım

Görünce cemalin eridim bittim
Divanına durup od olup tüttüm
Himmetiyle bülbül misali öttüm
Şahım Ali nesli güzel sultanım

Sensin bu canımın özge cananı
Aşkın ile kaynar gönül kazanı
Makamında buldu özüm düzeni
Şahım Ali nesli güzel sultanım

Hak müşridim sensin verdin duamı
İnsanlık uğruna kurdum davamı
Halimi'nin dünü günü İmamı
Şahım Ali nesli güzel sultanım

KUL KENAN, HOLLANDA AŞK İLE

Terkeyle benliği eriş insana
"Ben" şeytandır söyle sen sana
Bizde canlar kuldur canana
Aşk ile döneriz gir çarka

Delil uyarıp semah dönmeye
Kadın-erkeği eşit görmeye
Cümle emeğin hakkın vermeye
Aşk ile gelen bir daha dönmeye

Serçeşmemizdir Bektaşî Veli
Onun kanındandır Kızıl Deli
İnsanlığın okuludur Pir Evi
Aşk ile ikrar vermişiz dönmeyiz geri

Kul Kenan eydür Divanî'nin divanesi
Her dem dilindedir Pirin nefesi
Hak Erenler ceminde çaşa gelesi
Aşk ile biçile muhabbet firezi

SERKAN EMRE, İZMİT SORUYORUM

İnsan hakları, insan özgürlüğü,
insan hayatına önem.. Hâlâ gazete
yayınlarında ve kupürlerinde kalan
kelimeler. Erzincan'da olaylar
almış başını gidiyor.
Cumhurbaşkanına soruyorlar:
"Sünnilerin Erzincan'da
silahlanmaları konusunda ne
diyorsunuz?" Devletin başı,
insanların "korunmak için
silahlandığını" söylüyor.
Madalyonun öbür yüzü, Sünniler
Alevilere karşı silahlandırılıyor.
Şimdi *Kervan* aracılığıyla
soruyorum: "Demokrat"
Türkiye'de, Sivas'ta olanlar
Erzincan'da da mı tekrarlanacak?
Bu devletin başları insanı insana
kırdırmaktan ne zaman
vazgeçecek? Soruyorum!

MUHARREM YAZICIOĞLU KAÇINCI KERBELA

Sanki Hızır Paşa geri gelmiştir
Ozanlar kanına doymuyor yobaz
Planlı şekilde katliam vahşet
İnsanlar yanıyor duymuyor yobaz

Yobaz din adına şeriat ister
Tahrîkçi bağırır "kendini göster"
Yananlar devletten yardımı bekler
Öleni insandan saymıyor yobaz
Madımak Otelî ateş ile kan

Tarihlerde kaldı öğündüğün şan
Sivas'ı dünyaya düşman ettin sen
Elinden geleni koymuyor yobaz

İnsanlığa düşman olan burada
Hükümeti emniyeti nerede
Otel yandı ölenler çok burada
Vahşetten utanıp caymıyor yobaz

Ehlibeyte düşman yalandan dinci
Muaviye'nin dostu Hüseyin'e kinci
Maraş'ta Çorum'da vahşet kaçınıcı
İnsan haklarına uymuyor yobaz

Yazıcıoğlu dinci yakıp gülüyor
Otuz yedi genç değerler ölüyor
Yetkililer gelmesin de biliyor
Sivas'da kökleşmiş kaymıyor yobaz

M.HAMDİ VURAL, MALATYA HACILAR KÖYÜ

Geleneksel Abdal Musa Sultan
Şenlikleri'nin dördüncüsü
Malatya'nın Hekimhan ilçesi
Hacılar köyünde, coşkulu bir halk
topluluğunun iştirakiyle, 5 Eylül
1993 Pazar günü yapıldı.

Tertip heyeti başkanı M.Hamdî
Vural'ın kısa konuşmasını
müteakip köy meydanında, Şah
Hüseyin Baba Türbesi etrafında
ayın-i cem yapıldı. Yaşlıların
görmeye susadıkları, gençlerden
çoğunun ilk defa gördükleri ayın-i
cem çok ilgi ve beğeni topladı. İki
gencin yol kardeşi olma isteklerinin
ardından yol kardeşliği erkanı
başladı. Hıdır Dede'nin yönettiği
ayın-i cem ve yol kardeşliği
merasimi, gülbenklerin çekilmesi
ve yenilen Abdal Musa Sultan
lokmasıyla son buldu.

Gönül isterdi ki, Malatya Hacı
Bektaş Veli KTD başkanı Hasan
Meşeli ile derneğin semah ekibi bu
mutlu günümüzde yanımızda
olsunlar, birlik ve dirliğimizin
simgesi olsunlar.

ALİ MADEN YOBAZ

Sana seslenirim ey yobaz adam
Şeytancı tavırlar rahman olur mu
Eğilip doğrulmak çare değildir
Dört duvar arası cennet olur mu

Yaşın geldi geçti olmuşsun Mervan
Medet umdukların vermiyor selam
Harama helal dersin helala haram
Dünya nimetleri haram olur mu

Vakit tamam dedin taktın fesini
Kısamazsın sen gerçeğin sesini
An gelir verirsın son nefesini
Ahirette sorgu sual olur mu

Şaşkın gider iken Kabe yoluna
Aç gözlerin bak sağına soluna
Haset helkesini takma koluna
Bulanık çeşmeden zezem olur mu

Cismi olmayandan medet dilerisin
O kuş beyinle nere gidersin
Öksüz fakir demez hakkını yersin
Buna hesap vermek kolay olur mu

Ali Maden söyler sözün doğrusu
Düzenbaza göre alın yazgısı
Ahretten olurmuş günah sorgusu
Çektüğimden beter günah olur mu

Z.HALİS MENGÜÇ, KIRŞEHİR YOBAZLAR

Sivas kalesinde deste ile gül bağlanır
Otel alayı ehlibeyte döndü diye ağyanır
Hınzırlar Pir Sultan'ı zincire bağlatır
Yapan da yaktıran da yobaz mollalar

SADIK ÇIKRIKÇIOĞLU, ZİLE ÖNERİLER

Bu toplum sahipsiz değildir. Her
tür türlü zorluğa ve yobazlığa,
içimizdeki sahte Alevilere,
Emeviye peşkeş çekenlere,
Alevinin oyu ile bazı yerlere
gelenlere, Diyanet'e satılanlara,
Cem dergisine bu toplum hak ettiği
dersi veriyor. Bunlara meydanı boş
bırakmamak için de *Kervan* dergisi
yaşayacak ve yaşatılacak. Bu yönde
bazı konuları eleştirip, yanıt
bekliyorum.

- Dergi dağıtımında çok
aksaklıklar oluyor. Hızla
giderilmelidir. Çıkan dergi diğer bir
aya atlamadan o ay içinde
dağıtılmalıdır.
- Alevilikle ilgili, daha geniş
yazılar yayınlanmalıdır.
- Tüm temsilci dostlar İstanbul
merkeze çağnılıp, kendileriyle
tanışılıp, derginin nasıl bir yol
izlemesi konusunda görüşleri
alınmalıdır.

- Derginin 15 günlük çıkması ve
tirajın artması için olanaklar
aranmalı, varolan olanaklar
kullanılmalıdır.

- Telefonlara bakan dostların
devrimci sorumlulukları var. Eylül
sayısı için 3 sefer telefon etmem
gerekmiyordu. Bu şekilde düzenli
çalışamayız. Ayrıca sizler
tarafından çıkarılan her türlü
yayından bizleri haberdar etmenizi
diliyorum.

- Aralık ayı içinde *Kervan* adına
iyi bir duvar takvimi hazırlarsanız
Zile'de satılır.

Derginin hey ay satışının
artacağı görüşündeyim. *Kervan*
adına Zile'de halk konseri
düşünüyoruz. Bir de, Zile'de
"cemevi yaptırma komitesi"
oluşuyor.

Bu arada cemevi komitesinde
görevli posta dağıtıcısı, bizlere çok
emeği geçmiş Fikri Güldal Can'ı,
kalp krizi sonucu 42 yaşında
kaybettik. Ailesine ve tüm dostlara
başsağlığı diliyoruz.

HÜSEYİN KAYA SEVGİ ZAMANI

İnsanın işini zora koşanlardan olma
Bir el de sen ativer ki yükü çıksın düze
İnsanı insana kesip, kafanı yorma
Hep bana rab bana deyip kendine

Hınzırlık, hainlik yakışmaz insanoğluna
Gel de. sevgiyle bak şu insanların

En büyük sevgi, insanı çıkarırsız
Bırakıp kendini sevgi ummanına

ALİ KARTAL ERENLERİN CEMİ

Hak kapısın çalalım
Helal lokma sunalım
Cemde gülbenk alalım
Yezit cem kapısını kırmaz ise
Kervanımız Ali kervanı
Yoldaşımız on iki İmam divanı

Analım Şehid-i Kerbelâ'yı
Kanlar Kerbelâ'da kalmaz ise

Hünkar hünkar çağlayalım
Ali deyip ağlayalım
Aleme bir cem bağlayalım
Kanlı yaşlar akamaz ise

Gelin canlar bir olalım
Bir olalım iri olalım
İri olalım diri olalım
Yezit bizi bölmez ise

Ali diye yanan diller
Allah deyip vuran eller
Hakka divan duran kullar
İkrarından dönmez ise

Kırklar ceminde duranlar
Hayrı ile Ali'yi görenler
Siz de gelin ey erenler
Hak batıl olup Kul şaşmaz ise

ZEYNEL PEKGÖZ, ZİLE PİRİM İÇİN

Kafir kimdir diye sorgu sordular
Ehli Beyti bilmeyen kafirdir dedim
İnkâr edip arkandan da vurdular
Onu inkar eden kafirdir dedim

Oruç, namaz yok imiş bizim yolda
İslamın şartında gerek imiş insana
İman yeter, Hak vardır bizim yolda
Gerçek iman Hak'kı bilmek aslında

Gel dön bu yol kötü yoldur dediler
Bana yol gösterecek olmuş kafirler
Her gün beş vakit kulmak gerekse eğer
Benim yıllık ibadet hepsine değer

Eğer kafir bize yol gösterecekse
Kendi yolun doğru bilsin o yeter
Ehli Beyti inkar eden kafirler
Bundan başka Hak yoktur onu bilsinler

İbadet dediğin Hakkın içindir
Gerçek iman ise O'nu bilmektir
Bana O'nu öğretecek hangi kafirdir
Hakkı bilmek bizi inkar değildir

Başka Hak var mıdır bundan gayrisi
Doğruyu bilmektir işin gerçeği
Saymam ben Müslim'den hiçbir kafiri
Ali'yi bilmeyen kafirdir kafir

Gelin dostlar işte gerçek Hak burda
Erenlerde erdi aynı bu yolda
Ali'm Oniki İmam soyu aşkına
İman etmeli dostlar Hakkın yoluna.

İbadet odur ki Hakka doğrudur
İman kalpten olur gösteriş yoktur
Yılda birçok cemimiz kurulur
Cem-i âlâyı seyrine gelelim

Anlamıştır beni gerçek er olan
Bilinir bu yolda kimdi ser olan
O bizi yarattı cevher çamurdan
Zeynel şimdi serhoş aşık olmaktan.

ŞEVKET COŞKUN, MALATYA CEHENNEM Mİ?

Afeteveleri, Malatya kentinin,
gariban insanların kümeleştiği
yerleşim birimlerinin başını
çekmektedir. Durum böyle iken,
Malatya'nın beyleri, paşaları bunu
görmezlikten gelmektedir. Bunların
başını eski ANAP'lı yeni RP'li
belediye başkanı Münir Erkal
çekmektedir.

Yaz aylarında tozdan
geçilmeyen sokaklar, kışa doğru
çamurdan yürünmez olmaktadır.
Durum böyle iken caddelerin
imarsız tahribi sürmekte, halkın
gerçek ihtiyacına ise cevap
verilmemektedir.

Belediyede adam kayırma
vardır, kadrolar dinci gruplara
bırakılmaktadır. Sosyalist,

demokratik basın engellenmekte,
mezhep ayrımcılığı baş
göstermektedir.

Bu durumlar Malatya halkını
rahatsız ediyor. Transferci belediye
başkanı, halkımızın ihtiyaçlarına
daha ne kadar duyursuz kalacaktır?
Vali Saffet Arkan Bedük,
halkımızın sosyal dayanışma
ihtiyaçlarına ne zaman cevap
verecektir?

Beyler, paşalar. Silkinin, halkın
ihtiyaçlarına kulak verin.

OZAN ŞİAR GERÇEK OZAN

Hüseyin savaştı ezene karşı
Hiç boyun eğmedi düzene karşı
Pir Sultan canlara evrensel çarşı
Aleviyim diyen sözde ozanlar
Zulme karşı olur özde ozanlar!..

Ozan Şiar haykır can ile diş ile
Çağını yorumla çağını işle
Alevilik değil yalnız deyişle
Aleviyim diyen sözde ozanlar
Zulme karşı olur özde ozanlar!..

H.FIRAT, İSTANBUL DERGİ SATIŞI

Kervan satış elemayım. Derginin
toplu satışını yapmak için Kadıköy
Vapur İskelesi'ne arkadaşım
birlikte gittik. Daha satışa
başlamadan, ne zaman neye
müdahale edeceğini bir türlü
öğrenememiş "emniyet
kuvvetleri", her zamanki
bilinçsizlikleri içinde "satış
yapamayacağımızı, bunun için
validen izin almamız gerektiğini"
söylediler. Öyle ya, derginin
çıkmasına izin veren vali belki
satışına izin vermeyebilirdi. Yan
iskeledeki arkadaşına oradaki polis
ekibinin müdahale etmemesi de bir
başka gariplikti.

Kadıköy satışımız engellenince
yaratıcı düşündük, "Sarigazi'ye
gidelim" dedik. Sarigazi'ye
varınca, böyle güzel semtlerimize
neden daha önce dergi satışına
gitmediğimize gerçekten üzüldük.

Sarigazi, çoğunluğu Alevi
canlardan oluşan ve bunu bütün
güzel yönleriyle belli eden bir semt.
İnsanlar bizleri soğuk
karşılamadılar. Dergi satışlarına
yardımcı oldular. Büyük çoğunluk
Alevi ama, bir mahalle muhtarlığı
gericilere kaptırılmış. Nedeni de
bölünmüşlük. 5 adayımız
birbirlerine hırslanmış, bazı
devrimci(!) arkadaşlar da halkı
seçimleri boykota çağırmış.
Yenilgiyi bunlar hazırlamış. Bunu
görünce *Kervan*'ın seçimlerdeki
tutumunun haklılığını anladım.

Sarigazi'li canlara
sesleniyorum. Önümüzde seçim
var, bu sefer doğru davranalım.

İLYAS PARSAK, ARDAHAN "İLKEL" MİŞİZ!

1977 doğumluyum, lise ikinci
sınıfta okumaktayım. *Kervan*'ı be-
ğeniyle okuyorum. Sizlerden iste-
ğim şu: Aleviliğin Şaman dininden
geldiğini ileri süren bazı kaynaklar
ve kişiler, "sizler ilkel dine inanı-
yorsunuz" diyerek, (kendileri ileri
imişler) halkımızı Sünnileştirmeye
çalışıyorlar. Konuya açıklık getir-
menizi istiyorum.

ALEVİ ÖRGÜTLERİNDEN HABERLER

Ankara

ANKARA HACI BEKTAŞ VELİ Kültürünü Tanıtma Derneği genel kurulu 14 Kasım 1993'te Dikmen'de yapıldı. Coşkulu geçen genel kurulda genel başkan Ahmet Şahin, çeşitli konuların yanı sıra Sivas katliamına değindiği konuşmasında devletin olaylar karşısında seyirci kaldığını belirtti ve özetle şöyle dedi:

“Çağımıza yakışmayan insan yakma ve öldürme eylemlerini bir insanlık ayıbı olarak görüyor ve kınıyoruz. Artık yurdumuzda insanların inançları uğruna ölmesini istemiyoruz. İnsan öldüreni, kim olursa olsun, çağdışı sayıyoruz. Hele hele insanları allah adına yakıp karşılarında zafer çiğlikleri atanları lanetliyoruz.”

Şahin, “Diyanet gibi çelişkili bir kuruma ayrılan bütçenin gidererek arttırılmasını” da eleştirdi. Başkan Şahin, dernek olarak planladıkları Alevi-Bektaşî Kültür Sitesi'nin 1994 Mart'ında yapımına başlanacak sitenin yedi kattan oluşacağını ve Alevi-Bektaşî kültürünün gereksinimlerine yanıt verebilecek ünitelerden ibaret olacağını da duyurdu.

Aşık Mahzuni Şerif, Alevi-Bektaşî inanç ve kültürünün insana verdiği değerden söz etti, yolun ululuğunu vurguladı, Alevi toplumunu merkezi birliğe davet etti. Mahzuni, özetle şöyle konuştu:

“Hacı Bektaşî kültürü bir yöre kültürü değildir. Bütün tarihi kökü, evrensel anlayışıyla, ışıklı geleceği ve barışçı, çağdaş yapısıyla ulusal bir kültürdür. Onun ötesinde evrenselidir... Böyle olduğu için de, bu çalışmaların, diğer kardeş örgütlerin tümünü bir gövdede toparlayan bir merkezi noktaya ulaşması lazım, derim. Hem coğrafi müsaitliği, hem siyasi idarenin genel merkezi olan başşehir Ankara'mız bu işimiz için de çok uygundur... Ağaç dalıyla güller bilirsiniz. Yüzlerce, binlerce insanımızı bu kültür etrafında örgütleyelim derim. Hatta, ozan demekleri, tarihi ozanlar adına kurulmuş kültür dernekleri, semah, görgü, yardımlaşma ve dayanışma demeklerimizin bu renkte olan tümünün Ankara'da bir genel merkezin ayrıntıları olması, geleceğimiz açısından çok önemlidir.”

Pir Sultan Abdal Derneği Ankara şube başkanı Veli San da, “Alevi kültürü Sünni inançtan kökten bir farklılık taşır. Onu Sünnileştirmek, Sünni ve mezhepsel bir inanç gibi dile getirmek önemli bir yanıdır. ‘Asıl Müslüman biziz’, ‘asıl Kuran bizimdir’ gibi zorlamalara başvurmamak gerekir” biçiminde konuştu.

Genel kurulda yapılan seçimlerde Ahmet Şahin başkanlığında önerilen yönetim, denetim ve onur kurulu listeleri oybirliğiyle kabul edildi. Yeni yönetim kuruluna başarı dilerken, Alevi-Bektaşî derneklerinin merkezileşmeye gittikleri şu günlerde derneklerin cem ve kültürevi açmayı hızlandırmalarına önayak olmak, toplumun daha geniş kesimini kucaklayacak olan Dergah tipi örgütlenmelere yönelmek olduğu görüşündeyiz. Alevi toplumunun diğer laik-demokratik ve emekten yana güçlerle işbirliği yapması, demokrasi mücadelesini geliştir-

me açısından son derece önemlidir.

Kayseri

KAYSERİ HACI BEKTAŞ VELİ Kültürünü Araştırma, Yaşatma ve Dayanışma Derneği 1.olağan kongresini 25 Eylül tarihinde yaptı.

Seçimler sonucunda derneğin yönetim kurulu asil üyeliklerine Abbas Tan (başkan), Ali Kılıç (2.başkan), Tekin Özdi (genel sekreter), Zeynel Doğan (sayman), İsmail Yapıcı, Fethi Vural, Behzat Aslan, Mehmet Kılıç, İbrahim Taş seçildi. Denetim Kurulu asil üyeliklerine de İsmail Taşkın (başkan), Halit Koç ve Gülümser Oral seçildiler.

Kayseri Hacı Bektaş Veli Derneği'nin adresi, Yoğunburç Cad. No: 1/1 Kayseri ve telefonu (352) 232 60 71'dir.

Anıt-mezar kampanyası

SİVAS KATLIAMINDA yaşamını yitiren cılara anıt-mezar yapımı ve ailelerine maddi katkı ve katliamla ilgili mahkeme masraflarını karşılamak üzere ABF tarafından toplanan 144 bin 500 DM, Türkiye'de oluşturulan komisyona devredildi. Konuyla ilgili olarak, 21 Kasım'da Ankara'da bir basın toplantısı yapıldı.

Basın toplantısına ABF adına kalabalık bir heyet, Hacı Bektaş Veli Derneği genel başkanı ve Türkiye-Avrupa koordinatörü Selahattin Özel, Pir Sultan Abdal Derneği genel başkanı Murtaza Demir, Sivas şehitlerinin aileleri ve yakınları katıldılar.

Toplantıda Sivas katliamı bir kez daha kınandı ve bağış kampanyasıyla ilgili kamuoyuna geniş bilgi verildi. Toplanan paranın 100 milyon TL'lik bölümü anıt-mezar yapımına, 100 milyon lirası mahkeme masraflarına aktarılırken, acil gereksinimi olan ailelere 10-20 milyon TL arasında nakit katkı yapıldı. Ekonomik durumu daha da elverişsiz olan 5-6 aile - ihtiyaç duydukları sürece - bankada hesaba yatırılan paradan aylık maaşa bağlandı. ABF delegasyonu, maddi katkıların devam edeceğini belirtti.

Lübeck

LÜBECK HACI BEKTAŞ-I VELİ Türk Kültür Cemaati, 16 Ekim

1993 günü Moislik Gençlik binasında, 200'ye yakın canın katıldığı bir cem topladı. Cemi İsmail Aslandoğan Dede yönetti.

Cemaatin genel sekreteri Zül-fikar Yalçinkaya şöyle dedi:

“Bizler Aleviliği hiçbir siyasetin ve ideolojinin peşine takmadan gerçek Aleviliğin kurumlarını yeniden yapılandırmak için mücadele ediyoruz. Aleviliğin inancını ve kültürünü çarpıtmak isteyenlere müsaade etmeyeceğiz. Kesinlikle halk sömürüsüne karşıyız...”

Ahlen Alevi Birliği başkanı ve Gerçek İlim Dergisi yöneticisi Muhsin Cevahir'in “örgütlenmedikçe kurtuluş olmadığını, önemli olanın yola hizmet, Alevi ahlakına ve ilkelerine uymak olduğunu” vurguladığı konuşmadan sonra, İsmail Aslandoğan Dede cemi yönetmek için Pirlik makamına çağıldı.

Dede bütün canlardan razılık aldıktan sonra, kısaca şöyle dedi: “Ey canlar, bu salonda bulunan küçük çocuklar ve gençlerimiz, geleceğimiz için bir teminatır. Bunların kıymetini bilelim. Gerçek çağdaşlık ilimle, bilimle, Çagdaşlık çocuk ve gençlerimizi her dalda yetiştirmekle, hayatın her alanında söz sahibi olmakla olur.” Sivas katliamına da değinen Dede, Alevilerin örgütlenme ihtiyacı üzerinde durdu.

Ardından 12 hizmete geçildi. Herkes tek vücut tek yumruk oldu. “İbadetlerin hası” yerine getirildi. Cemaatin “Semah” ekibi bütün canların gönüllerine inanç ve sevgi ile doldurdu. Yezid'e lanet okundu, Hz. Hüseyin için gözyaşı döklüldü. Dede destur verdikten sonra lokmalar yendi, dualar okundu. Cemin sona ermesinin ardından tüm canlar gönül huzuru içinde evlerine dağıldılar.

Neumünster

NEUMÜNSTER Alevi Kültür Derneği, 23 Ekim 1993'de Anshar Str.23, 24534 Neumünster adresindeki yeni dernek binasının açılışını yaptı.

Açılışa bir konuşma yapan dernek başkanı Hüseyin Temiz, “Aleviler tanrıyı yerde veya gökte değil Adem'de ararlar. Onun içindir ki Aleviler Ademe secde ederler, yani tanrıyı insan cemalinde görürler” dedi. Diyanet'in lağvedilmesi gerektiğini vurgulayan Temiz, Türkiye'de üstü kapalı bir şeriat düzeninin var olduğunu da sözlerine ekledi.

Örgütsüz toplumların her an yokolmak tehlikesi altında bulunduklarına değinen başkan, Almanya ve Türkiye'deki Alevi yayınlarının çalışmalarına değindi, derneklerinin yasal statüye kavuşunca Federasyon'a (ABF) üye olacağını duyurdu.

Neumünster Alevi Kültür Derneği'nin son çalışması, 20 Kasım 1993 tarihinde cem toplamak oldu. Cemi Hamburg'dan İsmail Aslandoğan Dede yönetti.

Cem sırasında, özellikle, toplumun geleceği olan gençlerin Alevi yolunu, erkanını öğrenme doğrultusundaki istekleri, tüm canları mutlu etti. ●

■ Aylık dergi. ■ Sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü: Genel Ajans Ltd. Şti. adına Semih İra ■ İlan sorumlusu: Melek Ergen ■ Merkez yönetim bürosu: Piyerloti caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: (1)516 84 64 ■ Temsilcilikler: Avcılar: Gündüz Alt, Saadetdere Mah. Birlik Sok. No:20/A. ■ Gazimahalle: Hüseyin Kırca, 50.Yıl Mah. 2871 Sok. No:12, Gaziosmanpaşa ■ Kartal: Niyazi Şahin, Hamam Sok. İdeal İş Merkezi, No:4 Kat:4 ■ Kağıthane: Seyit Ermiş, Talatpaşa Cad. No:45, Ortabayır, Gültepe ■ Küçükçekmece: Seyfi Algül, Cumhuriyet Mah. Karabekir Cad. Sardunya Sok. No:21/A-5 ■ Okmeydanı: Ali Çolakoglu, Piyalepaşa Mah. Taştan Sok. No:2/4 ■ Ümraniye: İlyas Değer, Şerif Ali Çiftliği, İmar İskan Blokları, B-1, Kat:2/4, Dudullu ■ Sangazi: Nusret Yıldız, Alemdağ Cad. Madenler Durağı, No:1, Çekmeköy ■ Sanyer: Meral Öznel, Tarabya Üstü, Çayırözü Sok. No:4, Kat 3 ■ Zeytinburnu: Fatma Biçer, Yenidoğan Mah. 42.Sok. No:148/6 ■ Adana: Ünal Akbulut, Kiremithane Mah. 1304 Sok. No:36, Yüreğir ■ Ankara: İsmail Yıldırım, A Kitabevi, Karanfil Sok. Birlik İş Merkezi, No:5/3 Kızılay, Tel: 425 69 14 ■ Bursa: Ender Can Genç, Çakır Hamam Temiz Cad. Sütmen İşhanı, Kat:3 No:39 ■ Eskişehir: Nurettin Çalıkuşu, Büyükdere Mah. Kaplan Sok. No:69 ■ Erzincan: Özgür İhtiyar, Cami-i Şerif Mah. Sivas Cad. 24300 Refahiye ■ Hacıbektaş: Derya Çelebi, Bektaş Efendi Cad. No:4 ■ İzmir: Adnan Ayan, Eşrefpaşa Cad. No:269/1, Eşrefpaşa ■ İzmit: Muradiye Yılmaz, Yüksel İşhanı, İstasyon cad. Yavuz Sok. No:24 Kat 4 ■ Malatya: Şevket Coşkun, Ak-Pa Ticaret, İzzetiye Mah. Nasuhi Cad. Derme Sok. No:10 ■ Mersin: Mehmet Yılmaz, Bahçelievler Mah. 346 Sok. Dinçer Apt. No:3/7 P.K.3, Pozcu ■ Mut: Cemile Uyar, Meydan Mah. Taç Sok. No:3/A ■ Söke: Av.Mustafa Açıcı, Yağcılar İşhanı, Kat:2, Söke ■ Turhal: Aydın Koca, Yenibelediye Sitesi, Kat:4 No:426 ■ Turgutlu: Nerman Karabulut, Altay Mah. Akgün Sok. Kat:1 No:2, Turgutlu ■ Tütünçiftlik: Kemal Çetiner, Kuzey Mah. Çınar Sok. No:3/1 ■ Zile: Sadık Çıknkçioğlu, Uzun Çarşı, Galeri Sok. No:6 ■ Zonguldak: Ali Arı, Nizam Cad. Uzunçarşı, No:406 ■ Avrupa Genel Temsilciliği: Murtaza Dersimli, P.O.Box 1822, Londra N1, İngiltere. ■ Diğer yurtdışı temsilcilikleri: Fransa: Şanver Şen, c/o 37 Rue d'Hauteville Paris 75010. ■ Almanya-Frankfurt: Şirin Günel, Neuhof Str. 13, 6 Frankfurt am Main 1. ■ Almanya-Münih: Hikmet Yalçın, Lessing Str. 41, 8557 Karlsfeld. ■ Avusturya: İlhan Uçar, 1140 Wien, Kentler Str. 20/5 Avusturya ■ İsviçre: Ahmet Kısa, 7 Rue de Lancy, 1227 Carouge, Cenevre. ■ Hollanda: Tayfun Hüseyin Keleş, Postbus 5856, 3008 AW Rotterdam ■ Hollanda-Schiedam: Mehmet Cımtay, Fabristraat 53, 3117 MG ■ Avustralya: Eyyüp Aydoğmuş, 6/1A Betts St Parramatta 2150 NSW Avustralya ■ Basım öncesi hazırlık: Genel Ajans. ■ Baskı: Çelik Ofset ■ Gönderilen yazılan yayınlamay ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme/kısaltma hakkı dergimize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez. ■

■ Yıllık abone bedelleri: Yurtiçi: 100 000TL, İngiltere: 17 Sterlin, Almanya: 80 DM, Fransa: 200 FF, Hollanda: 60 HFL. İsviçre 65 SFR, Amerika 53 \$ Avustralya: 53 \$ ■ Havaleler: Yapi ve Kredi Bankası, Aksaray Şb. Genel Ajans, Hesap No: 3549-3

KERVAN'IN İÇİNDEN

4

ÖZELLEŞTİRMELER

Türk Metal İstanbul şb.bşk. Erdoğan Aslıyüce / Genel Maden-İş gnl.bşk.yrd. Selahattin Ataman / Rıza Yürükoğlu / İSD Sendikal Platformu

6

SENDİKAL BİRLİK

Sendikal birliğin bilimsel temeli. Emine Engin

8

“SENDİKALAŞMAYA ASILMALIYIZ”

Bursa Penta-Penteks ve Akstar

12

“ALEVİ DİNİ” VE OSMANLI HİLESİ

Doğu Perinçek'e yanıt. Muzaffer Aladağ

13

DEVLET VE LAİKLİK

17

ALEVİLİK

Yağmur Ocağı'ndan Aşur Ünal'la söyleşi / Ozan Süleyman Yıldız'la söyleşinin 2.bölümü / Aşık Kul Hasan: “Gerçekten Ayırma Özünü”

18

ALMANYA ALEVİ BİRLİKLERİ FEDERASYONU'NUN KONGRESİ

Kongre haberleri

25

BİLEN YOLDAŞ

Ölümünün 10.yıldönümünde sevgiyle anıyoruz

28

YEREL SEÇİMLERDE TUTUMUMUZ

Rıza Yürükoğlu: “SHP'yi destekliyoruz! Aktif olarak destekliyoruz!”

Türk Metal sendikası İstanbul şube başkanı *Erdoğan Aslıyüce*'nin, hükümetin, savaş endüstrisinde faaliyet göstermesiyle öteki kamu kuruluşlarından ayrılan Makina Kimya Endüstrisi Kurumu'nun (MKEK) özelleştirilmesine yönelik girişimleri karşısında, yaz ayları içinde hazırladığı basın açıklamasını bazı kısaltmalarla yayınlıyoruz

İşsiz kalacaksak, özelleştirmeye hayır

Özelleştirme, temelde çağdaş liberal ekonominin bir gereği olarak günümüzde "tabu" haline getirilmiştir. Hangi siyasi ya da ideolojik kanatta olursa olsun "özelleştirme" gereği başta edilmıştır. KİT'lerin "özelleştirilmesi" bugünkü koalisyon hükümetinin uyguladığı ekonominin temel taşları arasında da yer almaktadır.

Zarar eden verimsiz devlet kuruluşlarının bir diğer ifade ile KİT'lerin, daha akılcı ve verimli hale getirilmeleri için "özelleştirilmesi" görüşüne fazla bir itirazımız yoktur. Ancak özelleştirme verimliliği, yenileşmeyi sağlamak amacına yönelmelidir. Ayrıca özelleştirme sırasında ekonomik, sosyal ve siyasi gerçekler de göz ardı edilmemelidir.

Özelleştirme adı altında, işleyen yıllık kurumların kapatılması, küçültülmesi, istihdamı aksi yönde etkileyen "işsizliği" artırıcı bir gelişmenin aracı olarak kullanılması hatadır. Ekonomiye ihanettir.

Genelde özelleştirmenin ekonomik amaçlarının başında, serbest piyasa ekonomi anlayışına etkinlik kazandırılması gelir. Liberal ekonominin ateşleyici, yayılmacı ve yenilikçi şarjı ile teknolojinin çağdaşlaşması verimliliğin artması hedeflenir. Bu ekonomik anlayış gereği, yenilenen fabrikaların istihdamı daha da arttıracağı varsayılmaktadır.

Özelleştirmenin sosyal amaçlarından birisi, belki de en önemlisi, devlet mülkiyetindeki fabrikaların kitlelere yaygınlaştırılmasıdır. Böylece çalışan işçiden fazla ortağa sahip olan fabrikalar yolu ile refah millete taksim edilmektedir.

Bu gelişmenin siyasi yanı ise, bu yolla uluslararası entergrasyona daha kolayca girmektedir. Yukarıda belirttiğimiz düzeyde bir özelleştirmenin Türk ekonomisine faydalar sağlayacağı kesindir.

Fakat ülkemizde "özelleştirme" adı altında yapılmak istenen yapılaşma, ifade ettiğimiz bu amaçların uzağında kalmaktadır. Siyasi iktidarların zarar ediyor gerekçesi ile "özelleştirme" planına dahil ettiği KİT'lerin geliştirilmesinden çok kapatılması, ya da bazı kişi ve kurumlara peşkeş çekmek istenmesi, siyasi iktidarın bu konuda çok hatalı bir tutum içerisine girdiğini göstermektedir.

KİT'leri kapatmak özelleştirme

değildir. Kim ne derse desin KİT'ler, yarım asırdan fazla bir süredir Türk ekonomisine ve sanayisine hayat vermektedir. Bugün KİT'lerin bu tarihi işlevi yetersiz kalıyorsa, bunun günahı kasti şekilde KİT'leri verimsiz hale getiren kötü yönetimlerde ve politik hırslardır.

Son on yıldan fazla bir süredir KİT'ler ısrarla küçültmek istenmiştir. Taze para akışı yapılmamış, teknoloji yenilenmesine gidilmemiştir. Kötü bir istihdam politikası ile de KİT'lerin kötü yönetimden doğan zararları katmerli hale getirilmiştir.

Kısa adı AT olan Ortak Pazar'a girmek için, KİT'lerden kurtulmak isteyen siyasi iktidarlar, bu kuruluşları acımasız şekilde adeta ölüme terketmişlerdir. Modernleşmeleri yoluna gitmemişler, "kendi yağı ile kavrulur" durumda kalmalarına özen göstermişlerdir.

Özelleştirme programında devletin süt, çimento, ayakkabı ve tekstil alanlarında öncelikli hareket etmesinin makul görülecek yanı varken, siyasi iktidarın yılanmış temel sanayi kurumlarını bu heves uğruna battal duruma terketmesi ise, delaleti ihanet çizgisine çekmiştir.

Bizim anladığımız anlamda özelleştirme "verimliliği" arttırmaktır. Halbuki bugün yapılmak istenen modernizasyon değil, tam tersine kurulu bir düzeni, tamamen yıkmaktır. Neticede bu enkaz, çalışan işçilerin geleceğini çöktürmekte ve de KİT'lerin sağladığı ekonomik canlılıkla ayakta duran bir kısım şehirlerimizi sefalet yuvaları haline getirmektedir.

Bunun en canlı örneği ise, Makina Kimya Endüstrisi'ndeki gelişmelerdir. Türk Silahlı Kuvvetlerimizin temel mühimmat ihtiyacını 70 yıldır sağlayan Makina Kimya Endüstrisi bugün "özelleştirme" hevesi uğruna, adeta bir enkaza dönüştürülmüştür. Binlerce işçinin ekmeği ile oynanırken, Kırıkkale şehri de kötüye giden bir ekonomiye mahkum edilmiştir.

MKE kapatılamaz

MKE, her şeyden önce bir süt ya da çimento fabrikası değildir...

Türk sanayinin ve milli ekonomimizin ilk temel, yapı taşıdır. MKE, son sekiz-on yıldır ısrarla mefluç halde tutulmuştur. Modernizasyon engellenmiştir. Kasten verimsiz hale getirilmiştir.

TSK'nın ihtiyacı olan silah ve mühimmatın tedarikinde birkaç ithalatçının çıkarı uğruna, MKE'nin yeni teknolojilere ayak uydurmasına fırsat verilmemiştir. ANAP iktidarı döneminde MKE'nin kazandığı ihaleler kasten iktidara yakın kişilere aktarılmış ve MKE'nin işsiz kalması bile sağlanmıştır.

Bir zamanlar 16 bin işçinin çalıştığı MKE bugün 5 bin işçinin istihdam edildiği, küçültülmüş bir işyeri haline getirilmiştir. MKE'nin küçültülmesinin faturası ise işten çıkarılan işçilere ve ekonomisi MKE'nin canlılığına bağlı Kırıkkale'lilere ödetilmiştir.

(...) Acıdır, 1924 yılında temeli atılan, önceleri "askeri fabrikalar" adıyla faaliyet gösteren ve 18 liraya silah mekanizmalarını imal etmeye başlayan, 1951 yılından sonra da MKE kurumu adını alan bu milli kuruluşumuz, yıllarca siyasi iktidarların arpalığı olacaktır...

Bu milli müessese, 70 yıllık süre içerisinde öncelikle ordumuzun barut, mühimmat, fişek, roket, tabanca, tüfek, top ihtiyacı ve

metal sanayinin ham maddesi olan piring, çelik ve de torna, freze, matkap, planya, inşaat kazı makineleri gibi çeşitli ürünleri de üretmek için ülkemizi bu konularda dışa bağımlılıktan da kurtaracaktır.

MKEK'nin bir diğer özelliği de, üretimin yanı sıra sanayiimize yetişmiş kalifiye eleman temin etmesidir. MKEK, usta işçi, tekniker ve mühendis yetiştiren bir okul hüviyeti de taşıyacaktır.

MKEK, sıradan bir KİT değildir

MKEK, sadece silah ve mühimmat üretiminde öncülük etmekle kalmamış, pekçok sanayi ürününde de örnek bir gelişmenin sahibi olmuştur. Nitekim kurum yöneticilerinden Burhan Ersin'in bir röportajdaki şu açıklamaları da bunun en açık belgesidir:

"Yurdumuzda ilk defa 'iş makineleri' üreten fabrikamızın başında bulunma şerefi şahsıma nasip olmuştur. 1974 yılında dozer, loder, ekskavator, yol silindiri ve mobil vinç gibi büyük bir yerli yüzde ile gerçekleştirilerek modern teknoloji gerektiren düzeyde MKE'de yapıldığı bir defa daha teyit edilmiştir."

Görüldüğü üzere, MKE tarihinin hiç bir döneminde sıradan bir fabrika olmamıştır. Her fırsatta

ileri bir teknolojiyi gerektiren sanayi üretiminde de öncülük etmiş ve milli sanayimizi gerçekleştiren bir kaynak olmuştur.

70 yıla yakın bir süredir, milli sanayimizin temel taşı olan MKE, bugün hırslı politikacıların keyfi ve dargörüslülüğü yüzünden, yıkılmak istenmektedir.

Ordumuzun ihtiyacını karşılayan büyük milli müessesenin kapılarına kilit vurulmakta ve bu delalet "özelleştirme" etiketi ile gizlenmektedir. Türk sanayimiz ve milletimiz büyük bir ihanetle karşı karşıyadır...

Devletin, milletin menfaatlerini gözönünde tutan kişi ve kurumların bu delaletle göz yumacağını sanmıyoruz. Özelleştirme adı altına MKE'ye kilit vurmak isteyenlere milletimiz ve Kırıkkale'liler izin vermeyecektir. Verememlidir.

Çalışanı işsiz bırakacak, MKE fabrikalarının kapılarına kilit vuracak bir özelleştirmeye "hayır" diyoruz...

MKE kapatılamaz! Bu milli müesseseyi yıkmak isteyenlerin delaleti ve ihanetine izin verilemez.

Binlerce MKE işçisi, özelleştirmeye kurban edilemez. Milletin "hayır" dediğine ise hiçbir siyasi iktidarın gücü yetmez. Yetmeyecektir de! ●

Özelleştirme üzerine

ÖZELLEŞTİRME konusuna sendikaların ve "sol"ların tepkisi işçi sınıfının ideolojisine yabancıdır.

Bir kesim, özelleştirme bir yönüyle yabancılaştırma anlamına geleceği için, ulusçu bir yaklaşımla, özelleştirmeye karşı çıkıyor ve "Türkiye'nin malı yabancıya gitmesin" diyor. Sendikal hareketten örneklerin de bulunduğu bir başka kesim ise, halkın malı(!) tekellere peşkeş çekiliyor diyor. Koca devlet tekelini tekel saymıyor.

Özelleştirmeye işçi tutum ne olmalı?

KİT'ler, Petkim gibi kuru-

luşlar halkın malı değildir. Kapitalizm koşullarında hiçbir devletin malı halkın malı olamaz, çünkü devlet burjuvazinin malıdır. Türkiye'de devlet tekelci kapitalizmi vardır. Devlet yalnızca tekellerle içiçe değil, aynı zamanda başlıbaşına tekel-dir.

İşçi sınıfı açısından patronun hangi ulustan olduğu, devlet tekelinin mi, özel tekelin mi sömürdüğü temel bir fark yaratmaz. Dolayısıyla özelleştirmelere ilişkin doğru tutum, gereksiz birçok harcama yaptığı için mali bunalıma düşen devletin KİT'leri bozdurup bozdurup harcamasını sergilemek, bunun işçilerin çalışma ve yaşam koşullarında getirebileceği çeşitli olumsuzluklara, örneğin tensikatlara karşı çıkmaktır.

İşçi Sağlığı Derneği'nin Sendikal Platform'undan

'Yatırım, yenileşme, gelişme istiyoruz'

Genel Maden-İş sendikası genel başkan yardımcısı **Selahattin Ataman** anlatıyor.

Kervan-Zonguldak

Bize kendinizi tanıtır mısınız?

Zonguldak Çaycuma Sandallar köyünde, 1950 yılında doğdum. 18 yaşında Aca ocağında kazmacı yedeği olarak işe girdim. Kazmacı ustası, nezaretçi başçavuş olarak çalıştım. 10 yıldır profesyonel sendika yöneticisiyim.

Genel Maden-İş'in sendikacılık anlayışı ve sendika-içi demokrasi konusundaki görüşleri nelerdir?

Sendikacılık anlayışımızın temeli, tabanımızın gerçekten söz ve karar sahibi olması, birlikte mücadele ile hak alınması ilkesidir. Toplu sözleşmelerin hazırlanışından bağlanışına kadar her adımda üyemizle birlikte yürürüz. Önemli kararları birlikte alırız. Demokrasi, disiplin ve dayanışmayı birlikte uyguluyoruz. Gazete, dergi, bülten, broşür, kitap ile sürekli üyelerimize ulaşıyoruz. İşyerlerine gider, açık toplantılar, karşılıklı görüşmeler yaparız. Gücümüzü tabanımızın gönüllü desteğinden alırız.

TTK'nın özelleştirilmesiyle işten çıkarma ve hak kaybı gündeme gelirse tavrınız ne olacak?

TTK ve Zonguldak üzerine yazılı ve görsel basında kopartılan yaygarayı ibretle izliyoruz. Öne sürülenler tamamen haksız ve

temelsizdir. TTK ve Zonguldak'ı yıllarca ihmal edenlerin şimdi sızlanmaya hakları yoktur. Madenci ve Zonguldak, ocakların kapatılmasına izin vermeyeceğini şanlı eylemiyle ortaya koymuştur. Zaten hınçları, tartışma açmaları bundandır.

Kömür ocaklarını ne satabilir, ne de kapatabilirler. Güçleri yetmez. Ancak, yapabilecekleri, kömür üretimi dışındaki alanlardan çekilmektir. Zaten 10-12 yıldır yaptıkları da budur. Bir de tazminat verip işçileri emekliye ayırmayı hızlandırabilirler.

Biz Kurum'da verimlilik ve üretim artışını hep savunduk. Yatırım, yenileşme, gelişme istiyoruz. Kurum'a politik baskı yapılmasını diyoruz. Yönetime katılmak istiyoruz. Zonguldak kalkınsın, sadece kömüre bakmasın diyoruz. Onlar ise hem batırıyor, hem de yalandan ağlıyorlar. Yağma yok!.

Türk-İş'te sendikal birlik, sendikalar arası birlik konularında düşünceniz nedir?

Genel başkanımız Şemsi Denizler, aynı zamanda Türk-İş genel sekreteridir. İşçi sınıfımızın ağırlıklı örgütü Türk-İş içinde ve gerektiğinde dışında, güçbirliği, dayanışma ve ortak mücadeleye her zaman önem veriyoruz. ●

Dünya kapitalizmi dinamik bir değişim geçiriyor

Ekonomi-Politika dergisinin çeşitli sorularını

yanıtlayan yazarımız **Rıza Yürükoğlu'nun**

"dünya ekonomisindeki değişim ve özelleştirme"

konularındaki sorulara verdiği yanıtları, bu alandaki

tartışmalara ışık tutacağı inancıyla yayınlıyoruz

Ekonomi Politika: Dünyayı nasıl görüyorsunuz?

Rıza Yürükoğlu: Tüm göstergeler aynı yöne işaret ediyor. Dünya dinamik bir değişim dönemine giriyor.

İleri kapitalist ülkelerin tümü ya resesyondan çıktılar ya da çıkmak üzereler. Fakat bu durum, tüm sorunların çözülebileceği anlamına gelmiyor. Özellikle emperyalist ülkelerde işsizlik artmaya devam edecektir. Bunun sonucunda, artan global bağımlılığa rağmen, bir gurup olarak, emperyalist ülkeler, giderek daha çok korumacılığa ve gümrük duvarları uygulamasına kayabilirler.

Global refah açısından son derece ciddi bir sorun olan dünya ticaretinin liberalleştirilmesine ilişkin görüşmelerin, Uruguay görüşmelerinin çıkmazda olması bunun bir kanıtıdır. Tarım sübvansiyonlarını azaltmada gösterilen isteksizlik de böyle bir kanıttır.

Öte yanda, dünya kapitalizmi açısından son derece şanslı yanlar da var. Örneğin, Sovyetler Birliği'nin çöküşü piyasa güçlerine muazzam alanlar açmıştır. Dahası, emperyalizmin "yeniden paylaşım" kavgasına yeni fırsatlar getirecek jeopolitik değişimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Belki herşeyden önemlisi, enformasyon ve iletişim teknolojileri, ileri otomasyon ve robotlar ve yeni materyaller, üretim sürecini ve ürünleri tümüyle devrimcileştirilmektedir.

Teknoloji ve üretimdeki bu devrim hem globalleşmeyi çağır-makta, hem de onun tarafından teşvik edilmektedir. Bunun karşısında, ulusal sınırlar ve alışkanlıklar, dünya kapitalizminin kararlarına her geçen gün daha az uymaktadır.

Oysa, son 10 yılda, kapitalistlerin sınır ötesine transfer edilecekleri fonların hacminde

muazzam bir artış vardır. Mali piyasalar, devletlerin parasal "egemenliklerine" karşı durabileceklerini göstermişlerdir. Artık hükümetlerin sermaye dolaşımını etkileri altına alabilmeleri ihtimal dışıdır. Artık doğrudan dış yatırımlar, dünya büyümesinin motoru olan dış ticaretin yerini almıştır.

En önemlisi, yeni teknolojiler ve doğrudan dış yatırımlar sanayide "global fazla-kapasite" yaratmaktadır. Bu durumun, ülkeler ve bloklar arasında yeni sürtüşmeler getireceği açıktır.

Bunun karşısında kapitalist dünyanın tek umudu, gelişmekte olan ülkelerde piyasa ekonomisinin yayılması ve global talebi destekleyecek güçlü büyümenin sürmesidir.

Ne olursa olsun, 1990'lı yıllar, teknolojik bir devrimin yarattığı değişimler altında, verimliliğin arttığı, yaşam standartlarının yükseldiği, ama işsizliğin de çığ gibi büyüdüğü önemli bir geçiş dönemi olacaktır. İhtiyar dünya, kim ne derse desin, kendi bildiği yoldan komünizme ilerliyor.

Ekonomi Politika: Özelleştirmeler konusu. KİT'leri özelleştirmek mi lazım, yoksa ne yapmak lazım?

Rıza Yürükoğlu: Bu bizim vereceğimiz bir yanıt değil. Ama biz yapılanlar karşısında, o yapılanların amaçlarını anlatabiliriz. Öteki sosyalist partilerden bir farkımız da herhalde burada. Bizim özelleştirme konusunda sanki sosyalist mülkiyet elden çıkıyormuş gibi "canhıraş bir bağışımız yok. KİT'ler halkın malı falan değil, kapitalist devletin malı. Özelleştirmeye kapitalist devletin malı, özel adamın malı olacak. Ve tabii, yeni koşullarda daha kârlı olacak. O anlamda belki özelleştirme hakkında konuşulabilir. Ama "ilkesel", "halkın çıkarlarını savunma"yla bu işi bağlayan bir bağışmaya gerek görmüyorum. "Halkın malına

peşkeş çekiliyor" türünden bir tartışma bana çok yavan bir solculuk geliyor.

Dünyada kapitalizmin gelişmesine baktığımız zaman, devletin ekonomideki rolü devresel şekilde bir büyümüş bir küçülmüş. Şimdi yine küçülme evresinde. Bundan sonra da bir daha devletin rolünün artacağı bir kapitalizmin geleceğini düşünmüyorum. Çünkü bu seferki küçülme, aynı zamanda sınırların gericileşmesiyle bağlı. Kamu kuruluşları özelleşmeye devrediliyor ama bu, tamamen tekel eliyle oluyor. Devletlerin küçülmesi zorunluluğu, dünya ekonomisinin globalleşmesiyle bağlı, çok önemli stratejik sebepleri var kapitalizm açısından.

Devlet, ne olursa olsun, kendisini seçen topluma karşı sorumlu hissediyor kendini, ama bugünün ekonomik sorunları kendini seçen topluma cevap vererek çözülemiyor. Bu, bugünkü koşullarda kapitalizme büyük bir dar kafalılık getiriyor. Sorunlar daha dünyasal bakmayı gerektiriyor. Burjuvazi devleti küçültmek, ekonomiden çıkartmak zorunda. Global kararlar alıyor çünkü. Oysa, şu emperyalist İngiltere'nin devleti bile ülkedeki çelik endüstrisinin kapanmasını istemiyor. Göğüslemesi gereken sosyal sorunlar doğuruyor çünkü. Oysa, bu ülkede bu kadar pahalı çelik üretimi dünya kapitalizminin yararına değil.

O bakımdan özelleştirmenin önüne geçilebilecek, ya da geçilmesi gereken bir süreç olduğunu düşünmüyorum. Objektif nedenleri var kapitalizm açısından. Sonuçta, özelleştirmeye karşı çıkmıyoruz, "özelleştirmeyin" demeye varmıyoruz, özelleştirmeyi bir mücadele odağı yapmıyoruz. İzliyor ve nedenlerini anlatmaya, sonuçlarını açıklamaya çalışıyoruz. Ancak, özelleştirme sonucunda çıkacak işsizlik bir mücadele odağı oluşturuyor, o başka birşey. ●

Hedef sınıfımızın giderek genişleyen birliği olmalı

6 KERVAN SAYI 32, KASIM-ARALIK 1993

payı var. Zıtların mücadelesi için *zıt olmayanların birliğinin* gerektiği gözden kaçırılmış.

Birlik çok önemli olduğu içindir ki, *Manifesto*'da, işçilerin "savaşlarının asıl meyvesi, anlık kazanımlar değil, işçilerin giderek genişleyen birliğidir" deniyor. (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar*, İng.basım, c.1, s.116) Bir başka yerde, "işçilerin tek toplumsal gücü sayılarıdır" deniyor. (agy, c.2, s.82) Bu noktada da kafalarda yanlış tortular vardır.

İşçi sınıfının gücü bilinci midir, sayısı mıdır? Bu soru yanlış bir sorudur. Lenin yanlış yorumlanmış, Marks ile Lenin karşı karşıya konulmuştur. Lenin "güç bilinçtir" dediği için, bu, *birliğe ters bir içeriğe* oturtulmuştur. "Az olsun, bilinçli olsun, benim olsun" gibi... Marks-Engels, buna karşıdır: "Tersine, sendikaların kurulması ve birbiriyle birleştirilmesi, bütün ülkelerde yaygınlaştı-

rmalıdır." (agy, c.2, s.82)

Ayrıca, sınıf bilinci, tekil olarak "dört dörtlük" işçi bireyler olarak ortaya çıkmaz. Bilincin kendisi *toplumsal* bir olgudur, *işçilerin birliğiyle* vücut bulur.

1986/87'den (sendikali işçilerin çoğunluğu Türk-İş'te birleştiğinden) beri bilinç "bir hayalet gibi" ülkeyi dolaşmaktadır. Mitinglerde doğru, güzel sloganlar tabandan fışkırmaktadır: "İşçiler birleşin iktidara yerleşin", "demokrasi işçilerle gelecek" gibi... Birlik özlemi sınıf içinde son derece köklü ve yaygındır. Yani işçi sınıfımız bilinçlidir, ama safi bilinçli bireyler ararsanız bulamaz ve karşınızdakini bilinçsiz sanırsınız. "Devrimci" diye ortaya çıkanlar ise, ne bilinçlidirler, ne de bilinci anlamışlardır.

Bunlar, "Türk-İş yönetimi kötü" diye ayrı örgütlendiklerini

söylüyorlar. Eğer bir sendikanın yönetiminin iyiliğini belirleyecek olan tabansa, yönetimi "beğenmediğimiz" için başka sendika kurmak saçmadır. Doğrusu, o sendikanın *yönetimini değiştirmek* tir.

"Değişim mekanizmasının önetkili" denirse, onu değiştirecek olan da yine tabandır. (27 yıl yönetimi değiştirilemeyen Harb-İş örneği önümüzdedir.) İşçi taban kendi sendikasının yönetimini değiştiremezse, düzeni nasıl değiştirecek? Bu nasıl devrimcilik? Sendika yönetimine güvensizlik nedeniyle ayrı sendika kurmak, aslında *tabana güvensizliktir*. Bu tutumu izleyen devrimcilerin(!) ağzında, "işçi sınıfının bilinçsiz olduğu, kendisi için sınıf olmadığı" sözleri yaygındır. Sınıfa duydukları güvensizlik de, kendi bilinçsizlikleri de raslantı değildir.

Gerçekte Türk-İş daha devrim-

cidir. "DİSK deneyiminin sahibi kimdir?" Tabii ki sınıf bilinçli işçiler! "DİSK deneyiminin sahibi nerededir?" Türk-İş'te! Türk-İş'in son 10 küsur yılda geçirdiği değişim ortadadır.

"İlkesel birlik" konusu da var.

Türk-İş *büyük* değişimler geçirdikçe, anti-Türk-İş cephesi, ayrı örgütlenmeciler onu "düzene entegre sendika" diye suçlamaya ağırlık veriyorlar. Bu, onların faşizm anlayışıyla bağlıdır. Ama o zaman da "devlete entegre" demeleri gerekir. Bu "devrimci" arkadaşlar kapitalizmi bilmiyorlar, tanımıyorlar. Kapitalizmi anlamış olsalar, işçi sınıfının düzene "entegre" bir sınıf olduğunu görürler. Düzen "içinden" yıkılır!

Hadi ayrı sendika kurdular, sendikasız işçiler arasında örgütlenmeler, yine bir dereceye kadar mazur görülebilirler. Oysa bunlar, sendikasız işçileri örgütlemek ye-

rine öteki sendikalardan *adam kapıyorlar*. Rekabeti *örgütlü yürütmüş* oluyorlar.

Ayrı sendika kuranlarda taban YOK, ama para var. Açıkça, parayı tutmak için kendilerine taban arıyorlar. Bu iğrençtir. Gazetelerde, dergilerde ayyuka çıkan, "devrimci" adının ardına sığınarak milyarları yeme olayları bu iğrençliğin öteki yüzüdür.

Devrimci cepheden gelen bir tehlike de Türkiye'yi "bağımlı ülke" gösterme çabasıdır. Bu, emperyalistleşmenin en güzel aracı olur. Türkiye'nin emperyalistleşmesini "anti-emperyalist" kılıfla desteklemeye varır.

Sendikal harekette yapılması gereken; işçi sınıfının uluslararası dayanışmasına ve işli-işsiz dayanışmasına özel vurgu vurarak, *sendikal birliğin* önemini anlatmak ve tabana güven duymaktır. Yalnızca bu çizgi, bizi başarıya giden yolda tutar. ●

Yeni koşulları kavramalıyız

Kervan-Kartal, Belediye-İş sendikası Anadolu Yakası şube başkanı Şaban Tören'le konuştu

Okurlarımıza kendinizi tanıtır mısınız?

1948 Beykoz doğumluyum, evliyim, iki çocuğum var. 25 sene bilfiil işçiliğim var. Bir dönem Özdemir-İş sendikasının yöneticiliğini yaptım.

Belediyelerde taşeron firma kullanımı ne gibi sorunlar getiriyor?

Kapitalistler çağa ayak uydurmak zorundalar, ilkel üretim biçimleriyle para kazanamıyor, daha ileri teknolojiyle üretim yapmak, yeni işletmecilik yöntemlerine başvurmak zorunda kalıyorlar.

Taşeronlaşma temizlik hizmetlerinin özelleştirilmesidir. Önümüzdeki seçimlerden sonra, sanıyorum temizlik işlerinin hepsi bu tip örgütlenmeye gidecek.

Sendikal örgütlenme açısından taşeronun getirdiği zorluklar fazla. Birincisi, en yoksul işçi kesiminin en düşük ücretlerle çalıştığı işyerleridir bu taşeron şirketler. Örgütlenmek bir hayli zor. Çünkü taşeronluk genellikle mafya tipi adamlara veriliyor. Bunlar da taşeronda sendikal örgütlülüğü kırmaya çalışıyorlar.

Örgütlü gücün yokluğunda işçinin mücadelesi zayıflıyor ve ucuz emek pazarı genişliyor...

İşin doğasında var. İşveren daha fazla para kazanmak için, yani daha ucuz emek için çalışacak, taşeronlaşmayı yaygınlaştıracak. İşçiler ise örgütlülüğü savunacak. Örgütlenmedikçe işyerlerinde

düşük ücretle çalışmaya mahkum. Sendika yokken 1 milyona çalışan adamın ücreti biz girince 3 milyona, 4 milyona çıkıyorsa, bence taşeron işçisinin sendikalaşmaktan, toplu mücadeleden başka şansı, seçeneği yok.

Sendikal birlik konusunda ne düşünüyorsunuz?

Sendikal hareket ikiye, üçe vb. bölündüğünde, işçi eylem birliğini gerçekleştiremiyor. Yeni işyerlerinde örgütlenmeyi birbirlerinin üyelerini kazanmaya dönük *rekabet* ise, sendikalar arasında düşmanlığı körüklüyor.

Sendikal birlik zorunludur. Aynı işkolundaki sendikalar kesinlikle birleşmeli. Rekabet ve çatışmanın değil, birliğin önünü açmak lazım. "Devrimci sendika", "küçük olsun bizim olsun" gibi yapay yaklaşımlarla ayrılıkları körüklemiş oluruz.

"Yeni" Disk hakkındaki görüşleriniz?

Geçmişte, o günkü iki kutuplu dünyada mücadele perspektifi sunan ülkemizin demokrat, devrimci, ilerici insanların özlemi Disk'te şekillenmekteydi. Bugünkü Disk'in böyle bir ideali yok. "Çağdaş" sendikal anlayıştarmış. Bütün yaptıkları ölü işçileri üye göstermek, 12 Eylül öncesi işçi aidatlarından oluşan şimdiki mal-para varlıklarını işçi sınıfının hizmetine sunmayıp da belli insanlara "iş olanakları" yaratmada hoyratça kullanmak, "gönüllerince harcamak"tır. Ör-

gütlü işyerlerine girmeye çalışıyorlar, siyasi partileri kullanarak sendikalararası *rekabeti* sürdürmek istiyorlar. Rekabet piyasada olur, sendikalar arasında rekabet olmaz, olmamalı.

"Disk tüm malvarlığıyla Türk-İş'e katılmalı" diyebilir miyiz?

Evet...

Bölgenizde Disk'in bölücü çabaları ne durumda?

Anadolu yakasında 10 işyerimizde işçi sayısı, şirketlerle beraber 7200-7300 civarında. Genel-İş bizden 1800 üye aldı. Ama bunlar çeşitli işyerlerine bölündüğünde yetki alma şansları kalmıyor. İşyeri yetkisini (%50+1) bile alamayacaklar. Mesela Kadıköy'de bizim işyerimize girdiler ama üyelerin yarısından azını alabildiler.

Kadıköy işyerinde bizden üye çalmak için 7 milyar lira

harcadıklarını kendi ağızlarıyla itiraf ediyorlar. İlk dönemlerde üye işlerinin arkalarına işverenin temizlik müdürleri, makine idare şefleri, vb. eli telsizli insanlar imza atıyorlardı. Bu imzanın nedeni, "üye başına pazarlık"tı.

Bütün işyerlerinde hemen hemen aynı yöntemlerle, SHP'li belediyelerin gücüyle örgütlendiler. Sonuçta pek de başarılı değiller. Paraya dayalı, dejenere örgütlenme çalışmaları, işçilerin arasında birliği sağlamadı, tam tersine ayrılığı körükledi. Güç bölündüğünde, düşmana karşı nasıl güçlü ses yükseltebileceğiz?

Sendikal harekette yaşanan durumun nedenleri nelerdir?

On yıl öncesi dünyada sendikalara yüklenen misyonlar farklıydı. Her fabrikada ilerici unsurlar sendikalara temsilci, yönetici olmak için gece-gündüz çırpınırlardı. Örgütsüz her fabrikanın kapısında binlerce bildiri dağıtılırdı. Sendikal örgütlenmeye önem vermek yönünden en büyük çaba, *siyasi düşünen insanların sendikalara sarılmasıydı*. Bugün böyle yoğun bir çabadan bahsedilemez.

İktidarın sendikaları halktan soyutlama gibi bir çabası var.

Ortam ters, ve de sendika, üyesinin gelişmesine yönelik tek söz söylemiyor. Sendikalar politik arenadaki yerlerini alamıyorlar.

Toplumda ciddiye alınmak istiyorsak kurumsallaşmalı, yeni projeler üretmeliyiz. Oluşan

"yeni"yi kavramalıyız. Üyelerimize dönük kültürel etkinliğimizi artırmalıyız. Sendikalar paralarını hızla üyelerinin kültürel zenginleşmesi için harcamalılar. Kütüphaneler, toplantı ve eğitim salonları, bilgisayar kursları, yabancı dilde eğitimi öne alan işler sendikayı üyesiyle bütünleştirir.

Sendika-içi demokrasi konusunda ne düşünüyorsunuz?

Sendika-içi demokrasi örgüt disipliniyle içiçe yürür. Aşağıdan yukarı özgürce tartışan kurumlar mutlaka olmalı, ama yukarıdan aşağı tek ses olmalı. Seçilmiş insan görevden alınmaz, ama sendikanın ilkelerini çiğniyor, sendikanın bütününe zarar veriyorsa onu görevden almak doğaldır. Bu odada yönetici ve temsilciler *herşeyi* konuşuruz. Ama çıkınca dedikodu yapmak, kendi acizliğini başkasına yüklemek yok.

Geçmişteki sendikal çalışmalarında ne hatalar görebiliyorsunuz?

O zamanki anlayış doğru değildi. Sendikalara çok farklı misyonlar yüklemiş, hep iradeci yaklaşmıştık. Başka kimseye yaşam hakkı vermemeye çalışmıştık. Sonuçta bu sınıfa zararlı oldu. Hiç dostumuz kalmadı. Nasıl Disk'in 1967 yılında kurulmasını bugün "yanlış" diye değerlendireyorsa, sendikalar içinde o zamanki davranışlarımızın, bakışlarımızın "doğru olmadığı" konusuna da aynı netlikte bakıyoruz. Gelecekte ümitliyiz. ●

“Sendikalaşma kampanyasına tüm gücümüzle asılmalıyız!”

Kervan-Bursa muhabirleri, sendikalaştıkları için işten atılan Penta-Penteks ve Akstar işçilerinin örgütleyicilerinden Metin Burak'la son durumu görüştü

Başınızdaki geçen son olayları anlatır mısınız?

Inegöl'de bulunan Akstar Havlu Fabrikası'nda işçilerin bilinçlenmesi belli bir noktaya geldikten sonra Teksif'e üye olmaya başladık. Penta-Penteks'te öyle.

Akstar'da olay ortaya çıkınca 18 işçi işten atıldı. Pilot Sanayi şube başkanı Nihat Kılıçoğlu'yla işverenle görüşüp bu arkadaşları geri işe aldık. 4 gün içinde işçilerin tamamını sendikali yaptık. İşveren buna karşılık 6 Eylül 1993 günü "fabrikayı kapatıyoruz" diyerek, Akstar havlu fabrikasının 167 işçisinden sendikali 127'sini işten attı. Kalan 40 işçi fabrikada halen çalışıyor, ama yasal olarak işçi çalışmıyor görünüyor.

Akstar'da sağlıklı kamuoyu yaratamadık. Sendikalardan istediğimiz şekilde destek göremedik. Siyasi partiler hiç mi hiç desteklemedikleri gibi, destekliyormuş gibi gelip de "iş sonuçlandırır sak herhalde bize oy verirsiniz" diyenler oldu. Her gittiğimiz

yerde Akstar'ın direnişine mutlaka destek verilmesi gerektiğini ortaya koymamıza rağmen (İnegöl'ün uzak olmasından da kaynaklanıyor), demokratik kitle örgütlerinden hiç kimse destek ziyaretine gitmedi.

Şube-işveren görüşmelerinde kararlılıkla direnen işçilerin direnişini sendikacı arkadaşlar zayıflattı. Çekinmeye gerek yok, olayları açık açık anlatmaya çalışıyoruz. Sendika, Akstar işçilerine avukat göndererek "tek çarenin dava açıp tazminat almak olduğunu" savundu.

Akstar işçisi ile Penta işçisi, sendikanın (Teksif) toplantı salonunda geceli-gündüzlü direnmeye devam ediyor. Salondaki işçi sayısını biraz azalttık. Çünkü İnegöl'de köylerde oturan, çoğu küçük yaşta arkadaşlarımızın anne-babaları burada direnmelerine izin vermiyor. Kendileri ile görüşerek, buradaki direnişin köylerden gelen birer temsilci temelinde devam etmesini kararlaştırdık. Akstar'da çalışıp Bursa'da oturanlar da direnişe sonuna kadar katılacak. Kesin kararlıyız.

Penta'daki gelişmeler nasıl oldu?

Akstar işvereni İş Kanunu'nun 13/14. maddelerinden işten çıkarıldığını kendisi söylüyor ve kıdem tazminatı ödemeyi kabul ediyor. Penta Penteks'de böyle değil.

Orada 25 Ağustos-7 Eylül arası üyelikleri başlattık ve çoğunluğu geçtik. 8 Eylül'de en son üyeleri Pilot Sanayi Şubesi'ne götürdük. Müzde, gece işverenin 174 işçiyi tazminatsız kapının önüne koyduğu haberini aldık. Pilot Sanayi Şube başkanı Nihat Kılıçoğlu ve Bursa Şube başkanı Mehmet Metin'le Penta'nın önüne gittiğimizde tablo gerçekten ürkütücüydü. 174 işçi, fabrikanın önünde jandarma ile boğuşmaktaydı.

İşveren işçilerin sendikali olduğunu duymuş, teker teker çekip sendikali olup olmadığını sormuş, birkaç arkadaş işçilerin tamamının sendikali olduğunu söyleyince, 24-08 vardiyaşından başlayarak işçileri çalıştırmama kararı almış. "Sendikadan istifa edin, işe devam edin" demiş. Bunu kabul etmeyenleri de saat 12:30'da kapı dışarı ediyor, kapitalin jan-

darmasına gerekli talimatı veriyor. Jandarma anons yapıp "zor kullanacağız, çıkın bahçeden" diyor. Bizim gitmemizle sendikacı arkadaşlar, "madem ki zor kullanacaklar dışarıya çıkıp dışarıda bekleyelim" dediler.

İşçiler fabrikanın önünde beklerken sendikacı arkadaşların görüşme teklifini işveren kabul etmedi. Bunun üzerine işçi arkadaşlarla birlikte, fabrikanın kapısının karşısında bir branda çadırı gerekten birkaç gün bekledik.

Valinin, sendika genel başkanı Şevket Yılmaz'la görüşmesi esnasında Penta'nın önündeki direnişçi işçilerin dağıtılmayacağını, zor kullanılmayacağını söylemesine rağmen, o gece saat 3 sıralarında 150 kişilik bir komando birliği geldi ve 51 işçi arkadaşı dipçikle-yerekten karakola götürdüler. Orada yargılandık. Bu yargılan-

ma esnasında destek ya da a... gelmedi. Tekrar işyerinin önüne gittiğimizde Teksif genel sekreteri Zeki Polat Bursa'ya gelerekten işçinin öncülüğünü oraya gidene kadar yaptı, ama şurada kendisini yine eleştiriyoruz. Maalesef 20 kişilik bir komando barikatını aşamadılar. Barikatın olduğu yerde beklemek zorunda kaldılar.

Ertesi gün, işçilerin zorlamasıyla işçileri bakanının "çadırlarını kursunlar" demesi üzerine tekrar çadırlarımız kuruldu.

O günden Eylül'ün 27'sine kadar olan gelişme ve görüşmelerin duyurulmasında Flaş TV'nin bize yardımı oldu. Bunun dışında hiçbir siyasi partiden kesinlikle destek görmediğimizi net olarak ortaya koymalıyız.

Somut olarak bize hiçbir... getirmediler, herşey lafta kaldı. Sendikanın girişimlerinin ne ka-

Sizin değerlendirmeniz ne yönde?

Olayların başlangıcında yoktuk, ama işin içinde Teksif sendikası olduğu için el attık. Arkadaşlar Teksif'e kayıt oldular. Ama, yöneticiler dışında bazı arkadaşlarımızın bilinçsiz hareketleri, arkadaşlarımızın iş haklarını yitirmelerine sebep oldu.

Hiçbir işveren sendikalaşmayı istemiyor. Arkadaşlarımızın iş akitleri fesholmuş, ama bundan 18 saat sonra benim olaydan haberim oluyor. Sonradan, dolaylı gelindi, hemen devreye girdik. Valiyle görüşmemize rağmen, arkadaşlarımız jandarma tarafından dipçiklendi. 4 kişi hastanede, 51 kişi tutuklandı.

Bunlar geçtikten sonra biz tekrar orada 3-4 çadır kurduk. Yasal değildi ama müsaadeliydi. Orası bir panayır yeri gibi. Her akşam müzik, eğlence, arkadaşlarımızın morali de yerinde devam

PENTA - PENTEKS VE AKSTAR İŞÇİLERİ

“Hepsi 17/2 suçu mu işledi?”

Teksif Bursa şube bşk. Mehmet Metin'in değerlendirmesi

ediyor.

Ama, "bizden habersiz bir iş yapmayın" dememize rağmen, arkadaşlarımız gidip işyerinin kapısının önüne oturdular. İşverenin çalıştırdığı işçileri içeriye sokmamak için. Bu sefer jandarma ile karşı karşıya geldiler. 110 kişinin tutuklanması, 7 kişinin hastaneye gitmesi ile bugüne geldik.

Arkadaşlarımız "hani sendikamız, ilgilenmiyor, etmiyor" diyorlar, ama eğer biz sendika olarak bu işe el atmasaydık, ilk dipçiklemeden sonra bir daha orada çadır kurmak mümkün

değildi. Bir aydır bütün işçilerini, yiyeceklerini, içeceklerini veriyoruz. 150-200 milyon civarında bir harcama.

Vilayetle, parlamentelerle, Flaş TV'yle ilişki kurduk. 29 Eylül 1993'de jandarmanın işçilerle çatışmasını veren Flaş TV Tefvik Yazıcıoğlu'nu camdan tespit etmiş, "hain adam" demiştir ona.

15 Eylül 1993 tarihinde, "işyerinden ayrıldıkları gibi gelsinler" demişti. O anda arkadaşlarımız sendikada üyeydiler. 16'sında akşam üstü ne demişti?

"Sendikalarından istifa etsinler, gelsinler." 17'sinde "24'ünde size büyük müjdelere vereceğim, bekleyin" demişti, "arkadaşlar çadırlarını söksünler". 24'ünde açıklama yapmadığı için ben kendim şube başkanı olarak telefon ettim. Telefona çıkmadı, İlhan Kandıra diye birisi var orada, o telefona çıktı, işverenin bizimle görüşmeyeceğini söyledi. Tabii biz de daha sonra meseleyi üst seviyelere götürdük.

Devamlı arkadaşlarımızın yanındayız. İnşallah başarsınız. Düzeltmek için uğraşıyoruz.

Genel sekreteriniz burada.

Evet, burada. Türk-İş bölge temsilcisi Mehmet Kanca, Teksif genel sekreteri Zeki Polat ile beraber gideceğiz. Öbür şube başkanımız da gelecek.

İşçi arkadaşlarımızın tamamı sendikali değil mi?

Penta'daki 152 kişi resmen sendikali, Penteks'de 75 kişi. Akstar'da 120 kişi kadar. 14 Eylül 1993'te bakanlıktan yetki istenmiş. Mutlaka bu yetki çıkacaktır.

İşten atıldıklarında bunların hepsi üyeydi. İşveren "sendikaya üye oldukları için atmıyorum" diyor, ama 16 Eylül 1993 tarihinde Flaş TV'de "sendikadan istifa etsinler, bunlar değerli elemanlardır, geri alacağım" diyor. Bu kadar işçinin hepsi 17/2 suçu mu işledi? Mümkün mü hiç? Tazminatı yok, ihbarı yok, mümkün mü? İşverenin işten işçi atmasının maksatlı olduğu kesin. ●

dar olduğunu da kendileri biliyorlar. Bize şunu söylediler: "Bürokratik yönden gerekli baskıları yapıyoruz." Ama sonuçta ne görüşme oldu, ne de baskılar.

En son geldiğimiz noktada, 29 Eylül'de, direnişin başladığı günden itibaren fabrikaya alınan işçileri engellemek amacıyla, arkadaşlarla birlikte kapının önüne geçtik oturduk. İşveren komando birliklerine talimat verdi.

Siyasi partiler "bayanları, hiç olmazsa gündüzleyin dipçiklemleri mümkün değil" falan diyorlardı. Biz buna inanmıyorduk, jandarmaya talimat verildiği takdirde kesinkes üzerimize dipçikle yürüyeceği, copleyacağı kafamızda vardı. Ama, vaatlerin sahteliğini oradaki işçiler gözünler ve olayın sınıfsal boyutu daha açığa çıksın diye fabrikanın önünde direndik.

Komandolar gelip "yasanın şu maddesi gereği suçlu olduğumuzu" söylediler. Ama zaten kaç zamandır orada durmamız "suç"tu. Bu hakkı meşrulaştırdık, çünkü bizi işten çıkaran işveren de T.C. Anayasası'nın 51. maddesini çiğneyerek suç işlemişti. "O Anayasa'yı önce çiğnediğinden dolayı bizim suçumuz suç değildir" diye direndik.

Bunun üzerine komandolar bayanlara dipçiklerle saldırdılar, yere düşen, bayılan bayanları tekme vurup kaldırmaya çalıştılar, sürükleyerek arabanın içine koydular. O esnada ben de bir hayli sopa yedim. Komandoların saldırısında yara alan arkadaşlarımız, 10'ar gün rapor aldılar. Şube başkanımız olay dağılırken geldi. Kendilerini *eleştiriyoruz*.

Sendikacı arkadaşlar o günden bugüne ne yaptılar? Sınıfsal düşünen bir sendikacının, profesyonel kadrodan birinin buraya gelip de arkadaşlara sürekli ders vermesi, olayın ne boyutlara, ne düzeye geldiğini, şube yöneticisini ne derece aştığını anlatması gerekirdi. Maalesef bu yapılmadı, direnişçi işçilere eğitim anlamında hiçbir şey gösterilmedi. Ama arkadaşlar şunu gördüler ki, hükümet ortağı veya değil, milletvekili ya da siyasilerin vaatleri laftan öte gitmemektedir. Sendika da gerçekten okul olması gerekirken, sendikacılar bu yönde yeterli hizmet vermemektedirler.

Bütün bu gelişmelere rağmen arkadaşlar kararlı bir şekilde "üye olduğumuz sendikanın binasında direnmeye devam edeceğiz" dediler ve şu anda, 30 Eylül'den beri direnmekteyiz. Ne olursa olsun umut doluyuz, direnişimize devam ediyoruz.

Tüm arkadaşlar zor durumda ama bu davaya inanan insanlar olarak daha aylarca direnmeye devam edeceklerine inanıyorlar ve mücadeleye bu şekilde yaklaşıyorlar. Ben de bir işçi öncüsü olarak, onlar haklarını kazanana kadar mücadele etmeye hazır

ım. İşveren 15 milyarlık tazminat davası açtı.. 20 yıl hapis istemi ile yargılanıyorum. 20 yıl değil, idam cezası da verseler bu işe devam edeceğim, sopa yedim, ceza yedim, küfredildim diye bu işin peşini bırakacak değilim. Jandarma komutanlığını, kişi kişi subay ve astsubayları dava etme imkanımız varmış, şimdi dava açıyoruz. Cumhuriyet Savcılığı'na 110 kişi suç duyurusunda bulunduk.

Ancak, bu düzen varoldukça bunlardan birşey çıkacağına inanmıyorum. Bence tek birşey yapılması lazım: *Sınıfsal mücadele*. Bunun dışında işçi sınıfı için hiçbir kurtuluş yolu göremiyorum. Yasaların değişmesi lazım. Bu milletvekilleri ile, işverenlerin adamları ile yasaları değiştirmenin imkanı yoktur. Kitlesele sınıfsal mücadele gerekir.

Sendikanın yetki başvurusunda durum nedir?

Yetkiye ayın 14'ünde müracaat yapıldı, beklemedeyiz. İşveren

*Bizi almazlarsa?
Eğer jandarmanın
kimin yanında yer
aldığını ve kimi
dövdüğünü, düzenin
işçiler için hiçbirşey
yapmadığını, yasal
haklarımızın dar bir
çerçeve içerisinde
kaldığını işçiye
gösterebildiysek..
İşte o zaman biz
kazanmışızdır.*

Penteks'i yeni açtığından dolayı Ankara'daki bilgisayarda Penteks işçileri çıkmamış, yazıyı buraya göndermişler, bölgeden bilgi alınacakmış. Bakanlıkta üye kayıt fişleri ile işçi sayısı karşılaştırılmaya devam etmekte.

Ama yetki gelse de, eğer sendika tutarlı mücadele etmezse, bugüne kadar davrandığı gibi davranırsa, bu işçilerin hiçbirini işveren geri almaz. Ben bu kanıdayım. İşçi sendikayı, sendikacısını sıkıştırmalı ve onu belli bir konuma getirmeli, ki sendikacı işin öncülüğünü yapsın. O zaman işi başarıya götürürüz.

İşe geriye döndüğünde, tabii aynen kardeş Özdelek fabrikasında olduğu gibi, tüm siyasi partiler başarıyı sahiplenecek, her gelen "biz kazandırdık" diyecek. Şu an tüm siyasi partilerden şikayet ettik, ama o gün Flaş'ından basınına, siyasi partisine kadar böyle bir tablo yaşanacaktır. Ama, işe geri döndükten sonra işçiler "beni sokmayan yılan bin

*Aşağıdaki bölümler İşçi Sağlığı Derneği'nin
Sendikal Platform'undan alınmıştır*

İşten çıkarmalar-tensikatlar üzerine

"İŞSİZLİK kapitalizmin ayrılmaz parçasıdır. Bir kısım işçiyi aşırı çalıştırıp daha fazla artı-değere el koyulması, öte yandan, her an ucuz işgücü sağlamak ve çalışan kesime işsizlik tehdidi olarak kullanmak üzere endüstri yedek ordusu bulundurulması, kapitalizmin işleyiş yasasıdır.

"Dışarıda çıg gibi büyümüş bir işsizler ordusu varken çalışan kesim her an işten çıkarılma tehdidiyle karşı karşıyadır. Endüstri yedek ordusunun genişlemesi ücretleri aşağı çekici en büyük etkidir. İşsizlik tehdidi ve ücretlerin aşağı çekilmesi çalışanı aşırı çalışmaya zorladığı için endüstri yedek ordusunun daha da genişlemesini getirir.

"Bu yasaya karşı koymanın tek yolu, Marks'ın bundan yüz yıl önce söylediği gibi, "sendikalar vb. aracılığıyla, çalışanlarla işsizler arasında düzenli işbirliği" örgütlemektir.

"Dünya ekonomisinin krizi Türkiye'yi de etkisi içine alırken burjuvazi, yaşadığı ekonomik bunalımın yükünü işçilere ödetmek istiyor. Bir yandan, kârdan zararı en aza indirebilmek için yığınsal işten çıkarmalara giderken, bir yandan da üretkenliği artırmak, kârı maksimum düzeye çıkarmak amacıyla, rasyonalizasyon-otomasyon girişimlerine hız veriyor. Bunun sonucunda Türkiye son birkaç yılda yüzbinlerce yeni işsiz işçiyle doldu.

"Teknolojik gelişme, üretimde zorunlu emek zamanını başdöndürücü bir hızla azaltmakta, işçi sınıfının kendini bedensel ve zihinsel ilerletmede kullanacağı bir zaman dilimi yaratmaktadır. Çalışma süresi, yeni teknolojilerle nesnel olarak kısalmaktadır.

"Ancak kapitalistler, işçilerin çalışma saatlerinin azaltılmasına yanaşmıyor, tersine yığınsal işçi çıkarmaların yanında fazla mesaili, vardiyalı üretime hız veriyorlar. Kapitalist sömürü çarkı, insanlığın önünde ufuk açan gelişmelerin toplumsal gelişmenin çıkarları doğrultusunda kullanılmasını, "kâr" yasasıyla engelliyor.

"Bu gelişme karşısında ne yapmalı?

"İşçi sınıfı teknolojinin gelişmesine değil, bunun faturasının kendisine ödetilmesine karşı çıkar. Sendikalar, yeni teknolojilerin yarattığı nesnel olanaklardan işçilerin yararlanabilmesi için, işten çıkarmalara ve işsizliğe karşı "ücretler azalmadan 35 saatlik iş haftası, bugünkü biçimiyle fazla mesainin kaldırılması" kavgasını yükseltmelidir.

"Bu istemin gerçekleşmesi, işsizliğe karşı önemli bir önlem olacak, rekabeti azaltıcı,

ücretlerin geri kayışını durdurucu, hatta yükseltici etki yapacak, işçi sınıfının yaşam koşullarını iyileştirecektir. İşçiler, komünizmin pencereden bakmasıyla tarihin önlerine koyduğu görevlere daha hızla hazırlanma olanağına kavuşmuş olacaklardır.

"İş yasasının işten çıkarmalarla ilgili 13. ve 17. maddelerinin kaldırılması için halkoyuna (referandum) başvurulmalıdır.

"İşverenin işçi çıkarma kararlarının çoğunluğu seçilmiş işçilerden oluşan disiplin kurullarının onayından geçmesi, toplu sözleşmelerde bir hak olarak elde edilmelidir.

"Ayrıca sözleşmelerde ihbar süreleri uzatılmalı, ihbar tazminatının miktarı işçi çıkarmayı caydırıcı biçimde yükseltilmeli, tutuklanan/hüküm giyen işçilerin işine son verilmesi yasaklanmalı, keyfi işçi nakillerine son verilmelidir.

"İşten çıkarmalara karşı işçi sınıfının en güçlü silahı, işli-işsiz tüm işçilerin birliği ve militan dayanışmasıdır.

"Yalnızca işçi çıkarılmasını engellemek yetmez, işsiz kalmış işçilerin haklarının da savunulması gereklidir. Tam kapsamlı işsizlik sigortası savaşımına hız verilmeli, bu gerçekleşene dek, işverenlerin tensikata uğrayan işçilere, yeni bir iş bulana dek ailesini geçindirmeye yetecek tazminat (işsizlik tazminatı) ödemesi sözleşme hükmü yapılmalıdır.

"Sendikalar işsiz işçilerle her türlü dayanışmanın yaratıcı yollarını bulmalıdırlar. Örneğin işli-işsiz dayanışma sandığı kurulması. Ayrıca, kimi işyerlerindeki işçi yardımlaşma sandıkları, sendikaların aktif çabasıyla işverenlerin denetiminden kurtararak, işli-işsiz dayanışmasına hizmet eder duruma getirilebilir."

İş güvencesi üzerine

"SENDİKALAR, işverenlerin her toplu sözleşmeden sonra tensikata gitmesine karşı sözleşme düzeyinde çeşitli önlemler geliştirebilirler. İşkolu taban ücretinin (yeni işçi ücreti) yükseltilmesi, işverenin işten çıkardığı işçiye - iş buluncaya kadar - eski işinde aldığı ücret kadar işsizlik tazminatı ödeme zorunluluğunun getirilmesi, ihbar süresinin ve tazminatının yükseltilmesi, tazminat yakılmasının yasaklanması, işçi nakillerinde işveren keyfilğine son verilmesi, vb.

"Toplu sözleşmenin bağitlanması, uygulanacağına güvencesi değildir. Sözleşmelere, sözleşme hükümlerini uygulamayan işverenlere ağır para cezaları getiren maddeler konulması, bu yönde bağlayıcı olabilir. Yine de, son çözümlemede işvereni sözleşme hükümlerine uymaya gerçekten ikna edecek yol, işçilerin yığınsal-militan savaşımı yükseltmesi ve üretimden gelen güçlerini kullanmalarıdır." ●

yaşasın" derlerse, bu işin öncülüğünü yapan insanların teker teker işten atılmaya devam edileceklerine kesin gözüyle bakıyorum. Özdelek fabrikasındaki olaylarda yaşadım. Olayın sınıfsal boyutu yükseklere çıkarsa, ancak bu durumda işçiler birbirlerini güçlü bir biçimde koruyacaklardır.

Bunun yanında, "peki hiç geri almazlarsa ne olacak" diye de hesap yapıyoruz. Bu durumda, eğer sınıf adına çalışma yapıyacak yine kazanlıyız, diyoruz. Burada birilerini yetiştirebildiysek, birilerine birşeyler anlatabildiysek, jandarmanın kimin yanında yer aldığını ve kimi dövdüğünü gösterebildiysek işçilerin kafalarına sokabildiysek, bu düzenin sınıfımız için, işçiler için

hiçbir şey yapmadığını ve yasal haklarımızın çok dar bir çerçeveye içerisinde kaldığını gösterebildiysek... İşte o zaman biz kazanmışızdır.

İşçiler mücadele ettiklerinde kazanırlar. Önemli olan haktır, hakkını almaktır. Parasal yön; hak alınca, hak alındıkça gelişecektir.

Akstar'da işveren işçilere "sendikadan ayrılın, gelin işe başlayın" demiş...

Evet, bugün bana da anlattılar. Akstar işvereni, "aynı fabrikaya değil de diğer açacağım yerlere alırım" demiş. Bu fabrikada zaten yetki istenmiştir. İşçi arkadaşlar davalarında kararlı olsunlar. İşçi arkadaşlardan oluşacak olan, be-

nim de içinde bulunduğum 5 kişilik bir komite işvereni anlaşılmaya gidebilir.. Herşey işçi arkadaşların kendi ellerindedir.

Penteks ile Akstar'ın Çalışma Bakanlığı'na kayıtlı olmadığı doğru mu?

Penta'nın kaydı Ankara'da Çalışma Müdürlüğü'nde var. Penteks ise Penta'dan 1 Haziran'da bölünme yeni bir işyeri olduğundan henüz Ankara'ya bildirmemişler. Ama Penta'da primler günü gününe ödeniyor. Akstar Havlu Fabrikası'nın sahibi Muzaffer Bayramoğlu ise net olarak şunu söylüyor: Ben işçileri sigortaya gösterecek ve primlerini ödeyecek kadar enayi miyim? ►

◀ 167 işçinin 42'si sigortalı ve 1992 Şubat'ından bu yana da onlar için tek kuruluş sigorta primi yatırılmamış.

Örgütlenirken Teksif'i seçmeniz nedeniydi?

Kendi başımıza yönlen-dirmiş değiliz. Hem bir takım olumsuz olaylardan, hem de Penta-Penteks ve Akstar'dan giden arkadaşların Disk'de değil de *Teksif* çatısı altında toparlanmayı uygun görmesinden dolayı, biz de önemli olan çoğunluğun kararıdır, dedik ve karar doğrultusunda arkadaşların Teksif'e üye olmasını sağladık. Eğer arkadaşlar kitlesel olarak "biz Hak-İş'te örgütleneceğiz" deselerdi, ben Öziplik-İş'e de giderdim. Orada kadrolaşma yanlışsa orayı değiştirmek için gerekli mücadelemi verirdim.

Bazı arkadaşların kafasında hâlâ "Disk'e gitseydik böyle olur muydu olmaz mıydı" meselesi var. Ama, örgütlülüğü gerçekten benimseyen bir işçi örgütünün zaten örgütlü olan işyerlerine saldırması lazım. Ama Disk'te öyle görmedik tabloyu. Biz bu ülkeyi örgütleyeceğimiz diyenlerin tam anlamıyla *örgütlülüğü parçalama* yönüne gittiklerini gördük.

Örnek vermek gerekirse, Tifaş' da 280 işçiyi üye yaptılar, bunlardan 100'ün üzerinde işçi atıldı, yine bir kısmı istifa etti. Şu anda bu işyerinde Disk Tekstil üyesi 30 işçi var. Yine Polteks olayını yaşadık. Polteks'de Teksif'i beğenmeyen ve fanatikçe hareket eden 19 tane işçinin öncülüğünü yaparaktan Disk'e götürdüler. Ne oldu? İlk atılan o 19 işçi oldu. Disk bunlara sahip çıkmadığı gibi, en sonunda "sendikayı kabul ettirmeyi" meyhanede (Karapınar'da) kutladılar.

Biz bunun çok yanlış olduğunu söylüyoruz. Örgütçülük bu değildir. Bizim örgütlülük anlayışımız kesinlikle bu değildir. Biz, işyeri üç kişilik de olsa 100 kişilik de olsa, *herkesin* sendikalara üye olması gerektiğine inanıyoruz. *Biz, sendikanın sendikaya saldırması gerektiğine inanıyoruz.* Bir çok sayıda örgütlenecek yer varken sendikacı işyerlerine saldırmak, örgütlülüğü parçalamaktan başka birşey değildir. İşçi sınıfının örgütlülüğüne balta vurmaktır.

Disk Tekstil'ciler kendi kendileriyle çelişki içindedirler. Yazdıkları broşürlerde söz ve karar sahibi tabandır diyorlar, tabanın söz ve kararını ise dinlemiyorlar. Kimseyi aldatmaya gerek yok, söz ve karar sahibi tabanın değildir diye yazsınlar da, bari broşürü okuyan işçi oraya gidilmemesi gerektiğinin farkına varsın.

Biz şuna inanıyoruz. Ne Disk Tekstil olayın gerçek

yüzünü şu an görmüş durumda, ne de Teksif. İşçilerin iyice bürokratlaşmış insanlardan mutlaka kurtulması gerekir. Onlarla bu sendikacılık yürümez. İşçiler bunları kendi örgütlerinden dışlayıp kendi içlerinden birilerini öne çıkararak sınıfsal mücadeleyi gerçekleştirmek zorundalar.

Biz "her işkolunda tek sendika, ülke çapında tek bir konfederasyon, dünya çapında sendikal birlik" diyoruz. İşçi sınıfının kapsamına giren herkes Türk-İş çatısı altında örgütlenmelidir. "Yeni" Disk'in misyonu bölücülüktür. İşçiler Türk-İş'te birleşsin, gerçekten sınıf sendikacılığı yapıp sınıfı temsil edecek önderleri Türk-İş'in başına getsin.

Bizim düşüncelerimiz de farklı değil. Derginin görüşlerine birçok yönüyle katılıyoruz. Türk-İş'te birleşmeye şöyle katılıyoruz: Mutlaka yöneticilerin değiştirilmesi gerekir! Örgüte taze kan gelmesi gerektiğine inanıyoruz.

Disk'in Türk-İş'e "sarı sendika" vb. demesine gelince, sendikanın sarısı marısı yoktur. *Kişiler sarılaşıyor.* Şimdi,

kongrelerde büyük oyunlar yaşanıyor, sendikacının "sarı" olup olmadığı burada kendini gösteriyor. Teksif Bursa şubesinin 8 Mart'taki genel kurulunu örnek vereyim. Ben sendikacılığa sınıfsal açıdan baktığımdan dolayı, "sen ideolojik sendikacılık yapmak istiyorsun" dediler. Ama, hayatta herşey "politik", bundan kimse kaçamaz. Kaçarım diyorsa yalandır. İşte Penta işçisi, ekonomik haklarını belli bir noktaya getirmek isteyince olayın sınıfsal boyutu öne çıktı. Siyasileşti olay! Bundan kaçmak mümkün değil. Yarın toplu sözleşmede de yine siyasileşecektir.

Sınıf mücadelesi yapılması lazım, *sınıf sendikacılığının* mutlaka gerçekleştirilmesi gerekir. Bunu dediğin takdirde, maalesef adın ve damganı hemen hazırdu bu sendikacıların nezdinde. Kendi sendikamın yöneticileri, esnaf hatta avukat bile bana "sen böyle dikine gidersen hiçbir yerde görev alamazsın" diyor. Şimdi, bana böyle davranıldı diye bölünmeye karşıyım. Biz zaten koltuk meraklısı değiliz, koltuğumuz garantili olsun diye yetki belgesi istemekte değiliz. Tersine, biz

idealleri olan sendikacı ruhunun canlandırılmasından yanayız, koltuk meraklısı sendikacının mücadelesi başka türlü "sınıfsal" olur, diyoruz.

Türkiye'de sınıfsal mücadelenin boyutları çok yüksek, şartları çok ağır. Ama biz de işçi sınıfıyız, ezilen halkız, iktidarı ele geçirmek zorundayız. Bunun, sendikalarda birlik içinde örgütlenmiş olarak, kendi sınıf siyasetini kuracak bir partinin öncülüğünde olması gerekir.

Öteki partiler oy almaya gelince dini kullanmaktadırlar. Ama bu tür insanların oyu ile belediye başkanı olan RP'li şahıs, direnişimize destek amacıyla belediyenin arsasına bir tuvalet kazıp da bize yardımcı olmadı. Niye? İşverenlerden korkusundan!

Dini kullanarak belirli yerlere gel, propagandanı yap, vb., ama topluma gerçek hizmete sıra geldiği zaman böyle davran. Bu olmaz, böyle aldatmacalara taraf değilim.

Sosyal demokrat parti de kitlesel bir parti değil. Bunlar tam burjuvazi, devamlı pastadan pay almak, devamlı çalmak sömürmek isteyen küçük bir zümreyi temsil eder konuma gelmiş artık.

Biz böyle bir düzen istemiyoruz, işçi sınıfının kuracağı düzene taraftarız. Şu sağdır, şu soldur diye bir ayrım yapmıyorum. Sınıfın yani ezilen insanların kuracağı bir parti çatısı altında, sendikal örgütlülüğe dayanarak, mutlaka birşeylerin yapılmasına taraftarım. İşverenler işçilerin eğitimsizliğini, dini inançlarını vb. sömürerek sınıfı darmadağın etmeye çalışıyorlar.

O halde, sınıfın mutlaka birleşmesi ve buna karşı kesin ve net bir şekilde *sınıfsal tavır* alması gerekir. Bunun da yolu fabrikalarda, işyerlerinde mücadeleyi daha da yükseltmektir. Bir tek Penta ile Akstar ile bu işler yürümez. Sadece Bursa'da

değil, Ankara'da, İzmir'de, Balıkesir'de, Kayseri'de, işçi sınıfının çalışıp yaşadığı her yerde mücadelenin ilerletilmesi gerekiyor. Bunun için de Türk-İş içinde mücadele eden insanlarla oturup, bu yöneticileri değiştirmek gerekiyor. Yönetimi gerçekten işçi sınıfından yana insanlardan oluşacak, sınıf sendikacılığı yapacak bir sendikanın mutlaka yaratılması gerekiyor.

Harb-İş'teki değişimi biliyoruz. Ayrıca, bugün birçok sendikada "kalıplaşmış, tabulaşmış" dediğimiz yöneticilere karşı muhalefet hareketi var...

Tabii. Şu var. Belli yönetimler, Türk-İş içerisinde sınıfsal anlamda mücadeleyi yeterli ölçüde gerçekleştiremediğimizden dolayı yerlerinde duruyorlar. Bakın, Zonguldak'da işçinin belli bir noktaya getirdiği Denizler, şimdi öyle bir noktaya geldi ki, bir temsilciye duyulan saygı ona duyulmaz oldu.

Bu yönetimleri değiştirmenin yöntemini nereden bulacağız? İnsanlar istediğimiz anlamda sınıfsal bilince ulaşsa, o zaman Türk-İş'teki bu yönetimleri değiştirebiliriz. Bizdeki işçi olayın sınıfsal boyutlarını ortaya koyarken, görüşmeye başlamadan önce sıfırdı. Şimdi geldiği noktaya bakın. Yani insanları eğite eğite, nereye gittiğini göstere göstere götürünce gelişme farklı oluyor. Birçok sendikada üyeler, nasıl köyde koyunları sürükleye sürükleye sokarsın ağla, aynen o şekilde güdülüyor. İşçiye hiçbir şey anlatmıyorlar.

Dün akşam buraya bir arkadaş geldi, 1979'dan önce Teksif şubesinin iki dönem başkanlığını yapmıştır. Şu anda birkaç fabrikanın danışmanlığını yapıyor. Amerikan sendikacılığını tam anlamıyla yutmuş, böl-parçala-yönet. Malalar'dan başladı, 7 şirkette kendi döneminde sendikayı düşürdü. İşverenden pay alan böyle bir kişi sokuluyorsa sendikaya, biz ise sokulmayacak duruma geliyoruz.

Kongrelerde bu konuları görüşeceğiz, görüşmeliyiz. Ama bilelim ki bu kemikleşmiş yönetimleri değiştirmek bir hayli zordur.

Uzun bir hazırlık süreci, tutarlı, kararlı mücadele gerekiyor. Ancak, başka sendikaya gitme ya da ayrı bir sendika kurma kolayına kaçılırsa da, sonu hüsrarla biter.

Mesele zoru becermek ve onları içeride yenmektir. Ben bunu ortaya koyuyorum.

Kervan dergisi olarak mücadelenizi destekliyoruz. İşçi basın olarak üzerimize düşeni yapacağız. ●

SENDİKAL PLATFORM

Aşağıdaki bölümler İşçi Sağlığı Derneği'nin Sendikal Platform'undan alınmıştır

İşçi yardımlaşma sandıkları üzerine

"Çeşitli işyerlerinde kurulu olan işçi yardımlaşma sandıkları, bugün işverenlerin denetiminde çalışıyor ve bu sandıkların kasasında biriken yüz milyarlarca lira işveren için sermaye havuzu görevini görüyor.

"İşçilerin kendi öz kuruluşları olan işçi yardımlaşma sandıkları, yönetim ve kasalarıyla işveren denetiminden çıkartılmalıdır. Sendikaların katılımıyla, işli işçilere katkılarının yanı sıra işli-işsiz dayanışmasının aktif kurumlarına dönüştürülmelidir." ●

KÜLTÜR DİZİNİ

OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP İNSANDIR (4. BASKI)
Rıza Yürükoğlu

ALİ ÖZSOY DEDE: GÖRÜŞLERİ VE ŞİİRLERİ

MUSAHİBLİK
İsmail Kaygusuz

OSMANLIDA KARŞI DÜŞÜNCE ve İDAM EDİLENLER
Rıza Zelyut

POSTTAN DOSTA
Ali Haydar Celasun

ANADOLU'DA ALEVİLİK (2. BASKI)
Battal Pehlivan

ANADOLU ve BALKANLARDA ALEVİ YERLEŞMESİ
Nejat Birdoğan

ALEVİ-BEKTAŞİ FIKRALARI
Battal Pehlivan

ALEVİ-SÜNNİ İNANCINDA MEVLANA, YUNUS ve HACI BEKTAŞ GERÇEĞİ (2. BASKI)
Lütfi Kaleli

ALEVİLİKTE CEM
Ali Haydar Celasun

PİR SULTAN ABDAL
Battal Pehlivan

KİMLİĞİNİ HAYKIRAN ALEVİLİK
Lütfi Kaleli

ALEVİLİKTE DAR
Dr. İsmail Kaygusuz

DEĞİRMENİN BENDİNE
Arif Sağ'la Sohbet

SİVAS KATLİAMI ve ŞERİAT
Lütfi Kaleli

ALEVİLERDE HALK MAHKEMELERİ
Cilt I-II İsmail Metin

EDEBİYAT DİZİNİ

SAVAŞLI YILLAR 1: SON GÖRGÜ CEMİ
İsmail Kaygusuz-Roman

İSTANBUL HEMŞERİLERİ (1955)
İsmail Bilen-Roman

Alev Yayınları

PIYERLOTİ CAD. 17/4 ÇEMBERLİTAŞ 34400 İSTANBUL
TEL: 516 84 64 FAX: 638 27 90

UMUT ÇİÇEĞİ
Hasan Kıyafet-Öyküler

KOMÜNİST İMAM
Hasan Kıyafet-Roman

ALİ ALİ
Hasan Kıyafet-Roman

PLANKIYA MAGNA
İsmail Kaygusuz-Tiyatro
SİYASAL

MARKSİZMDE İŞÇİ SINIFI KAPSAMI VE TÜRKİYE
Emine Engin

METAL İŞKOLUNDA BİRLİK SORUNU VE TÜRK METAL'DE BİRLİK
Ali Babaishak - Mercan Köklü

ROMANYA'DA KARŞI-DEVİRİM
Mercan Köklü

FAŞİZM VE BURJUVA DEMOKRASİSİ
R. Yürükoğlu

TKP 8.KONGRE BELGELERİ

TKP PROGRAM

Dr. BEDİR AYDEMİR - YAŞAMI ve GÖRÜŞLERİ

SOSYALİZMİN ÇÖZÜLÜŞÜ ÜZERİNE ÜÇ MAKALE
Rıza Yürükoğlu

ŞİİR

BENİ AVUÇLARINIZIN İÇİNE YAZIN
-Bedir Yoldaşın Anısına-
Ozan Öncü

KIVILCIM YAĞMURU
Abidin Aydın

BİR DOST BİR POST YETER BANA
İpek Bayrak

ÇORUMLU HALK OZANLARI
Hüseyin Çırakman - Antoloji

ACILARIN IRMAĞI DİRENCE MEME
Refik Uğur

İNCELEME-ARAŞTIRMA-ÇÖZÜMLEME

Kaynak

SAYI 2 ÇIKTI – SAYI 3 ÇIKIYOR

SOSYALİZMİN, dünya işçi hareketinin, sınıf siyasetinin sorunlarını incelemeye, araştırmaya ve hiçbir kopyacılığa düşmeden Marksizmi ülkemiz koşullarına uygulamaya, Marksizmin verdiği araçlarla ülkemizin ve halkımızın sorunlarını anlamak için yolda çıkan inceleme-çözümleme dergisi *Kaynak*'ın 2. sayısı çıktı. 2.sayıda yer alan yazılar şunlardır:

- Rıza Yürükoğlu'nun "Yalçın Küçük ve Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Çözülüşü
- SBKP 29. Kongre'sinden belgeler
- SBKP Bolşevik Platform'un kurucusu T.Habarova ile söyleşi
- İsmail Kaygusuz'un Alevilik İnanç ve Kültür Tarihi Dizisi I

Kaynak'ın çıkacak olan 3. sayısında ise şu yazılar yer alıyor:

- R.Yürükoğlu Yoldaş'la *Ekonomi Politika* dergisinin yaptığı röportajın tam metni
- Emine Engin "Emperyalistleşme ve Nüfus Yasası"
- SBKP MK Örgütsel Komitesi Başkan Yardımcıları A.Prigarin ve E.Kopyshev'in Parti Programı, Parti'nin adı ve tüzük üzerine SBKP 29. Kongresi'ne sunulan raporlar
- İ.Kaygusuz'un Alevilik İnanç ve Kültür Tarihi Dizisi II

Hepinizi *Kaynak*'a abone olmaya davet ediyoruz. Eleştirilerinizi ve katkılarınızı bekliyoruz.

Yazışma adresimiz: *Kaynak* Dergisi, Merkez Yönetim Bürosu, Piyerloti Caddesi, 17/4, Çemberlitaş, İstanbul Tel: 212 516 84 64

KERVAN GELENEK, GELECEK ve BİRLİK GECESİ

Konuşmacı: Veliyettin ULUSOY

Sanatçılar:

1-Deste GÜNAYDIN, 4-Selma ÇİFTÇİ,
2-Aynur HAŞHAŞ, 5-Semahlar,
3-Gülcihan KOÇ, 6-Aysun ARSLAN,
Metin KARATAŞ, 7-Konuk Sanatçılar

Tarih: 22 OCAK 1994 / Cumartesi
Saat: 18:30 - 23:30

Yer: Yıldırım Düğün Sarayı
Adres:Park Sokak. No:2 Çağlayan

Muzaffer Aladağ, Osmanlı hilesi “dostluğun”, devletin en tepe noktalarına sızmış olan şeriatçı gericilik şebekelerine karşı laik-demokratik Türkiye için verilen mücadeleye nasıl çelme takmaya çalıştığını gösteriyor

“Alevi dini” ve Osmanlı hilesi

Doğu Perinçek, *Teori* dergisinin Kasım 1993 tarihli sayısında yayınlanan bir söyleşide laiklik, Alevilik ve işçi sınıfının görevleri üzerine yalan yanlış şeyler söyleyerek bilinç bulandırıyor.

Laikliği, Türkiye toplumunun geleceğini çok yakından ilgilendiren “şeriatçı gericilikle mücadele” çerçevesinde değil de, Kürt milliyetçiliğini “yönlendirme”nin bir aracı olarak ele alan Doğu Perinçek, “Anadolu’da laikleşmede önemli motor güç rolü oynadı” Kürt milliyetçiliğine diye iltifat bile ediyor. Buna neden olarak da “kızlar dağa çıkıyor, erkeklerle beraber aynı mağarada kalıyor” diyor.

Özürü kabahatından büyük. Çünkü bu mantıkla, baldızından uzak akrabasına kadar bir sürü insanla gecekondusunda aynı odayı paylaşan bir şeriatçıyı daha da “laik” saymak gerekir. Kaldı ki, Perinçek’in “laikliğe katkı yaptı” dediği Kürt milliyetçiliğinin ideolojide ve eylemde, laikliği “ortadan kaldırmak”ın gerekçesi bir Batı ajanlığı” olarak gördüğünü, Mısır’daki sağır sultan bile biliyor.

Bu tür abuk sabukluklar, Kürt milliyetçiliğini yönlendirme görevinin yanı sıra, asıl olarak Perinçek’in laiklik anlayışıyla ve sosyalist harekete biçtiği “halkı dinciliğin hegemonyasından kurtarmak... laiklik bayrağını yükseltmek” göreviyle bağlı.

Perinçek’in laiklik anlayışı sakat. Sorunu kişisel düzeyde, (dine inanç duymak, dindarlık anlamında) dincilik ile (dine inançsızlık, dinsizlik anlamında) laiklik arasında bir kavga olarak koyuyor ve şöyle diyor:

“... Laik olmadığın zaman, dinci olduğun zaman, hemen hangi din sorusuyla karşı karşıya kalırsın. *Alevi dini* mi *Sünni dini* mi?..” (abç)

“Türkiye emekçilerini, dinciliğin hegemonyasından kurtarmadan birleştiremezsin. O zaman ne olacak? Alevi emekçisi *Alevicilik* yapacak, Sünni emekçisi Sünni yobazlığı yapacak. Sosyalizm, laiklik bayrağını yükseltmek zorundadır.” (abç)

Yani din dindir, “Alevicilik” ve “Sünni yobazlığı” da bunun farklı yansımalarıdır. Laik sosyalistler, Alevi dinine(!) de Sünni dinine de karşı

çıkmalıdırlar.

Bu provokasyonun dikalasıdır. Perinçek, laiklik tartışmasını iki noktada çığırından çıkartmaya çalışıyor: 1. Laiklerle (ona göre dinsizlerle) dine inananlar arasında çatışma, 2. İnananlar arasında da “Alevinin Aleviciliği-Sünninin yobazlığı”, giderek din-mezhep kavgası. Kendisine biçtiği görev? Sosyalist(!) olarak toplumu bunların hegemonyasından “kurtarmak”!

Laiklik tartışmasının tarafları, “allahsız ve dinsiz sosyalistler”le “Alevi Sünnisiyle dinciler” DEĞİLDİR! Laiklik tartışmasının tarafları, *din işlerinin devlet işlerinden sökülüp atılmasından yana olan* (inan-an/inanmayan, Alevi/Sünni) vatandaş çoğunluğu ile, *İslam hukukunulşeriat düzenini devletin yapı ve işleyişine egemen kılmaya çalışan* gericiliktir!

Laiklik yanlısı Türkiye, “insanlar herhangi bir inançta olabilirler ama devlet laiktir, dine inananlarla inanmayanlar arasında taraf tutmaz, dışıdan kalır” demektir. Şeriatçıların istediği ise Sivas katliamı örneğindeki kadar açık seçik, ortada!

Ama zaten Perinçek’in amacı, tartışmayı bu gerçek çerçevenin dışına çıkartmak, Alevilik çevresinde bir **kavram kargaşası** yaratmaktır. *Aydınlık* gazetesinin 20 Eylül 1993 tarihli nüshasında yayınlanan “Alevi Partisi” yazısında yaptığı saptamalara(!) bakın:

“Sünnilik ve Alevilik, birbirine karşı tarihsel miraslardan beslenmekle birlikte, aslında aynı çıkmazı paylaşırlar. İkisi de çağlarını *doldurmuşlardır*.” (abç)

“Felsefenin sorunları olan, evren nedir, insan nedir, bilgi nedir gibi sorunlara yaşadığımız çağda Sünnilik de Alevilik de ciddi yanıtlar veremez...” (abç)

“Alevilik Ortaçağın feodal-köylü kutuplaşması içinde biçimlenmiştir ve bugünkü toplumun çelişmelerine yabancıdır. *Aleviliği çağdaştırmaya* kalkmak, atın gözüne otomobil farı takmak gibi bir girişimdir.” (abç)

“Sünni şeriat devleti programının karşısına *Alevi şeriat devleti* programıyla karşı çıkmak, bugün Alevi dedeleri için bile anlamlı değildir.” (abç)

Perinçek’in sunduğu biçimle, yani Ortaçağ’ın görüşlerini tekrarlayan, felsefenin temel sorunlarına olumlu yanıt

Perinçek’in Aleviliğin dostu olmadığı o kadar açık ki! Onyıllardır değişmeyen niteliği Osmanlı hilesi oluşu olan bu çizginin başka derdi var mı? Var. 20 Eylül tarihli yazıda Perinçek’in yazdığı “Alevilik çağdıdır”, “ortaçağ ilminin kalıpları içine sıkışıp kalmıştır”, “bugünkü toplumun çelişmelerine yabancısıdır” vb. bir sürü laf salatasının ardında bu çevrenin yapmak istediği, Aleviliğin işçi sınıfı düşüncesi ve işçi sınıfı hareketiyle bütünleşmesine çelme takmaktır!

getiremeyen, hele hele şeriat devletini savunan, dolayısıyla Sünnilikle aynı çıkmazı paylaşan bir Alevilik VAR MI?

Perinçek’in hayalindeki gibi bir Anadolu Aleviliği, ne tarihte oldu, ne de bugün var!

“Herat, Buhara, Merv ve Horasan’da 1000 yıl önce başlayan ve en gelişmiş biçimini Babai-Bektaşî-Simavi çizgisiyle Anadolu’da edinen” Alevilik, “dinin aşılabilir kurallarını kırıp parçalamanın yolu olmuştur”. (R.Yürükoğlu, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır*) Alevilik “Tanrının verdiği akılla” tanrıyı aşmıştır. Eşitlikçilik/ortakçılık/demokrasi/özgürlük gibi, bugünkü kapitalizmin bile yerine getiremeyeceği istemlerle Anadolu halk yığınlarını egemen sınıfın baskısına, zulmüne karşı ayağa kaldırmıştır.

Aleviliğin tarihi şeriata karşı çıkmak, Sünni İslam çıkmazının üzerinden yürüyüp geçmek, çağının ötesine taşan felsefesiyle (ki merkezine insanı oturtmuştur) kendisini gelen çağa uyarlamak, bilgiyle/bilimle kucaklamak olmuştur. Bu, Aleviliğin yalnızca tarihi değil niteliğidir!

Perinçek, “Alevi dini” diye saçmıyor. Alevilik din değil ki! O, yukarıda saydığımız özellikleriyle, dinin ötesine geçmiş bir inanç, bir yaşam biçimidir. Her çağda o çağın bilgisıyla kucaklanmış bir kültürdür! Camisi yok, namazı yok, orucu ramazanı, Hac’ı hocası yok. Şeriatı aşmış geçmiştir. Kitabı da kıblesi de, Kuranı da kurtaranı da İNSAN! Tüm çarpıklığına karşın bu “laik” devletin kuruluşunda büyük emeği geçmiş ve Anadolu’da şeriata bugüne kadar ısrarla direnmiş, geleceğin laik-demokratik Türkiye’sinin güvencesi olan, işte öyle bir “din”! Doğu Perinçek’e kamyon farı bile yetersiz kalır.

Öte yanda “şeriat da şeriat” diye çılgınlık atan, fitne yuvalarından boşalıp allahü ekberle insan yakan, tüm insanlığı “Müslüman” ya da “kafir/zındık” terazisinde değerlendiren ve emekçileri din temelinde dilim dilim bölmeyi hedefleyen, tüm toplumu allah adına uydurulan yasalarla yönetmeyi önüne hedef koymuş şeriatçı gericilikle Aleviliği nasıl aynı kefeye koyarsın? Ve, bir yıl

değil iki yıl değil yüzyıllardır inancı yasaklanmış, temel insan haklarından yoksun bırakılmış Alevi toplumunun, Alevi kimliğinin ve haklarının tanınması için yükselttiği mücadeleyi nasıl olur da “Alevicilik” diye küçümser ve “Sünni yobazlığı” ile aynı torbaya koyarsın?

Perinçek’in bu tutumu cahillikten, bilgisizlikten mi? Sanmıyoruz. Alevi düşmanlığından mı? Hiçbir biçimde Aleviliğin dostu olmadığı o kadar açık ki! Onyıllardır değişmeyen niteliği *Osmanlı hilesi* oluşu olan bu çizginin başka derdi var mı? Var. 20 Eylül tarihli yazıda Perinçek’in de yazdığı gibi “Alevilik çağdıdır”, “ortaçağ ilminin kalıpları içine sıkışıp kalmıştır”, “bugünkü toplumun çelişmelerine yabancısıdır” vb. bir sürü laf salatasının ardında bu çevrenin yapmak istediği, Aleviliğin işçi sınıfı düşüncesi ve işçi sınıfı hareketiyle bütünleşmesine çelme takmaktır! (Felsefi düzeyde buna olanak var mı sorusunun yanıtını, dinci(!) Alevi Halil Öztoprak Dede’nin bu sayı yayınladığımız şiirinde bulacaksınız.)

Bunca bol akli, bunca bol istihbaratı nereden, nasıl sağladıklarını merak ettiği için olsa gerek, *Sabah* muhabininin yönelttiği bir soruya Doğu Perinçek “bizim istihbarat kaynağımız mesela kontrgerillada subaylık yapmış insanlardır” diyor. (*Sabah*, 5 Eylül 1993) sonra da, önemli “anti- emperyalist” dostları arasında ABD’nin eski Adalet Bakanı’nı sayıyor. Sanki biraz daha sıkıştırırsan CIA, İngiliz Dışişleri Bakanlığı ve MİT’deki “demokrat”lardan da örnek verebilecekmis gibi...

Türkiye işçi sınıfının, Aleviliğin ve laik-demokratik Türkiye davasına gönül vermiş milyonlarca Sünni vatandaşın, böyle “anti- emperyalist”, böyle “dost”lara ihtiyacı olmadığı çok açık. Türkiye’de devletin en tepe noktalarına sızmış olan uluslararası şeriatçı gericilik şebekelerine karşı *laik-demokratik Türkiye* için verilen mücadelede varsın Osmanlı hilesi dostluk, aydınlık eksik olsun, uzak olsun. Bize Alevi toplumunun ve Türkiye işçi sınıfının birliği, yol kardeşliği yeter! ●

Diyanet İşleri Başkanına Açık Mektup 1

3 Ekim 1993 tarihli *Hürriyet* gazetesinde Dilek Önder adlı yazarın sizinle yapmış olduğu röportajı okudum. Bazı açıklamalarınızın gerçekte bağdaşmadığını gördüm. Bu nedenle bu açık mektubu yazmak gereğini duydum.

Yazar size soruyor, "dört kadınla evlenme meselesi..." Siz şöyle diyorsunuz: "... Kadınlar bakıma muhtaçtır diye himayeleri altına almıştır. Peygamber de öyle yapmıştır. Dokuz tane kadınla evliydi, ama hep himayeye muhtaç kadınlarla".

Bu açıklamalarınız gerçekte bağdaşmıyor. *Kuran* ve Taberi'nin *Milletler ve Hükümdarlar Tarihi* (5/834) başka türlü açıklamalarda bulunuyor. Ahzap suresinin 52. ayetini birlikte okuyalım: "Ey Muhammed! Bundan sonra sana hiçbir kadın, cariyelerin bir yana, güzellikleri ne kadar hoşuna giderse gitsin, hiçbirini boşayıp başka bir eşle değiştirmen helal değildir."

Kuran'a göre peygamber evlenirken, sizin dediğiniz gibi "bakıma muhtaç kadınları himaye altına almayı" düşünmüyor. Öncelikle güzellik arıyor. Güzel olmak yetmiyor. O güzel peygamberin hoşuna gitmeli.

Sonra, himayeye muhtaç kadın varsa bunların bakımını kendisi üstleneceğine, çevresinde bulunan sahabelerine, komutanlarına, askerlerine "şunu sen al, şunu sen al" diyerek, savaş nedeniyle kocasız kalan kadınlara hem koca hem de bakıcı bulmuş olurdu. Sonra, Hatice mi, Ebubekir kızı Ayşe mi, Ömer kızı Hafsa mı... himayeye muhtaçtı?

"Peygamber dokuz tane kadınla evlendi..." açıklamanız da gerçekte bağdaşmıyor. Bu konuda hacıların, hocaların, müftülerin ve İslamcı yazarların yazdıkları da birbirini tutmuyor. Ali Rıza Demircan, *İslama Göre Cinsel Hayat* adlı kitabında (2/255) peygamber eşlerinin sayısının 11 olduğunu açıklıyor. Sizin açıklamalarınızla çelişiyor.

Şimdi Taberi'nin adı geçen kitabının 5.cildinde adı geçen peygamber eşlerini sıralayalım.

1. Huveylid Kızı Hatice, 2. Zam'a bin Kays'ın kızı Sevede, 3. Ebu Bekir kızı Ayşe, 4. Ömer Kızı Hafsa, 5. Ömer bin Mahzun kızı Ümmi Seleme, 6. Haris kızı Cüveyre, 7. Ebu Süfyan kızı Ümmi Habibe, 8. Cah kızı Zeynep, 9. Huyey kızı Safiye, 10. Haris kızı Meymune, 11.

Diyanete iki açık mektup

Av. HAYRİ BALTA

Rifaa kızı Neşat, 12. Amr kızı Şenba, 13. Cebir Kızı Gaziyye, 14. Numan kızı Esmâ, 15. Zeyd kızı Reyhane, 16. Mukavkis he-diyesi Marya, 17. Huzeyme kızı Zeynep, 18. Halife kızı Şerafi, 19. Zabyan kızı Aliye, 20. Ebu Bekir bin Kilab'dan Aliye, 21. Kays kızı Kutayle, 22. Şürayh kızı Fatıma, 23. Haris kızı Havle, 24. Hutaym kızı Leyla, 25. Yezid kızı Umre, 26. Odahî Yezid kızı Reyhane...

Bu adları sayanlar yanında isteyip de evlenemediği kadınlar da var: 1. Ebu Talip kızı Ümmi Hatni, 2. Amir kızı Zuba, 3. Reşame kızı Sayfiyye, 4. Abbas kızı Ümmi Habib, 5. Harise kızı Cemre...

Bunlardan bir tanesinin yok-sul olduğunu görüyoruz. Onun da peygamber tarafından geçimliği sağlandıktan sonra boşandığını okuyoruz.

Siz bir Diyanet İşleri başkanı olarak bilgisiz olamazsınız. Korumamız gereği yalan da söyleyemezsiniz. Sizin dileğim beni bu konuda aydınlatır mısınız? Bekliyorum... Amacım gerçeği öğrenmektir...

Açık Mektup 2

3 Ekim tarihli *Hürriyet* gazete-

sinde Dilek Önder'le yaptığınız "Kadının dövme hakkı yoktur" başlıklı röportajınız beni derin derin düşündürüyor. "Kadının dövme hakkı yoktur" sözünüzden, karşıt anlamında "erkeğin dövme hakkı vardır" anlamı çıkıyor.

Kaldı ki, siz de bunu röportajınızda açık açık söylüyorsunuz.

"... Ama aslında ayetin manası dövmek. Fakat o önce nasihat edin, sonra yataklarını ayırın diyor. Yine yapamıyorsa dövmün diyor. Verilen mesaj, dövmün ama sakın aile yuvasını bozmayın."

Hem mesajın dövmek olduğunu söylüyor hem de aile yuvasını bozmayın, diyorsunuz. Bu nasıl olur? Hem kadını döveceksin, hem de yuvayı bozmamak için kadını kolundan tutup çekeceksin.

İnsaf! Kadın dövülür mü? Söylediğiniz bütün sözlerde kadının aşağılanması var. "Kadına nasihat ediniz" demekle kadın aşağılanıyor, kadın-erkek eşitliği gözardı ediliyor. "Yataklarını ayırın" demekle kadın aşağılanıyor. "Kadın cinsel tatminden yoksun kalınca yelkenleri indirir..." Bu sözler en üst görevde bir din adamının ağzından nasıl çıkar, anlamıyorum. Hani cennet anaların ayağı altında idi?

Böylesine aşağılanan kadın cennette huzur bulabilir mi?

Şimdi siz diyeceksiniz ki, "Kuran böyle yazıyor". Evet, gerçekten *Kuran* bu konuda şöyle diyor: "Serkeşlik etmelerinden endişelendiğiniz kadınlara öğüt verin, yataklarında onları yalnız bırakın, nihayet dövmün".

Kuran'da böyle yazıyor, ama tanrı da bize "önce aklınızı kullanın", "aklı olmayanın imanı da yoktur" diyor. Burada aklımızı kullanarak ayeti yorumlamaya çalışalım.

Bir kere dünyanın gelmiş geçmiş hiç bir hukuk sisteminde endişe, yani kuşku üzerine yaptırım uygulama ilkesi yok. Dikkat ederseniz ayette "dikbaşlılık etmesinden kuşkulana-cağınız takdirde..." diyor, ki bu erkeklere, kadınlar aleyhine çok büyük yetki veriyor. Burada erkek, "dikbaşlılık edeceğinden kuşku duyduğu" kadına önce öğüt verecek, sonra yataklarında yalnız bırakacak, bütün bunlara karşın kadın yine de erkeğinin güvenini kazanamazsa, dayak yiyecek...

Sizin öz kızınız, bacınız kocasından "kuşku" üzerine dayak yese vicdanınız sızlamaz mı? Bu çağda her ne suretle olursa olsun dayak çekmek

kabul edilebilir mi? *Kuran* bu konuda kadınlara nasıl öğüt veriyor, bir de ona bakalım:

"Eğer kadın, kocasının serkeşliğinden veya aldırışsızlığından endişe ederse, aralarında anlaşmaya çalışmalarında kendilerine bir engel yoktur, anlaşmak daha hayırlıdır."

Yani erkeklere dayak çekmek emredilirken, kadınlara da "anlaşmaya çalışmak" emrediliyor. Oysa erkeklere de "anlaşmaya çalışmak daha hayırlıdır" denilebilirdi... Bunda elbette Allah'ın bir hikmeti var, diyerek aklımızı kullanmazlık edemeyiz ki...

Röportajınızı okuyan Müslüman bir yurttaş "dikbaşlılık edeceğinden kuşkulandığı" karısını dövecek olursa, başına ne gelir? Kadın kocasını savcılığa şikayet ederse, hakkında TCK 456.maddeden dava açılır. Suçun cezası 6 aydan başlar, fiil karı kocadan biri aleyhine işlenecek olursa TCK 478.maddeye göre 30 aya kadar yükselebilir... Bu Müslüman yurttaş yargıcın karşısında, "Diyanet İşleri başkanı ve *Kuran* 'dövmün' diyor, ben de karıma önce nasihat ettim, sonra yatağında yalnız bıraktım, yine de bana itaatte kusur edince dövmek zorunda kaldım" dese de ceza giymekten kendini kurtaramaz.

Ayrıca böyle bir olay boşanma nedenidir de. Ve siz, TBMM'nin çıkarmış olduğu anayasa ve buna bağlı yasalarla yönetilen bir ülkede kalkıp da 1400 yıl önceki toplumun yaşam koşullarına göre düzenlenmiş *şeriat* kurallarını, bir "fetva makamı" olarak halka öğütlemeye kalkarsanız, yurttaş suç teşvik etmiş olursunuz... ●

ALEVİ BASINI

YENİ BİR SES: NEFES

Alevi-Bektaşî basınına

yeni bir dergi daha katıldı.

Alevi-Bektaşî Kültürünün Sesi NEFES

adlı aylık dergiyi

yazar Cemal Şener yönetiyor,

sorumlu yazı işleri müdürlüğünü

Reha Çamuroğlu,

yayın danışmanlığını da yazar Rıza Zelyut

yapıyor.

Derginin satış fiyatı 20 bin lira.

KERVAN dergisi olarak NEFES dergisine

yayın yaşamında başarılar diliyoruz.

Yazışma Adresi: NEFES

Defterdar Yokuşu 27/2, Cihangir İstanbul

Şehitlerimiz el eder

Elveda ey yanan dostlar elveda
Çekti gurbet ellerine yol bizi
Yaran dostlar ile etmedim veda
Vatanıma uzak etti el bizi

Uğradı yolumuz garip diyara
Ezelden yazılmış alnıma kara
Kuru kenger gibi dağdan dağlara
Aldı gitti kasırgalı yel bizi

Şimdi uzak oldu dostlar yaranlar
Baykuşlara mekan oldu viranlar
Gider oldum himmet eylen erenler
Aladeli aşırıyorum bel bizi

Aladeli, Nurhak

HAMZA YILMAZ
Sivas Saray köyü

Kemalizmin dinci gerici-
liğe indirdiği darbeyi kü-
çümsemek gerekir.

Elbette şeriat düzenine göre yüzyıllardır idare edilen ve padişahın dinde en kutsal kişi kabul edildiği bir düzeni yıkmak, "ilahi hakimiyet" in yerine milletin hakimiyetini ve ümmet yerine ulus kavramını koymak, devletin dine göre örgütlenmiş yapısını yıkmak, şeriat kanunlarını kaldırmak, Arap alfabesi yerine Latin alfabesini oturtmak, o vakitler giyim kuşam şekli bir yaşam biçimi iken kadının peçesini ve çarşafını yırtmak, kadını kul köle olmaktan kurtarıp insan yerine koymak, Medeni Kanun'daki yerine oturtmak, *Kuran*'ı Türkçeleştirip ezanı Türkçe okutmak, şu anda kişisel inancını söylemek "tahrik ve suç unsuru" sayılırken 1931 yılında tarih kitaplarına "*Kuran* Muhammed'in kişisel düşüncelerinin ürünüdür" diye yazdırmak, günümüzde Sivas'ta insanlar diri diri yakan şeriatçıları devletin tepesi masum(!) bir halk hareketi olarak yorumlarken, Menemen'de, Adapazarı, Bolu, Hendek, Düzce'de ayaklanan gericiileri bastırarak, TBMM'de de büyük bir güç olan şeriatçıları susturmak... azımsanacak gibi değildir.

Kemalist iktidar Alevilere bir destek vermediği halde, sadece üzerlerindeki şeriatçı baskıyı kaldırmayı bile Aleviler tarafından "büyük özgürlük" olarak karşılanmış, hatta Atatürk'e Hz. Ali gözüyle bakan kesimler olmuştur.

Kemalizm, diğer akımlarla mücadelede olduğu gibi dinci akımlarla mücadele ederken de, diktatör yapısı gereği şiddete, anti-demokratik yollara ve hilelere başvurmuştur. Diyanet İşleri'ni devlet yapısı içerisine almış, din işlerini devlet eliyle yürütüp dini kontrol altında tutmak istemiştir.

İşte Türkiye'de gericiiliğin güçlenmesinin odak merkezini oluşturan yanlış hesap budur. Devletle şeriatçı güçlerin zamanla içiçe geçmesinin temel noktası burada yatmaktadır. Zamanla siyasi niteliği değişen iktidarlar, devlet bünyesine şeriatçıları bu kapıdan sokmuşlardır. Devletin sözde laik yapısı adım adım kaybolmuştur.

Kemalizmin bu yanlış hesabını gericilikle uzlaşarak yaptığı iddia etmek haksızlık olur. Çünkü Kemalizmin niyetinin merkezinde "dinci gericilikle mücadele" vardır. Kemalizm önceleri dini reforma tabi tutmak istemiş, başarılı olamayınca bir hileye saparak dine kendisi "öncülük" etmek istemiş, Diyanet'i devlet bünyesine almıştır. Diyanet'in gerici iktidarlar döneminde tersine dönüşeceği hesap edilememiştir.

Bu büyük yanlışta iki kanattan tepki gelmesi gerekirdi: Şeriatçı ve dincilerden gelecek tepki, kendisine laik diyen böyle bir devletin dini faaliyetlerin yürütül-

Diyanet devletin sırtından sökülüp atılmalıdır

mesine öncülük edemeyeceği ve "laik devlet" bünyesindeki bir Diyanet'i kabul etmeyecekleri şeklinde olmalıydı. (1924 Anayasası'ndaki "devletin dini İslam'dır" maddesi 10 Nisan 1928'de kaldırılmıştır.)

Demokrat-ilerici-laik kesimden gelecek tepki, devlet çatısı altında bir dinin/mezhebin temsil edilip devlet eliyle örgütlenmesi-

*Diyanet
kamburunun
devletin sırtından
sökülüp atılması,
Türkiye'de laiklik ve
demokrasi
kavgasının temel bir
ayağıdır*

nin "din ve devlet işlerinin ayrılığı"na, yani laiklik ilkesine ters düşeceği şeklinde olmalıydı.

Birinci yünden tepki, 1946'lara kadar olmuş, zaman zaman devlete yönelik ayaklanmalara da dönüşmüştür. İkinci kanadın tepkisi ise örgütlü bir mücadele değil, daha çok "sızlanma"dır. Diyanet'i bünyesine alan devletin laik olmadığını, olamayacağı çok geç kavranabilmiştir.

Çok partiliğe geçişle birlikte yerüstüne çıkan dinci gericiiliğin sahip olduğu oy potansiyelini kullanmak isteyen CHP "laiklik" ilkesini bir kez daha ihlal etmiş, ilk imam-hatip okullarının açılmasına müsaade etmiştir. Böylece 1946'dan sonra milli eğitimde de devlet kapıları dinci gericiilere açılmış, giderek tüm

ilkokul ve ortaokullarda din ve ahlak derslerini mecburi hale koymuşlardır. Sonraki gerici iktidarlar da şeriatçı güçleri devlet içinde iyice söz sahibi etmişlerdir.

Önceden devlete karşı çıkan dinci gericiilerin şimdi Diyanet'e nasıl sahip çıktıklarını, koruduklarını ve daha çok geliştirmek için nasıl çaba harcadıklarını artık bilmeyen yoktur. "Diyanet kapatılmalı" dediğimizde önce karşı-mızda şeriatçıları buluyoruz.

İşte bu, şeriatçıların devletten memnunluğunun ifadesidir. Çünkü devletle bütünleşmişlerdir, devlet her zamankinden çok hizmetlerindedir.

Onun için, diyoruz ki "Türkiye laik değildir", hiçbir zaman gerçekten laik olmamıştır. Orduyu "laikliğin bekçisi" görmek de yanlıştır. Olmayan bir şeyin bekçisi olabilir mi ki?

1980'in darbeci askeri cunta hükümeti Türk-İslam sentezi diye gerici bir ideolojiyi empoze etmeye çalışmış, 1982 Anayasası'na "ilk ve orta öğretimde zorunlu din dersleri" dayatmasını getirmiştir. 12 Eylül askeri yönetimi dincilere büyük destek vermiş, şeriata çanak tutmuştur.

Din İşleri Yüksek Kurulu'nun 1973'deki *Hutbeler* kitabında, "milli hakimiyet, kitabımızın ve peygamberimizin gösterdiği yoldur" tanımı yapılmaktadır. Kitapta "İslamdan başka dinlere rağbet edenler, tam bir sapıklık ve ziyan içindedirler" denilerek, diğer din ve inançlar kötülenmektedir.

Yine, Diyanet'in yayınladığı *Diyanet Takvimi*'nde (23-24 Ekim 1979) "mümin sayılabilmek için mutlaka cihad etmek lazım geldiği" belirtilmekte ve "türbelerin kapatılmasına, eski takvimin terk edilmesine, saat ve kıyafet devrimlerine ve İslamı yıkmak isteyenlere karşı hangi maddi ve manevi silahlarla vuruş-tun?" diye sorulmaktadır.

"Kadının tahsil görmesi, fuhuşa

vesile olabilir." (*Diyanet Takvimi*, 27 Ekim 1980)

Diyanet'çe bastırılan 12 ciltlik *Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercümesi ve Şerhi* isimli kitapta "iki kadının şahitliği bir erkeğin şahitliğine bedeldir", "kadınlar dinen ve aklın eksik yaratıklardır", vb. denilmektedir.

Bu basit örnekler bile gösteriyor ki, Diyanet'in faaliyetleri "toplumu dini konularda aydınlatma" şeklinde yazılı amacına, onun anayasal dayanağını oluşturan "laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncelerin dışında kalarak ve bütünleşmeyi amaç edinerek..." hükmüne aykırıdır.

Hele 20 küsur milyon Aleviyi karşısına alan Diyanet, aslında bir "kamu kuruluşu" olarak bile görülemez. Danıştay 2. Dairesi'nin kararına göre, imam-hatip ve vaiz gibi din hizmeti verenlerin yaptığı hizmet, kamu görevi niteliğinde değildir.

Diyanet'in, tüm Türkiye'deki vatandaşların vergisinden sağlanan bütçesi 1993 yılında 4 trilyon TL civarındadır. Bu bütçe, çalışma, turizm, sağlık bakanlığı bütçesinden fazladır. Üstelik imam-hatip okulları bu bütçenin dışındadır. Vakıflar ve kişilerin bağışları bu paranın içinde değildir.

1982 sayılı kanunun Anayasa Mahkemesi'nce iptali kararının 11 Mayıs 1981'de yürürlüğe girmesiyle, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kuruluş ve görevlerinin hukuksal düzenlemesi bakımından oluşan boşluk, atamalar alanında da yönetmeliklerle çözümlenmeye çalışılmıştır. "Usulde paralellik" ilkesi gereğince, bir kanun ancak bir kanunla değiştirilebilir veya yeniden düzenlenebilirken, ondan sonra Diyanet'teki tüm düzenlemeler, Bakanlar Kurulu'nun kararname-leriyle yapılmıştır.

Diyanet İşleri'nin örgütlenme-

si, 1950'lerden sonra akıl almaz şekilde gelişmiş, dallanıp budaklanmıştır. Kuruluşundan 1950' kadar Başkan, Müşavere Heyeti, Zat İşleri Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Mushafları ve Dini Eserleri Tetkik Heyeti Reisliği ve Taşra Teşkilatı var iken, 1984 yılında; Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Araştırma, Planlama ve

HALİL ÖZTOPRAK DEDE

Bir Şah olsam

Bir Şah olsam hükmederdim cihana
Batıl meclisleri yıkar giderdim
Mektepler yaptırıp bütün köylere
Cehaleti kökten söker giderdim

Fabrikalar kurar idim her yerde
İkiliği koymaz idim bu serde
Aynı gözle bakmaz idim bir ferde
Cihana bir gözle bakar giderdim

Gerçek insanları bilirdim Allah
Ondan başkasına tapmazdım billah
Ne Kabe kalırdı ne de Beytullah
Oraya bir bostan eker giderdim

Bir olurdu fakir zengin her zaman
Bütün hastalara olurdu derman
Ne gavur kalırdı ne de Müslüman
Hepsini bir yola çeker giderdim

İnsanlardan başka olmazdı cennet
Yok olurdu İsa, Musa, Muhammed
Kalkardı dünyadan din ve tarikat
Mezhepler bağını söker giderdim

Görseydi o günü yüzüm gülerdi
Bütün dünya insanı bayram ederdi
Ne bir silah ne bir atom kalırdı
Bir derin kuyuya döker giderdim

Öztoprak der, varlığımız bitmezdi
Sofu inat edip hacca gitmezdi
Aynı ayrı devlet icap etmezdi
Dünyaya bir bayrak diker giderdim

Alevi Dedesi Halil Öztoprak'ın bu güzel şiirini bize ulaştıran yeğeni Kollo İsmail'e teşekkür ederiz.

Resmi din anlayışı ve Alevilik

ALİ AKTAŞ
Sosyolog

Koordinasyon Daire Başkanlığı, Mushaf İnceleme Kurulu Başkanlığı, Din Hizmetleri Daire Başkanlığı, Hacı Dairesi Başkanlığı, Dini Yayınlar Başkanlığı, Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, Personel Daire Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı, Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü, vb. bir sürü müdürlükler vardı.

1924'te 28 yerde imam-hatip okulu açılmış ve 2258 öğrenci vardı. 1932'de bu sayı 2 imam-hatip okuluna indirilmiş ve 10 öğrenci kalmış, ertesi yıl bunlar da kapanmıştı. Bu dönemde din adamı yetiştirmek için tek kaynak Kuran kurslarıdır.

Görüldüğü gibi Kemalist iktidar döneminde legal dini faaliyetlerde azalma vardır. 1950'den sonraki dönemde ise iktidarlar gerici birbiriyle yarışmışlar, 85 bin kadrolu personeli, 65 bin camisi ile bir Diyanet'i vücud getirmişlerdir. (Türkiye'deki ilkokul sayısı ise 51 bindir.)

Bunun yanı sıra 383 imam-hatip okulu, 5446 Kuran kursu, 22 ilahiyat fakültesi vardır. Yılda 1 cami ve 300 Kuran kursu yapılmakta, yani *günde 5 cami 1 Kuran kursu inşa edilmektedir*.

İmam-hatip okullarından bugüne kadar 433 bin 277 öğrenci geçmiş ve bunların sadece 39 bin 907'si (mezunların sadece 1/10'u) Diyanet İşleri örgütünde görev almıştır. Mezunların onda dokuzu devletin diğer kademelerine girip sosyal yapının değişmesinde önemli rol oynamaktadır. İmam-hatip mezunlarına üniversite kapıları da artık açılmıştır.

Türkiye'de böyle bir yapı varken, dinci gerici devlet eliyle örgütlenirken "devlet laiktir" demek, bakar kör olmaktır veya ihanettir.

Bir kısım Aleviler, Diyanet'te kendilerinin de temsil edilmesini istemişlerdir. Bu, "eşitlik ilkesi" yönünden haklı bir talep gibi görünse de aldatıcıdır, siyasi olarak *yanlıştır*. Diyanet Sünniliği örgütleyen bir kuruluştur, verdiği hizmet ise halkı "Sünnileştirme" yönündedir. Kaldı ki varlığı laikliğin gaspı demek olan böyle bir kuruluşun laiklik yanlısı Alevilerin yeri olamaz.

Diyanet İşleri örgütsel yönden, işlevi yönünden, bütçesi yönünden, yasalara tersliği yönünden, insan hakları yönünden, kamu hakları yönünden devletin sırtında bir kamburdur.

Laiklik ve demokrasi kavgasının bir temel ayağı, Türkiye'de yaşayan tüm insanlar için hayati tehlike arzeden Diyanet kamburunun devletin sırtından sökülüp atılmasıdır. Devletin laik olması için, Diyanet İşleri Başkanlığı ve imam-hatipler devlet bünyesinden dışarı atılmalı, devlet dini faaliyetlerden elini çekmeli, din/mezhep farkı gözetmemeli, hatta inanmayanların da haklarını gözetmelidir. Dini işlerin yürütülmesi ise cemaatlara bırakılmalıdır. ●

Türkiye Cumhuriyeti'nin sahte laikliği, yutturmaca tarafsızlık olgusu Türkiye'nin gündemindeki en önemli konulardandır. Bazı bölümleri çeşitli yayın organlarında (1993 yılı içinde) yayınlanan, Alevilik ile ilgili haber ve düşüncelere yanıt niteliğindeki bu yazı, devletin resmi din anlayışı ve Alevilik ilişkisi üzerine yoğunlaşmaktadır.

Devletin din anlayışı

Türkiye Cumhuriyeti, 'ırk esası' veya 'din esası' üzerine kurulmuş bir devlet değildir. Türkiye halkı Türk, Kürt, Laz, Çerkes, Çeçen, Arnavut, Arap, Zaza, Ermeni, Yahudi... bütün etnik topluluklar ile Hristiyan, Müslüman, Musevi... bütün dini inanışları ve bu inançlar içindeki Ortodoks, Protestan, Katolik, Süryani, Hanefi, Şafii, Maliki, Hanbeli, Şii, Alevi, Yezdi bütün mezhep ve inançları, ve bu topraklar üzerinde yaşayan hiçbir etnik kökene/dinsel görüşe inanmayanları da kapsamaktadır. (U.Mumcu, "Kürt Dosyası", Cumhuriyet, 8 Temmuz 1993)

Ülkemiz coğrafyasında yaşayan etnik, dinsel mezhepsel topluluk ve azınlıkları birleştiren ortak bağ yurttaşlık bağıdır, yurttaşlık bilincidir. Günümüzdeki siyasal ve ideolojik karmaşıklıkları aşmak için Türkiye halkı bütün etnik dinsel-mezhepsel toplulukları ve azınlıkları kapsayan bir yurttaşlık bilincini taşıyabilmeli, bu kesimler soy, kültür, dil ve din gibi kimliklerini koruyabilmelidir.

Kendi soyunu öteki soylardan üstün gören bağınaz ulusculuk akımlarının, saldırgan siyasetlerin, ideolojilerin temel kaynağı ve dayanağı, devlet ve devletin resmi ideolojisi olmamalıdır. Şovenizm, gerek devlet yönetim kadrolarını ele geçiren siyasal partilerin kendi ideolojilerini sağlamlaştırmaya yönelik çabaları ve gerekse çeşitli baskı gruplarının çıkarlarını sağlamlaştırmaya doğrultusunda, bilinçli veya bilinçsiz bir biçimde devlete ve devlet yönetimine sokulmuş, bir resmi ideolojiye dönüştürülmüştür. Türkiye (egemen sınıfı) birçok sorunu yasaklayarak ve/veya yok sayarak çözmeye çalışmakta, bu sorunların çözülmesi için hiçbir olumlu katkıda bulunmamaktadır.

Devletin resmi ideolojisi Türk-İslam sentezi olunca; farklı etnik kökenleri olduğu gibi farklı din, mezhep veya inançları da zorla asimilasyona yönelmiştir. Buna karşı çıkanları ve kabullenmeyenleri devlet, olanaklarını ve de devletin militarist gücünü kulla-

narak sindirmiş, ya da sindirmeye çalışmaktadır. Yani devlet, demokratik yaklaşımdan, hoşgöründen hayli uzaktır.

Birçok çelişkiyi kendi yapısında barındıran ve yaşatan devlet, "laik olduğunu" ve bunu Anayasa'nın değiştirilemez hükmünü taşıyan maddeleri içinde verdiğini belirtmektedir. Ne var ki, Türkiye'de dini eğitim ve dini örgütlenme alanında devlet elindeki olanakları kullanmaktadır.

"Ülkemizde her yıl 800 bini aşkın öğrenci, dini eğitimden geçirilirken, devlet dini eğitiminin finansmanını kendi eliyle karşılamaktadır... Türkiye'de 417 İmam Hatip Lisesi'nde 15 bin öğretmen 400 bini aşan öğrenciye hizmet vermektedir. Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığının bünyesinde bulunan ve sayıları bazı istatistiklerde 5 bin 300 bazılarında ise 4 bin 783 olarak gösterilen Kuran kurslarında 400 bine yakın öğrenci eğitim görmektedir. Diyanet istatistiklerinde 'cüz' ve hafızlık çalışan öğrencilerin sayısı da 170 bin 572 olarak belirtilmektedir." ("Din Eğitiminde Büyük Patlama", Cumhuriyet, 11 Temmuz 1993)

Ayrıca Diyanet'in 70 binlik kadrosu ve 3 trilyonu aşan bütçesi (bu bütçe, bazı bakanlıkların bütçelerine denk, bazılarında da büyüktür), devletin laiklikten çok uzak olduğunun en büyük kanıtıdır. Kökten-dinci akımların en büyük destekçisi *devlettir*.

Kökten-dinci akımların gelişmesi, İslami terörün ülke gündemine yerleşmesine neden olmuştur. Birçok değerli aydınımız, sanatçımız İslami terörün kurbanı olmuştur. Son olarak Sivas vahşetinde 37 aydın insanın öldürülmesi olayının ardında, camilerden çıkan sözde inanmış kimselerle, devletin benimsediği Türk-İslam sentezi çerçevesinde faaliyet yapan vakıf öğrencilerinin yer alması düşündürücüdür.

Camilerde görev yapan imamların cuma hutbelerinde çeşitli tahriklerle neden olacak konuşmalara yer vermesi, Alevi-Bektaşî (Kızılbaş) yurttaşların cenazelerine çıkartılan güçlükler ve bu topluluğa vaiz/imamlarca yapılan iftiralar, hakaretler, bize devletin "aydın ve laik din adamı"(!) yetiştirmeye yönelik politikasının iflas ettiğini göstermektedir.

Devletin ülkemizde yaşayan bütün etnik toplulukları, bütün din, mezhep ve inanışları, yani yurttaşlar mozaiği içinde yer alan her çeşit halk katmanının varlığını yadsımadan, insan haklarının en önemlisi olan *yaşam hakkını* herkes için savunması ve *uygulanması* gerekmektedir.

Alevi-Bektaşîler ve örgütlü toplum

Günümüzde toplumsal bir gereksinim olarak örgütlü toplum anla-

yışının ön plana çıktığını görüyoruz. Toplum ya da toplulukların ihtiyaçlarının giderilmesi ve istemlerinin yerine getirebilmesi için *örgütlenmek* gerekmektedir. Topluluk üyeleri arasında iletişim sağlanmasının yanı sıra, topluluğun isteklerinin demokratik ve çağdaş bir ortamda *kamuyu oluşturma* ve de topluluğun istemlerinin kabul edilmesindeki etkisinden dolayı örgütlü toplumun önemi yadsınmaz.

Örgütlü toplumun Alevi-Bektaşîler (Kızılbaşlar) için, bir gereksinimden çok bir *zorunluluk* olduğunu son Sivas vahşeti göstermiştir. Devlet içinde Diyanet İşleri Başkanlığı adı altında dinsel bir kurum bulunması; okullarda "din ve ahlak dersi" adı altında zorunlu olarak salt Sünni Hanefi mezhebinin görüş ve düşüncelerinin okutulması; Alevi-Bektaşîler-

yayına hazırlayan İsmail Özcan, "mezhep" ile ilgili bölümde İslamiyette mezhepleri önyargılı bir biçimde ayırmaktadır.

İ.Özcan aldığı tepkilerden sonra 6 Mart 1993 tarihinde yaptığı açıklamada; yazısının kötü bir niyet, bir kasıt taşımadan kaleme alındığını, yalnızca mezhep kavramı hakkında bir fikir vermek amacıyla yazıldığını belirtmektedir. Ancak, ne yazısı içindeki önyargılı düşüncesinden vazgeçmiş ne de maksadı aşan ifadelerini tekzip etmiştir.

Özcan'ın mezhep kavramı ile ilgili yazısında düşünceleri içerik olarak şöyledir:

Kendisi gibi düşünenleri, *Kuran* ve hadislerin çizdiği genel çerçeve içinde kalan, yani Peygamberimizin ve onun ashabının yolu ve yöntemini izleyen, sonu gelmez tartışmalardan ve aşırı

den alınan vergilerle de oluşturulan devlet bütçesinden maaş alan vaiz-imam gibi (Diyanet'e bağlı) din adamlarının büyük çoğunluğunun "Müslüman olmayan, sapık, mum söndüren, dinsiz" gibi suçlamaları ile karşılaşmaları, Alevi-Bektaşîlerin örgütlü bir toplum olmasını zorunlu kılmaktadır.

Alevi-Bektaşîlik ve Alevi-Bektaşîlere yönelik hakaret ve saldırıların başlangıcı çok öncelere dayanmaktadır. Ancak, bu yıl içinde, *Milliyet* gazetesinin "Ramazan Köşesi"nde yazılı, HBB TV'nin "Yüksek Tansiyon" programında işitsel ve görsel ve Sivas Pir Sultan Abdal şenliklerinde eylemli saldırılar üzerinde önemle durmak gerekmektedir. Saldırıların bu kadar açık ve çekinmeden yapılmasının ardında *Alevi-Bektaşî toplumunun örgütsüz olması* yatmaktadır.

İsmail Özcan'ın yazısı

4 Mart 1993 tarihli *Milliyet* gazetesinin "Ramazan Köşesi"ni

fikirler öne sürmekten kaçınan "Ehl-i sünnet" inançta olanlar biçiminde tanımlanmaktadır.

Kendisi gibi düşünmeyenleri ise, *Kuran* ve hadislerin çizdiği genel çerçevede kalmayan, yani tartışmalarda aldıkları tavırlarla, ortaya koydukları görüşlerle Peygamberin ve ashabının yolundan sapan, İslam ruhuyla bağdaşmayan, aşırı fikirler öne süren "Ehl-i Bi'dat" inançta olanlar biçimde tanımlayıp, örnek olarak "Şia-yı", "Aleviliği" vermektedir.

İ.Özcan'ın mezhep hakkındaki fikirlerinde, bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmak yanlısına rastlanılmaktadır. Aleviliğin İslam içindeki yerini yanlış belirtirken, *önyargılı* davranarak Alevileri "aşırılık"la suçlamaktadır.

Tarih içinde Anadolu Alevileri, farklı mezhepten ve farklı dinden olanları, dini makamlarını kullanarak yok etmeye çalışmamışlardır. Ancak Anadolu Alevilerinin, "Ehl-i Sünnet" inançta en üst makam olan Şeyhülislam tarafından verilen fetvalarla yine "Ehl-i Sünnet" inançta olanlar ►

Mehmet Ali Paşa'dan ders al da...

Derviş Baba'dan şiirleştirilmiş 3 Bektaşî fıkrası daha.

BANA NE SANA NE

Bir softa Bektaşî Babayı görmüş
Meğer erenler hep orucu yermiş
Demiş "ey efendi Ramazandayız"
O demiş "bana ne ne ayındayız!"
Softa sormuş bu kez "Müslüman mısın?"
Baba demiş "sana ne kadı mısın?"
Ramazan sorulsa *Derviş Baba*'ya
Alınacak yanıt başka m'olur ya?

MEHMET ALİ'NİN KULLARI

Kaygusuz tekkesin önünde durmuş
Bir Baba erenler hırka yamarmış
Per perişan halde oturmuş yere
Utanmış böyle tekkeye gire
Günboyu ağzına şarap koymamış
O günü yaşıyor henüz saymamış
Ummuş ki her geçen bir akça atsa
Kesede bulunan bire beş katsa
Gün battıkta demine kavuşacak
Böylece bu günü ömre sayacak
Hırka yamarken zamandır akmış
Gelen geçen birkaç akça bırakmış
Derken bir gümbürtü köşler davullar
Askerler giyinmiş cedit urbalar
Atlılar yayalar süslü zabıtlar
Kavuklu paşalar bile geçmişler
Bektaşî babası iğne elinde
Gözleri önünden geçip gidende

Bir kendine bakmış bir de leşkere
Durumuna isyan etmiş aş'kâre
Doğrulup sorunca "kim?" diye bunlar
"Hidiv Mehmet Ali'nindir bu kullar"

Demiş biri, Baba eller havada
Tanrıya seslenmiş kızgın havada
"Sana tanrı deyip inandık taptık
"İsteğin üzere de kulluk yaptık
"Hele bir bak şu ben fakir kölene
"Ve bir de bak Mehmet Ali'ninkine
"Utan utan ulu tanrılığından
"Mehmet Ali'nin de paşalığından
"Ders al da, kulunu kurtar zahmetten
"Paşa kulu olmayı özlemekten!"

Derviş Baba budur dervişlik hası
Bektaşîce Rab'dan hesap sorması

BİR ŞERİAT SORUNU

Bir Sünni köylü, dindar mı dindar
Beş vaktine beş vakit daha katar
Ağzından düşürmez besmele allah
Her sözün başında bir yemin billah
Bir gün eşiğiyle çıktı çağışıra
Kış için koyacak idi ahıra
Tırpanladı biçti çağışır otunu
Eşiğin sırtına yükledi onu
Bir dağ yamacına verdi solunu
Tuttu köylerinin keçi yolunu
Eşektir birşeyden ürktü huylandı
Sırtındaki yükü semeri attı
Çifte savurarak tepeyi aştı
Adam da peşinden çaresiz koştu
Eşek dörtünal kaçır köylü kovalar
Ardından da küfür yemin sıralar

Bir yoruldu soluk soluğa kaldı
Yeminin birinde karar kıldı
Onu yakalarsa yük yükleyecek
Yükün üstüne de kendi binecek
Niyeti eşiğe ceza vermektir
Ve sırtından yere hiç inmemeği
"Yere iner isem karım boş olsun"
Dedi "sana iyi de bir ders olsun"

Eşek koştu koştu otlukta durdu
Eğdi başın otlamaya koyuldu
Adam yaklaştıkça eşek kaçar
Otlamak için ara açardı

Köylü yorgunluktan tıkanıp kaldı
İşte bu sırada olanlar oldu

Boynunda dolalı zinciri eşek
Düşürdü ot oldu zehir zemberek
Zincir dolanınca ön ayağına
Düştü dindar köylünün tuzağına

Vura vur'ağızsız dilsiz hayvana
Koşturdu yıktığı yükün yanına

Çağışırı yükledi sırtına yine
Kendisi de bindi yükün üstüne

Yular elde köye sürdü eşiği
Ve aklına gelince ineneği

Yemin karşısına heybetle çıktı
İnerse karyı boşayacaktı

Durumunu komşular öğrendiler
Onu doğru hocaya gönderdiler

Hoca dedi "yeminin tutacaksın
"İnersen karımı boşayacaksın"

"Var sen müftiye git o çare bulur
"Kuran'dan Hadis'ten bir yolun bulur"

Kasabada herkes onu kınadı
Yük üstüne binmişti ya tınmadı
İkinci namazın müfti kıldır

O sırada camiden çıkıyordu

Gördü yük üstünde köylü oturur
Çevresinde insanlar bakar durur
Neyse müftiye durum anlatıldı
Kara kaplı kitaplara bakıldı

Müfti hocadan çok şey söylemedi
Farklı olarak bir çare gösterdi

"Eşek üstünde hep durmayacaksın
"Karımı mecburen boşayacaksın"

"Ama şeriat buna yol bulmuş
"Boşayıp alana hülleyi koymuş"

"Avradın biriyle nikâhlanacak
"Karı-koca olup birlik yatacak"

"Sonra adam 'Talak!' deyip boşarsa
"Kadın da gelmeyi uygun bulursa"

"Yeniden karı-koca olursunuz
"Ve birbirinize kavuşursunuz"

Köylünün hülleye aklı yatmadı
Karısı biriyle nasıl yatardı

Eşiği çevirip yola düzülür
Adam olanlara pek çok üzülür

Birisi koşarak yanına geldi
"Seninle bir yere varalım" dedi

Onu alıp Bektaşîye iletti
Olup bitenleri tek tek nakletti

Kadeh elde bir ardıca yaslanmış
Gamdan kasavetten tam uzaklaşmış

Baba "Hü dost!" dedi "üzme canını
"Korkma boşamazsın sen avradını"

"Eşiğin sırtından inersen yere
"Dedin ki karım boş olsun üç kere"

"Sen de inme yere, ardıca tırman
"Ağaçtan atla ve kurtul sorundan"

Derviş Baba şeriatla yanmıştı
İyi ki adam Bektaşîye danıştı

◀ tarafından katledildikleri, belgelerle kanıtlanmış bir gerçektir...

"İslam ruhuyla bağdaşmayan aşırı fikirleri savunanlar" diyerek suçlanan Alevilerin, yüzyıllarca katledildikleri; inanç ve ibadetlerini, semahlarını gizli yaptıkları; sırf Alevi olduklarından dolayı "mum söndü" gibi seviyesiz suçlamalarla karşılaştıkları ve sustukları düşünülürse, aşırı davranışların, Özcan gibilerinin düşüncesinden kaynaklandığını söylemek abartılı olmayacaktır.

İ.Özcan'ın yazıda Aleviliği ve Alevileri rencide ettiği gayet açıktır.

H.A.Buldan ve Buldanlar

12 Mayıs 1993 günü HBB Televizyonu'nda yayınlanan, eski bir vaiz olan Hasan Ali Buldan ile araştırmacı-yazar Cemal Şener'in katıldığı "Alevilik" konulu "Yüksek Tansiyon" programında, bu eski vaiz, Aleviliği ve Alevileri kötülemiş ve sapıklıkla suçlamıştır.

Genelev sermayelerinin

emekleri üzerinden vergi re-kortmeni olduğu için devletten nişan alan genelev kadınlarının, ayrı dinlerden olan Türkiye'nin zengin ve en çok vergi veren gayrimüslimlerin ve "şamanist-putperest-İslamiyetle ilgileri olmayan-zındık-dinsiz ve sapık" olmakla suçlanan Alevilerin de katkıda bulunduğu bütçeden aylıklarını almak gibi, dinlerini aşağılayıcı bir haram işleyen vaiz Buldan ve vaiz-imamları bundan kurtarmak gerekmektedir.

Demokratik, insan haklarına saygılı bir devlet modeli içerisinde; Anayasa ve Anayasa çizgisindeki bütün yasalara uymak koşuluyla, değişik din ve inançtan insanlar kendi meslek okullarını (imam-hatip liseleri ve Kuran kursları gibi), kendi tapınaklarını (cami, mescit, kilise, cemevi gibi) kendileri, kendi bütçelerinden kurmalıdır. Kendi bütçelerinden aylıklarını devlet bütçesinden alarak değil, kendi bütçelerinden ödemelidirler. Çünkü hiçbir Alevi Sünni imamın, hiçbir dinsiz herhangi bir din adamının aylığının ödenmesi için, devlete

vergi vermek zorunda değildir ve böyle birşeyi hiçbir din ve Müslüman da kabul edemez.

Eski vaiz H.Ali Buldan şeriatçılığın hiçbir zaman vazgeçemeyeceği karakterini sergilemiştir, sergilemektedir. Alevileri, "beynini dogmalardan kurtaramayan", "bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olan" bir cahilin televizyondan söylediği saçmalık ve iftiralarından çok, devletin bu kişilerin yetişmesine ortam hazırlaması, her türlü ekonomik ve yasal destek sağlayan tutum ve davranışları etkilemektedir.

Devletin tutum ve davranışları Osmanlı'dan beri değişmiştir: Devlet bugün de Aleviliği, Alevileri yok saymaktadır.

Hasan Ali Buldan'a en güzel cevabı Alevî-Bektaşî ozanlarının dizeleri vermektedir. *Hasan Dede* şöyle demiştir:

Adam vardır cismi semiz
Aptes alır, olmaz temiz
Halkı dahilemek nemiz
Bilcümle vebal bizdedir.

(aktaran C.Öztelli)

Sarayi ise eski vaiz Hasan

Ali Buldan gibi inanç yolunda gözükp, inanç, sevgi ve bilgidenden yoksunları şöyle tarif etmektedir:

Yamru yumru söylerim
Her sözüm kelek gibi
Ben avare gezerim
Sahrada leyrek gibi

İşim kalp, sözüm yalan
Ben değil, adım filan
Bu halk insana derim
Sözümü gerçek gibi

Aşk kuşları derilse
Aştan dene verilse
Usulüm toya benzer
Avazım ördek gibi

Terk etmedim benliği
Bilmedim insanlığı
Suretim adem, veli
Her huyum eşek gibi

Arifler sohbetinde
Marifet söyleseler
Ben de hemen düşünmem
Ürerim köpek gibi

HBB TV ekranlarından 22 milyonluk Alevi toplumuna saygısızca, pervasızca, inanılmaz bir cehalet, kin ve nefret duygusuyla dolu olarak saldıran "kirli kafalı", "yobaz", "fanatik", "insanlık düşmanı" H.Ali Buldan'ların ortaya çık-

maması için devletin "resmi din ideolojisini" terk etmesi gerekmektedir. Yurttaşların inançlarına devlet saygı göstermelidir.

Devlet LAİK olmalıdır. Devletin laik olması, gayri müslimler, Aziz Nesin'in dediği gibi "dinsizler ve herşeyden önce Müslümanlar için gereklidir". Herkesin dini kendi anlayışınca ve kavrayışınca yaşaması, kimse kimseye müdahale etmemesi ve zorlamaması için (Türkiye'deki pekçok Müslüman grup, mezhep, tarikat, diğer dinleri benimseyen ve inanmayanlar için), hükümetin/devletin resmi din politikasını güden Diyanet aracılığı ile insanların inançlarını devlete bağlı ve bağımlı tutmaktan vazgeçmesi gerekmektedir.

Devlet dinden elini çektiği zaman, "özgürlük ve özerklik içinde, hiçbir zaman bugünkü karışıklık ve karmaşa olmayacaktır, çünkü inançlar arasında, birlikte yaşayabilmek için, ister istemez hoşgörü başlayacaktır." (Aziz Nesin) - ●

‘Bizim inancımızda cami diye bir yer yoktur!’

Zile temsilcimiz *Sadık Çıkrıkçıoğlu*’nun Zile’nin Karabalçık köyünden, Yağmur Ocağı olarak anılan Alevi ocağının temsilcilerinden *Aşur Ünal*’la yaptığı söyleşiyi sunuyoruz

Sayın Aşur Ünal kendinizi bize tanıtır mısınız?

Soyumuz Musa-i Kazım’dan gelmektedir. Anadolu’ya geçişimiz Hünkar Bektaş Veli’den daha öncesine dayanmaktadır. Atalarımız Hünkar Veli’nin Anadolu’ya gelişiyle birlikte onun dergahına girmiş, Pirin huzurunda yapılan marifet sınavında kendilerine ‘‘Yağmur Ocağı’’ adı verilmiştir. Pir Hünkar’dan bu adı alan ocakbaşımız *Himmetçi Ali Baba*’dır.

Himmetçi Ali Baba’mızın 4 evladından birisi kendisiyle birlikte Kütahya-Gediz kazası Akçaalan köyünde ikamet ederken diğer 3 evladı da Tokat yöresine gelmiş, biri Artova’nın Yağmur köyüne, biri Zile’nin Göçenli köyüne, bir diğeri de kendi köyü olan Karabalçık köyüne gelerek orada ikamet etmiştir. Dergah-Dede-Talip yolu uyarınca yolumuz sürülmüş, başlangıçtan bugüne değin de sürülmektedir.

Ben 1938 yılında Karabalçık köyünde doğdum. Hatırlayabildiğim yaştan itibaren Cemevlerinin, Cemin içinde yer aldım. Ekonomik koşulların değişmesiyle 1978’de Zile’ye geldim. 1983’te SODEP’in kurulmasında aktif görev aldım. 1984 yerel seçimlerinde Tokat il genel meclisi üyesi seçildim. 5 yıl bu görevde kaldım. Sonra da 2 yıl SHP Zile ilçe başkanlığı yaptım...

Yetiş ulu ceddin sen imdad eyle
Hümmeçî Ali Baba car Hacı Bektaş
Muratlar verici kerem kanım
Hümmeçî Ali Baba car Hacı Bektaş

Hümmeçî Ali Baba bizim atamız
Nişan atsa okla varır putamız
Muhammed Ali’ye çıkar soyumuz
Hümmeçî Ali Baba car Hacı Bektaş

‘‘Dergah-Dede-Talip yolu uyarınca yolumuz sürülmüş, sürülecektir’’ dediniz... Bunu biraz açar mısınız?

Dergah, Pir Hünkar Bektaş Veli’nin makamıdır. Şimdiki deyimle genel merkezin en üst kurumudur... Bugünkü anlamda bir demokratik örgütlenme düşünecek olursak, Dergah bir merkez olmaktadır. Dergahsız bir örgütlenme düşünmek, veya Alevilerin örgütlenmesi açısından Dergah’ı esas almamak son derece gülünç olur.

Dedelik ve Dedeler/Babalar, özel olarak Hünkar Dergah’ında yetiştirilmiş üstün vasıflı öğretmenlerdir. Tüm baskı ve zorlamalara rağmen Dedelik süreği ve Dedeler günümüze kadar ulaşmış, onurlu kültür mirasını bugüne kadar yaşatmışlardır. Bu yaşatma, talibin Dede kadar, Dedenin de müşit kadar bilgili olması sayesinde olmuştur...

Şunu da söylemek istiyorum, bizim insanımız saf ve temizdir. Ekmeğinin yarısını bölüşen, üreten bir toplum özelliğini hâlâ sürdürmektedir. Ne yazık ki onların bu özelliğinden faydalanan, günümüz insanının aradığını veremeyen, fakat maddi olarak bu yüce yolun sıfatını kullanarak köşe dönme-yi amaç edinen sözde Dedeler çıkmıştır.

Dedelik kurumu yeniden oluşturulmalı, çağa uygun bilim ve fene inanan iradeli kişiler, bu onurlu kurumda yeniden yeşertilmelidir. Herkes Dede olamaz. Ama, Aleviliği yaşatmak ve bu süreği devam ettirmek de illaki soydan gelmekle olmaz. Bilakis bilgili, erdemli, onurlu olmakla olur. Bu aşamada bizim insanımızın bir Rıza Yürükoğlu, Şinasi Koç, Aşık Semaî, Feyzullah Ulusoy,

mesela kendi yöremden tanıdığım Gürbüz Çıkrıkçıoğlu gibi Hak-Muhammed-Ali yoluna inanmış, bilime, fene gönül vermiş değerli kişilere ihtiyacı vardır...

Onun için, bu yola talip olan tüm canların bir araya gelerek günümüz Alevilerin ve Aleviliğin sorunlarına çare bulmaları en büyük arzumuzdur.

Günümüz Alevilerinin ve Aleviliğin sorunları üzerine düşünceleriniz nelerdir?

Nesini sorarsın canım efendim Omuzdan kesilmiş kolumuz bizim Arzuhal eylesen deftere sığmaz Yoktur bundan gayrı halimiz bizim

diyor Pir Sultan... Şimdi ben hangilerini anlatayım.

Bir kere bir Alevi şahıs gerçek kimliğini söyleyemiyor. Bu şahıs bir yerde çalışıyorsa ‘‘ben Aleviyim’’ dediği zaman, örnekleri çoktur, bir sürü baskı

Devlet, Alevi köylerine zorla cami yaptırıp Sünni imam atayarak asimile politikası uyguluyor. Alevi köylerinin su, yol, sağlık ocağı, okul ihtiyacı varken cami ne oluyor?

ve horlanmayla karşılaşılıyor.

Devlet Alevi köylerine, kendi köyüm de dahil olmak üzere, zorla cami yaptırıyor, Sünni imam atıyor. Böylelikle asimile politikasını çok güzel uyguluyor. Alevi köylerinin su, yol, sağlık ocağı, okul ihtiyaçları varken, ne demek oluyor cami? Üstelik bizim inancımızda, ibadetin yeri ve zamanı olmaz. Bizim inancımızda cami diye bir yer yok, olamaz da. Çünkü bizim sosyo-kültürel birlikteliğimizin esasını oluşturan, bizim ibadet yerimiz olan *Cemevimiz* var.

Devletin bu tutumunu, bir Yağmur Ocağı temsilcisi sıfatıyla protesto ediyorum. Bize cami yerine cemevleri yapılmalıdır, diyorum.

Öte yandan birşey daha söyleyeceğim. Bunu sağır-sultan da biliyor, ama bilmezlikten gelip kulaklarına ot tıkayanlar var. Devlet, okullarda ‘‘zorunlu din dersleri’’yle Alevi çocuklarının beynini yıkamaya çalışıyor. TV belli bir mezhebin doğrultusunda yayın yaparken, bizim en küçük bir kültürel yayını bile yapmıyor. Yapmadığı gibi, kendi barışçı kültürünü sevgi dolu yapanları, insanları barışa ve kardeşliğe çağırانları yakan gerici yobazları da destekliyor... Daha ne söyleyeyim?

SHP’nin kongre delegesisiniz. Geçmişte aynı partinin ilçe başkanlığını da yaptınız. Alevilerin büyük kesiminin oy verdiği SHP’nin 2 Temmuz 1993 Sivas katliamı sırasındaki tutumunu nasıl karşılıyorsunuz?

En başta İnönü, Tokat milletvekili Şahin Ulusoy ve Güler İleri de başta olmak üzere, tüm Alevi milletvekillerini, demokrat kimliğine bürünmüş tüm milletvekillerini, suskun kaldıkları için

şiddetle kınıyorum.

Çok ilginçtir, Türkiye’de sol partiler iktidar ya da iktidar ortağı olduğu zaman, Sivas’taki gibi Aleviler ve aydınlar hunharca katlediliyor. Dün Maraş, Çorum, Sivas, Malatya vb.’de olanları hatırlayın. Ve bizim insanımızın güvendiği, inandığı partinin (SHP) üyeleri devekuşu gibi başını kuma sokmuş, susuyorlar.. Olacak şey değil... ‘‘Gavurun ekmeğini yiyen, gavurun kılıcını sallar’’ diye bir laf var.. Sen benim oyumla meclise gidecek vekil olacaksın, devletin maaşını alacaksın, sonra da beni savunacak bir tek söz bile söylemeyeceksin. Bunu hiçbir mantık kabul

etmez...

İnsanlar yakılırken, Atatürk’ün büstü kırılıp yerlerde sürüklenirken suskun kalmak *korkaklığın* ta kendisidir. İrtica’nın bu ilerleyişine aydınlar, milletvekilleri, başbakan, cumhurbaşkanı dur diyemeyecek de kim diyecek? Bir de AT’ye girmeye çalışıyorlar. Sen kendi insanının can güvenliğini sağlamıyorsan, hangi yüzle gireceksin oraya.

Hünkar Bektaş Veli törenleri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Orası her yıl siyasi partilerin şov yapma durumlarını yaşıyor... Kültür Bakanlığı olsun, diğer ilgili merciler olsun oradan ellerini çeksinler diyorum. En azından oranın geliri, oraya ait olmalıdır. Bu sayede organizasyon da çok güzel olur. Oraya gelen canlar da yersiz kalmaz, rahatsız olmaz, oranın yetkili kişileri gelen gelirle kendi insanına daha iyi hizmet verir...

Dergimizin Alevilik konusundaki tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ben bu dergiyi alıyor okuyorum, eski *Kavga* dergisini de alıyor okuyordum. Senden aldım. Bu arada isim vermeyeceğim, senin temsilciliğini yaptığın yayın organı daha vardı.

Öte yanda, bugün Çorum’da çıkartılan, hatta yurtdışında da çıkartılan bir-iki yayın organı da var. Adam iki şey yazıp bir resim koyarak fahiş fiyatla dergiyi satıyor. Alevinin özünü, sözünü kullanıyor. Ben bu aşamada başta *Kervan* olmak üzere, *Pir Sultan Abdal*, *Gerçek İlim* gibi okuyucuya ulaştırılan seviyeli dergilere, dergilerimize emeği geçen dostlara teşekkür ediyorum... ●

Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu'nun Kongresi

Kongre delegeleri ve yüzlerce izleyici,
Derviş Tur Dede'nin, geçmişteki bazı hatalı yaklaşımların
özeleştirisini veren ve bu hatalara karşı toplumu uyaran
güzel konuşmasını alkışlarla selamladı

Alevi Birlikleri Federasyonu'nun 3. Olağanüstü Genel Kurulu 30- 31 Ekim 1993 tarihlerinde Frankfurt Üniversitesi'nin bir salonunda yapıldı.

40 derneği temsilen 330 delegenin katıldığı ve 1000'in üzerinde dinleyicinin izlediği kongredeki çağrılı konuklar arasında, Hacı Bektaş-ı Veli Dergahı postnişini Feyzullah Ulusoy Efendi'nin oğlu Velîyettin Ulusoy Efendi, Hacıbektaş belediye başkanı Ali Eger, Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği genel başkanı Selahattin Özel, Prof.İzzettin Doğan, Süleyman Cem, Pir Sultan Abdal KTD genel başkanı Murtaza Demir, Dr.Halis Özkan, Ali Haydar Celasun, Ozan Şah Turna vd. vardı.

Toplantının açış konuşmasını Derviş Tur yaptı. Çok erdemli bir konuşma yapan Derviş Tur, geçmişte kendisinin cami yapmakla övündüğünü, gençlere "ateist, dinsiz, komünist" diyerek karşı çıktığını, fakat bugün bunun ne kadar yanlış olduğunu anladığını söyledi. Diyanetten sandalye istenmesinin yanlışlığına da değinen, Derviş Tur'un güzel konuşması, onun erdemliliğine saygı duyan salon tarafından yoğun olarak alkışlandı. (Geçmişte çeşitli yanlış tutumlarına - kişiliğine değil - eleştiri yöneltmiş **Kervan** dergisi olarak, Derviş Tur Dede'nin bu Alevice, erdemli tutumundan büyük sevinç duyduğumuzu, kendisini bu vesileyle saygıyla selamladığımızı belirtmek isteriz.)

Daha sonra Türkiye'den gelen konuklar konuştular. Cem gurubunun lideri İzzettin Doğan, Alevi toplumunun ezici çoğunluğunun görüşüne ters düşmekte ısrarlıydı ve "Diyanet'te yer almalıyız, Diyanet'ten pay almalıyız" tavrını sürdürdü. Sivas olaylarında SHP'nin korkak ve basiretsiz

tutumuna Alevi toplumunun duyduğu öfkeden siyasal çıkar elde etmeye çalışanlar arasında yer aldığını gösteren Doğan, tüm partilerin kendisini ziyaret edip bu konuda görüş istediğini, ama aceleci olmamak gerektiğini(!) belirtti ve "konumumuzu iyi kullanacağız" dedi.

Genel kurulun çağrılı konukları arasında başta gelen Velîyettin Ulusoy Efendi ise, Alevi toplumunun birlik ve beraberliğinin kaçınılmaz olduğunu vurgulayan konuşmasında, Alevi toplumunun gündeminin birinci ve en önemli maddesinin birlik ve merkezi örgütlenme olduğunu bir kez daha topluma hatırlattı. "Geçmiş dönemdeki hataları, eksiklikleri bir yana bırakarak *merkezi bir yapıda toplanmalıyız*" dedi.

Hacıbektaş belediye başkanı Ali eğer de hemen hemen aynı konuda konuşarak, Atatürk ilkelelerine ve laikliğe karşı olanlara mutlaka karşı gelinmesi gerektiğini vurguladı.

Pir Sultan Abdal Derneği genel başkanı Murtaza Demir, genellikle Sivas olaylarının gelişimini ve sonraki süreçlerini anlattı. Şeriatçı katillerin son mahkemeleri ve kendilerinin izleyeceği tutum hakkında genel kurulu bilgilendirdi.

Hacı Bektaş-ı Veli Derneği genel başkanı Selahattin Özel de, 800 yıldır Anadolu'da insan haklarının tek savunucusu olmuş Alevi toplumunun, Dedesinin, Pirinin ücretini hakullah, çırdık biçiminde ödediğini, kimseye el açmadığını hatırlattıktan sonra bugün Aleviler adına devlete, Diyanet'e avuç açılmasının yanlışlığını anlattı. Alevi örgütlenmesinin niçin gerektiğini ve ne gibi olumlu sonuçlar getireceğini açıkladı.

Öteki konukların da konuşmalarının ardından, çalışma raporları okundu, en sonunda gündemin seçim maddesine geçildi. Bu

bölümde ABF eski yönetiminden Derviş Tur ve A.Aydemir aday olmayacaklarını açıklarlarken, okurlarımızın yakından tanıdığı İsmail Elçioğlu adaylıkta ısrar etti.

Yapılan seçimler sonucunda ABF Genel Yönetim Kurulu (GYK) *asil* üyeliklerine şu kişiler seçildi: Gülizar Cengiz (248 oy), Turgut Öker (241 oy), Ali Rıza Gülççek (240 oy), Necdet Saraç (240 oy), Kazım Kaya (239 oy), Dursun Karadağ (180 oy), Mehmet Ali Ölmez (163 oy), Sabit Yıldız (144 oy), Saime Düzgün (138 oy), Mehmet Çaba (130 oy), Hasan Aydoğan (130 oy), Uğur Aydoğdu (124 oy), Zeynel Gül (113 oy), Abbas Akbaba (110 oy), Kemal Canik (95 oy). *Yedekler*: M.Zülküf Kılıç (88 oy), Niyazi Kaygusuz (80 oy), Efendi Yıldırım (78 oy).

Eski yönetimden İsmail Elçioğlu ise, 50 oy aldı ve seçilemedi.

Eşitsizliğin somut bir göstergesi olan ve laik olmayan bir biçimde varlığını sürdüren, yalnızca Hanefilerin temsilcisi Diyanet İşleri Başkanlığı'nın lağvedilmesi için mücadeleyi yükseltmek ve demokrasi güçleriyle ortak hareket

Genel Kuruldan sonra ilk toplantısını yapan ABF GYK, Ali Rıza Gülççek'i genel başkanlığa, Necdet Saraç ve Mehmet Ali Ölmez'i genel başkan yardımcılıklarına, Turgut Öker'i genel sekreterliğe, Gülizar Cengiz'i genel saymanlığa seçti.

Kongre kararları

ABF genel kurulunda Alevi toplumunun hak ve özgürlüklerine yönelik çeşitli kararlar alındı. Kararlardan biri ABF'ye bağlı bir "Avrupa Alevi Gençler Birliği"nin kurulmasına yönelikti. Bir diğer karar da federasyon bünyesinde bir "Avrupa Alevileri Kadın Komisyonu" kurulmasını öngörüyordu. Örgütlenmeye ilişkin bir karar da, ABF'ye üye tüm derneklerin temsilcilerinden oluşan bir "Temsilciler Meclisi" kurulması yönündeydi.

Öteki kararlar arasında, "Alman eğitim müfredatında Alevi öğretilerine de, öteki din ya da inançlar gibi yer verilmeli" diyen, Almanya'da yükselen yabancı düşmanlığına karşı tüm demokrasik güçlerinin ortak mücadelesini, çifte vatandaşlık ve eşit haklar konusunu vurgulayan kararlar vardı.

Genel kurulun en önemli kararlarından biri, Alevi toplumunun birliğine yönelik olan ve "ayrılık değil aynılıklarımızı öne çıkaralım, haklarımız için mücadeleyi yükseltelim" başlıklı karardı. Bu kararda "Kerbela'dan Sivas'a yaklaşık 1400 yıldır sürüp gelen katliamlar, kıyımlar, acılar örgüt-süzlüğüümüzün de bir sonucudur" deniliyor ve şu görüşe yer veriliyor:

"Kongre bir yandan Avrupa'da ve Türkiye'de ayrılık değil aynılık noktalarımızı öne çıkararak örgütlenme çalışmalarını hızlandırmanın, Alevilerin örgütsel birliğini sağlamanın önemini öne çıkaracak bir anlayışla hareket etmeyi karar altına alırken, diğer yandan da, eşitsizliğin somut bir göstergesi olan ve laik olmayan bir biçimde varlığını sürdüren, yalnızca Hanefilerin temsilcisi *Diyanet İşleri Başkanlığı'nın lağvedilmesi için, zorunlu din derslerinin kaldırılması için, Alevi köylerine cami yaptırılmasının engellenmesi için, camilerde ve basınyayın yoluyla Alevilere hakaret edilmesini engellemek için mücadeleyi yükseltmeyi ve demokrasi güçleriyle ortak hareket etmeyi karar altına alır.*"

Son zamanlarda azan şeriatçı gericiliğe ve milliyetçiliğe karşı takınılacak tutuma ilişkin, "Türkiye'de laik ve demokratik güçlerin birliği zorunludur" başlıklı karar şöyle diyor:

"Türkiye'de demokrasi ve laiklik karşıtı gerici-şeriatçı akımlar giderek güçlenirken, akan kanları durdurma çabaları yerine darbe tartışmaları yapılırken, eşitlikten, kardeşlikten, hoşgörüden yana olan Alevilerin tavırsız kalması düşünülemez.

"Barıştan, demokrasiden, halkların kardeşliğinden yana olan Aleviler, gerek halklar arası gerekse inançlar arası düşmanlıkların yok edilmesi için çaba göstermeyi doğal bir görev olarak görürler.

"Kongre, ülkemizde demokrasi ve laiklik için, halklar arası kardeşlik için, din, dil, ırk ayrımını ortadan

kaldırmak için Alevi-Sünni ve Türk-Kürt halkları arasında eşit ve kardeşçe ilişkiler için, ABF olarak dışımızdaki demokratik ve laik güçlerle ortak hareket etmenin önemini tespit ederek, laik ve demokrasi güçlerinin biraraya gelmesi için çaba göstermeyi karar altına alır."

ABF Kongre'sinin genel tutumunu özetleyen "Sonuç Bildirgesi" ise aynen şöyle:

"Alevilerin kimlik ve hak mücadelesi bir demokrasi mücadelesidir! Gelin canlar bir olalım!

"Bugün Türkiye'de demokrasi ve laiklik karşıtı, gerici ve şeriatçı akımlar giderek güçlenirken, akan kanları durdurma çabaları yerine darbe tartışmaları yapılırken, Almanya'da yabancı düşmanı ırkçı akımlar gelişirken, eşitlikten, kardeşlikten, hoşgörüden yana olan Aleviler ve onların örgütü Alevi Birlikleri Federasyonu olarak yerimiz laik, ilerici ve demokrat güçlerin, demokrasi cephesinin yeridir.

"Aleviler olarak, gerek gericiliğe ve ırkçılığa karşı, gerekse de Alevilerin kendi sorunlarının çözümüne yönelik mücadeleyi geliştirmeyi hedefliyoruz.

"30-31 Ekim 1993'de iki gün boyunca süren ABF 3.Olağanüstü Kongresi'nde, bu görevlerin gerçekleştirilebilmesi için ABF'nin örgütlenmesinin güçlendirilmesi, Alevi örgütleri arasında birliğin sağlanması yönünde yoğun tartışmalar yapıldı. Tartışmalar farklı yaklaşımlara men, Alevi örgütlenmesinin güçlendirilmesi ve birliğin sağlanmasına hizmet etti.

"Nitekim kongrede, seçme ve seçilme hakkına sahip 40 derneğin delegelerinin yanı sıra, bugüne dek ABF dışında çalışmalarını sürdüren 8 dernek ABF'ye üye olurken, 10 yeni dernek de kuruluş çalışmalarını tamamladıktan sonra ABF'ye üyelik başvurusunda bulunacaklarını açıkladılar. Böylece Almanya çapında mevcut 58 dernek ABF bünyesinde biraraya gelmiş oldu.

"Kongre, Alevilerin örgütlü birliğinin gelişiminden aldığı güçle bir kez daha ilan ediyor ki:

"Aleviler olarak artık gerek kendi sorunlarımızın çözümüne yönelik olarak, gerekse de yüzyıllardır yaşadığımız acılara katliamlara 'dur' demek istiyoruz.

"Artık, baskıya, katliamlara, yok sayılmaya 'dur' diyoruz. Artık, yeni katliam girişimlerine boyunlanmamız uzatmak istemiyoruz.

"Artık, Alevilerin anayasal, yasal ve fiili olarak yok sayılmaları süreci sona ermelidir.

"Bizim varlığımız, bizim gücümüz ve örgütlülüğümüz laiklik ve demokrasi lehinedir. Bizim varlığımız insan sevgisinin, dostluğun, halkların kardeşliğinin lehinedir...

"20 milyonluk bir topluluk, Türkiye'de koyu bir tehdit ve inkar altında yaşayamaz. 20 milyonluk Alevi toplumu sosyal, siyasal baskı altındayken kardeşlik ve hoşgörü gelişemez. Alevi-Sünni, Türk-Kürt kardeşliği her kesimin karşılıklı olarak değerlerine saygı ve tahammülle gelişir.

"Alevilerin kimlik ve hak mücadelesi, bir demokrasi mücadelesidir ve bu eşit ve özgür birliğe giden doğru bir yoldur. Bu yol Alevi-Sünni, Türk Kürt çatışmasını güçlendirmez, tam tersine eşit temellerde kardeşlik yollarını açar.

"Alevi Birlikleri Federasyonu 3.Olağanüstü Genel Kongresi, Alevi Birliğinin düne göre çok daha önemli olduğunun bilincinden hareketle *bütün Alevileri birliğe çağırır.*

"ABF 3.Olağanüstü Genel Kongresi, içinden geçtiğimiz sosyal ve siyasal koşulları da dikkate alarak, insan sevgisinden, eşitlikten, halkların kardeşliğinden yana olan bütün güçleri ortak mücadeleye çağırır."

ABF GYK, 2 Kasım 1993

“Her alanda örgütlenmek zorundayız”

Sivas şehitlerimiz için anıt-mezar kampanyası nedeniyle Türkiye'ye gelen ABF'nin genel başkanı **Ali Rıza Gülçiçek** ve genel sayman **Gülizar Cengiz**'le, Ankara temsilcimiz **İsmail Yıldırım** görüştü

ALİ RIZA GÜLÇİÇEK

Sayın başkan, kendinizi tanıtır mısınız?

Ben Ali Rıza Gülçiçek. 1947 Sivas doğumluyum. 1969 yılında Almanya'ya gittim. Köln'de çalışıyorum. Uzun zamandır Köln Yabancılar Meclisi üyesiyim. Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD) yönetim kurullarında bulundum ve geçen hafta delegeliğine katıldım.

Başkanı olduğum “Köln ve Çevresi Alevi Kültür Merkezi” olarak, daha önce dışında olduğumuz Alevi Birlikleri Federasyonu'na (ABF), Hamburg Alevi Kültür Merkezi'yle birlikte 1993'ün 6. ayında katıldık. Sivas olayından sonra içiçe çalışmamız, birlikteliğimiz ilerledi. Köln'deki Sivas katliamını protesto yürüyüşünü biz organize ettik. ABF'nin 31 Ekim tarihinde yapılan genel kurulunda yönetim kuruluna ve genel başkanlığına getirildim.

ABF'nin yapısını, gelecek dönem çalışmalarını, görevlerini nasıl işlevlendiriyorsunuz?

Sivas olaylarıyla birlikte yeni bir süreç başlattık. Olaylardan önce 37 demerin üye olduğu federasyon bugün 70'in üzerinde demeri temsil ediyor. Bir bu kadar demek de kurulma aşamasında.

Bizim için demokrasi sorunu önemli. Almanya'da yabancı düşmanlığı, ırkçı saldırılar bizi tehdit ederken, Türkiye'de de dinsel, fanatik bir yapı geliyor. İki tehdit birarada. Biz ırkçı saldırıya Almanya'daki demokratik kitle örgütleriyle, Türkiye'deki saldırılara da Türkiye'deki demokratik kitle örgütleriyle birlikte karşı durmak istiyoruz.

Alevi toplumunun kendi demokratik istemlerini elde etmesi, kendi birliğini sağlaması için Avrupa'da/Türkiye'de nasıl bir örgütlenme oluşturmak lazım?

Özellikle Avrupa'daki örgütlenme biçimi üzerine yorum yapabilirim. Avrupa'da Alevilik bilinmiyor, Türkiye'nin 60 milyon nüfusunun hepsinin Sünni İslam inancına

sahip olduğu sanılıyor. 20 milyon aşkın insanımızın Alevi olduğu gerçeğini Avrupa'ya yansıtmaya çalışacağız.

Hem Türkiye'de, hem Almanya'da Alevi gençlerine Sünni öğretisi veriliyor. Önümüzdeki kısa dönem içinde Alman okullarında Alevi öğretisi verilmesini zorlayacak çalışmalarımız var. Bu yaz sezonuyla birlikte Hamburg eyaletinde okullarda, sadece Alevi öğrencilere değil, Sünni çocuklarına Alman çocuklarına da Alevi öğretisi verilecek.

Türkiye'de bir tek inanç gurusunu temsil eden *Diyanet İşleri Başkanlığı'nın kaldırılmasını istiyoruz*. Her inanç gurubu kendi inanç sorunlarını demokratik bir şekilde çözmeli.

Alevi toplumunun hangi modelde bir örgütlenme yapısına ulaşması lazım? Örneğin dernekler, federasyonlar var. Cemevleri var, ortada Dedeler gerçeği var. Bir yanda, bu bir inanç birliği...

Son dönemlerde söylenen “Acaba Aleviler kendi partilerini mi kurmak istiyorlar?” Politik olarak bunu ben anlıyorum. Alevi dernekleri ve Alevi kuruluşları, halen bu örgütlenme aşamasına gelmemiştir. Önce kendi tabanımızı örgütleyelim, politik gerekleri ondan sonra tekrar gözden geçirmek durumundayız.

Cem ve kültür evleri ve Dergah etrafında bir örgütlenmeye nasıl bakıyorsunuz, toplumun çıkarları açısından?

Meseleye iki açıdan bakmak istiyorum. Hem siyasal alanda örgütlenme gereksinimi var, hem de inançsal anlamda. Cemimiz de olsun, bugüne kadarki farklar ve zenginlikler olsun. Ama, demokrasinin tehlikede olduğu bir dönemde politik sürece de müdahale etmek zorundayız.

Biz, federasyon ve derneklerimiz gibi yararlı kuruluşların yanında, esas olarak bir inanç birliği oluşu nedeniyle Alevi toplumunun asıl örgütlülüğünün Dergah'ı merkez alan bir örgütlenme olması gerektiği düşüncesindeyiz. Sizin görüşünüz nedir?

Dediğim gibi, derneklerin son dönemlerde böyle hızlı bir biçimde çoğalmasıyla birlikte, somutlaşmış bir şeyimiz yoktur daha. 6 Kasım Gecesi'ne katılan Murtaza Demir ve Hacı Bektaş Dernekleri genel başkanı Selahattin Özel'le ortak bir deklarasyon yaptık. ABF olarak Türkiye'deki bahsettiğim kuruluşlarla, Alevi dernekleriyle, demokratik kuruluş ve federasyonlarla birlikte, karşılıklı temaslara birşeyler üretmek, meseleleri çözmek istiyoruz.

Alevi Partisi konusuna nasıl bakıyorsunuz?

Bir Alevi partisinin kurulmasını kabullenemem, dinsel amaçlı parti kurulması bence yanlıştır. Ama Türkiye'de başka bir kimlikle, başka bir isimle, bahsettiğimiz demokratik kitle örgütleriyle, Sünnisiyle, Lazıyla, Çerkeziyle, Kürdüyle, Alevisiyle ortaklaşa, demokrasi cephesi olarak bir partileşme durumunu ben daha sağlıklı görüyorum. Aleviler kendi partilerini kurma aşamasına gelmemiştir. Böyle bir adım bence çok yanlıştır.

Alevilerin, başta işçi sınıfı olmak üzere diğer demokrasi güçlerine karşı tavrı, yaklaşımı, bakışı nasıl olmalıdır?

Bugüne kadarki partiler - sosyal demokratlar ve diğerleri - Alevi toplumuna sadece bir oy potansiyeli olarak bakmışlar. Bunu tekrar gözden geçirmek gerekir diyoruz. Özellikle Sivas olayından sonra bu farklılık biraz daha suyuşüne çıktı. Mevcut sosyal demokrat partiler Sivas katliamının birinci sorumlularıdır. Asıl sorumlular mutlaka bağnaz, gerici güçler, ama bunlar seyirci kalmışlardır. Bu nedenle Alevi kitlesi kendi politik geleceğini gözden geçirmek istiyor.

Mutlaka, başta saydığım tüm o demokratik güçlerin de içinde olduğu bir partileşme süreci...

Ve yer yer, tüm o demokrasi güçleriyle birlikte hareket etme zorunluluğu, değil mi?

Kesinlikle budur. Başka alternatif olamaz. Hedef aynıdır. Tehdit edilen güçler bellidir. Buna karşı, o zaman herkes kendi gerçekliği içerisinde, kendisini özgürce ifade edecek... Birlikteliğimizi tehditle karşı koymak lazım.

Bazı dostların “bizim ‘Alevilik’ diye bir sorunumuz yoktur” görüşüne katılıyor musunuz?

20 milyon Alevi kesimi tarihten bu yana kendisini özgürce ifade edememiştir. Sünni inanç gurubu Alevi inanç gurubu üzerinde bir üstünlük kurmaya çalışmıştır bugüne kadar. Bu bir realitedir. Hiçbir Alevi “benim bir sorunum yoktur” diyemez. Diyorsa, o zaman asimile olmuştur, buna bağlarım. Ben örf ve adetlerimi, cemimi, kimliğimi özgürce ifade etmeliyim. Ben bunu ifade etmediğim sürece, bu demek ki baskıdır, bu asimilasyondur.

Son olarak okuyucularımıza iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

Biz, kendi farklılıklarımızı bir tarafa bırakarak - Aleviliğin özü İslam mıdır, yaşam biçimi midir, değil midir, vb. farklılıkları bir

tarafa bırakarak - bugüne kadarki Alevi geleneklerimizi yaşatarak, günün koşullarına göre gözden geçirerek, politik alanda da söz sahibi olup Türkiye'de tüm toplumu tehdit eden İslami gerici akımların karşısında değişik politikalar üretmek, tüm demokratik kitle örgütleriyle, Kürdü-Türkü-Çerkezi, Sünnisi Hristiyanıyla bu gelişmeye karşı durmak! En büyük uğraşımız bu olmalı bence. Birinci sorun Türkiye'de demokrasi sorunudur.

GÜLİZAR CENGİZ

Federasyon genel saymanı Gülizar Cengiz, yeni görevinizde başarılar dilerken, kendinizi biraz daha tanıtmınızı rica ediyorum.

Almanya'da öğretmen olarak çalışıyorum. Evli ve üç çocuk annesiyim. Daha önce Köln ve Çevresi Alevi Kültür Merkezi yönetim kurulunda sekreter yardımcısı idim. Şimdi ise görevim ABF'nin genel saymanlığı.

Yılın son yarısı içinde ABF çatısı altında gerçekleşen birlikten neler bekliyorsunuz?

Ben federasyon adına değil kişisel düşüncelerimi açıklamak istiyorum. Benim bu birliktelikte hedeflediğim, sağlıklı bir örgütlenme.

Alevisiyle, Sünnisiyle, Kürdüyle, Türküyle, Yezdisiyle... hiçbir ayırım yapmadan, Türkiye'nin karşı karşıya olduğu anti-demokratik tehlikeye, gerici akıma karşı örgütlenmek gerekir diyorum. Asıl hedef bu. Tabii bunu hedeflerken, kendi öz kültürümüzle, kendi inanç özgürlüğümüzü başa almak koşuluyla örgütlenmek zorundayız.

ABF olarak Alevi toplumunun Türkiye'de örgütlenme sürecine ne gibi katkılarınız olabilir?

Avrupa'da ABF olarak koşullarımızla Türkiye'deki arkadaşlarımızın içinde oldukları koşullar çok farklı. Bizim orada “yabancı” olmamızın verdiği belli sıkıntılarımız var. Türkiye'deki arkadaşlarımıza gelince, ne yazık ki üzümler söyleyeyim, ben Türkiye'de henüz sağlıklı bir örgütlenmenin gerçekleştiğini görmüyorum. Ancak, atılan adımları yararlı buluyorum. Kısa sürede arkadaşların sağlıklı bir örgütlenme gerçekleştirecekleri kanısındayım.

Alevi toplumunun demokratik sorunları için kurulmuş dernekler var. Bunlar kuşkusuz yararlı kuruluşlardır. Ancak, diğer yanıla da bir inanç birliği olan bu 22-25 milyonluk topluluğu hangi

model örgütlenmeyi başa alarak biraraya getirebiliriz? Ne öneriyorsunuz?

Örgütlenmeyi biraz farklı ele almak istiyorum. Önce, bu 25 milyon insanın örgütlenmesini sadece inanç bazında bir örgütlenme olarak kabul etmiyorum. Alevilik sadece bağnaz bir alanda, bir inanç ya da herhangi bir mezhep olarak nitelendirilmemeli. Aleviliği incelediğimiz zaman, içerisinde mahkemesiyle, Dedesiyle, cemiiyle, günlük yaşamıyla, tam anlamıyla bir yol olduğunu görüyoruz...

Dergah tibi örgütlenme modeline nasıl bakıyorsunuz?

Örgütlenmede yeteri kadar bilgim yok. Ancak, Avrupa'da olduğu gibi bir federasyon etrafında toplanmanın çok daha yararlı olacağı inancındayım. Alevilik, biraz önce söylediğim gibi, bir bütün olarak ele alınmalıdır. Sadece bağnaz bir anlayışla, bir inanç olarak ele alınmamalı.

Aynı şekilde, bunlardan arındırıp, sadece demokratik bir kitle ya da demokrasi etrafında toplanan bir kitle olarak görülmesini de kabul etmiyorum.

Alevi partisi konusuna bakışınız nasıldır?

Bir Alevi partisi deneyimini Türkiye daha önce yaşadı. Örgütlenmeden, hazırlıksız bir Alevi partisinin kurulmasını kişisel olarak kabul etmiyorum. Diyorum ki Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu koşulları gözönüne alarak, sağlıklı bir biçimde örgütlenmiş Alevi kitlesi ile, daha sağlıklı bir sosyal demokrat çerçeve etrafında toplanılabilir.

Yani, Alevilerin de, işçi sınıfının ve tüm demokratik kesimlerin de içinde bulunduğu ve sahip çıktığı bir parti... Onu mu kastediyordunuz?

Evet, evet! Ne yazık ki bugün sosyal demokrat çerçeve altında toplanan partilerin hiçbirinde bu niteliğin olmadığı inancındayım. Bu boşluktan dolayı, önce sağlıklı bir örgüt, arkasından bir partinin kurulması düşüncesindeyim.

Son söz yerine söylemek istedikleriniz var mı?

Yaşadığımız acı deneyimleri görmemezlikten gelmemek lazım. Öyle zannediyorum ki, Türkiye'de sosyal demokrat çatı altında toplanan arkadaşlarımız bu sesleri dikkate alır. Son Sivas katliamı acı bir örnektir ve sıcaklığına gündemde tutulmalıdır. Biz ABF olarak, sonuna kadar olayın üstüne gideceğimizi vurguluyoruz. Tüm mahkemeleri izlemek için belli komisyonlar oluşmuştur. ●

Alevilik günümüze kadar illegal olarak yaşamıştır. Türkiye'deki Sünni ideoloji karşısında kendi varlığını yok gibi gösterip, Dede mekanizması, cem mekanizması, kişiden kişiye bilinçlendirme yoluyla günümüze kadar gelmiştir. Pirin, rehberin, mürşidin ne olduğunu, Alevilik mekanizmasının işlerliğinin ne olduğunu bizim çocuklarımız bilirler. Uygulamasalar dahi kuşaktan kuşağa gelen bilgiler nedeniyle bilirler.

Ama şu da var. Osmanlı baskısından dolayı bazı aileler, “dışlanmasınlar, okulda-sokakta horlanmasınlar” diye bildiklerinin hepsini çocuklarına açıklamak istememişlerdir. Bu anlamda gençlikte bir kültür eksikliği sorunu da vardır. Cemlerde bu konu yoğun işlenmelidir...

Doğrusun. Zaten cem bir eğitim mekanizmasıdır. Bilinçsiz olan kişi kendini müdafaa edemiyor. Bilincinde olmadığı için de, o kaybettiği varlığın anlamını da bilemiyor. Bilemediği için de yeni görüntülü bir takım şeyleri benimsemek zorunda kalıyor.

Örneğin, ben “Tunceli’liyim” diyebiliyorum ama benim komşum diyemiyor. Tunceli insanının kim olduğunu, düşüncesini, inancını bilmiyor. Bu cehaletten kaynaklanan birşeydir. Bir başka insanın da Alevi olduğunu söyleyemiyor. Aleviliğin ilkelerini bilmiş olsa, genel anlamda, böyle büyük bir düşüncenin anlamının ne olduğunu bilse bu kadar büyük bir hata yapmış olmaz.

Bence insan olanın Alevi olması gerekmiyor. Şimdi insanların bir takım şeyleri öğrenmelerine imkan vardır. Alevilikle ilgili bir sürü kaynak var günümüzde. Bir tanesini alıp okuyorsunuz, aynı bölüm 10 tane kitapta aşağı yukarı aynı. Bu da demek oluyor ki, bu insanlar bilgilerden yoksunlar. Dolayısıyla bir takım şeylere sığınma gereksinimi duyuyorlar. Bunu başka yorumlayabilmem mümkün değil.

Zaten Sünni ideolojinin istediği buydu. Türkiye’de de böyledir, dünyada da böyledir. Arap Arap olmayı, Alman Alman olmayı ön planda tutar, Türk de Türk olmayı. Aslında Alevi felsefesine göre, nüfusta ne Alman yazması lazım, ne de Türk yazması lazım. *Tabiiyeti: İnsan*. Yani “ben insan tabiatındanım”. İnanç durumuna geldiği zaman da, madem 4 kitap vardır, 4’ü de haktır, o zaman 4 kitabın benim tarafından okunması lazım. Bütün insanlığı kastediyorum. İnsanlara okutulması lazım. Bu 4 kitap okunarak insan birini seçebilmelidir. Şunu da düşünmek gerekir. Dini düşünceleri de insanlar iyiye ulaşabilmek için kendileri yaratmışlar, böyle bir baskıyı uygun görmüşlerdir. Yoksa “allah 4 dini niye birden indirmedir” diye aklımıza gelen sorunun cevabı olmaz. Bir tane din indirseydi yeterdi o zaman.

Peki, böyle olgunluğa ulaşan Alevilik nasıl örgütlenmeli? Eksiklikler o kültürü iyice alamadığından ya da kavrayamadığından kaynaklanıyor, yani bir kopukluk var. Dedelerin büyük çoğunluğu çağın gerisinde kalmış. Bu farklılığın da gitmesi gerekiyor. Ve Alevilerin merkezi, istesek de istemesek de Hacı Bektaş Dergahı’dır. Bir kopukluk var, ama böyle bir merkezi sistem şart. Öyle değil mi?

Cemevleri kurulduğu zaman, Alevilik düşüncesi küçültülmüş olur. Dergahın içine konulmuş olunur. Alevilik çok büyük bir boyutta. Hacı Bektaş Dergahı’ndan çıkmış olabilir. Göktürklerin ilk zamanlarından da çıkmış olabilir. Hz.Ali dönemin-

Seni iyiye güzele, saygıya sevgiye götüren, senin Pirindir

Ozan Süleyman Yıldız’la yaptığımız röportajın ikinci ve son bölümünü sunuyoruz

den de çıkmış olabilir. bir takım düşünceler birbiriyle birleşmiş, Hacı Bektaş’ta nokatlanmış ve yeniden filizlenmiş olabilir.

Ve Dedeler... Belirli bir düzenden sonra bunlar, bu düşünceler ve bu yaşam biçimi gizlenmiştir. Belirli bir zamandan sonra tekrar ortaya çıkmıştır. Şimdi onu getirip küçük bir dergahın içerisine koyup o şekilde değerlendirmenin pek doğru olmadığı kanatindeyim.

Artık Alevilik dünya boyutundadır. Alevilik bütün dünyaya yaygınlaşmış olsa, o zaman devletçilik olmayacaktır, egemen güç olmayacaktır, emperyalizmin olmayacaktır. İnsan vardır, insan hakları vardır. Savaş olmaz. Yani Alevilik artık büyütülmüş, şimdi Dedelik mekanizması işleyebilir, bir sakınca yok.

Benim pirim de, rehberim de evime geliyor. Ama istersen sen de pir sahibi olabilirsin, senin evine de pir gelebilir. Pir nedir? Pir yol gösterendir, iyiyi, güzeli, saygıyı, sevgiyi insana aşılayandır. Diyelim senin pirin yok ama çok sevdiğin bir insan vardır. O insan, seni iyiye güzele, saygıya, sevgiye götürür ve bunları sürekli aşıyor-sa, sen farkında olmadan bir pirin var demektir, ya da pirinin yapacağını o insan yapıyordur.

Dedelerin cem toplanmasından söz ediyorsunuz. Bir dergahın de “kurultay” çağırması sözkonusu. Herkes kafasına göre kurultay toplayacağına, en önce Dergahı işe katmak daha doğru değil mi?

Dergah konusuna gelince, şöyle bir beklen-

timiz var: Hacı Bektaş Veli’nin düşünceleri ve yapmış olduğu şeyler bizim için önemlidir, onlar ölmeyen şeylerdir. Yani insan ölebilir, peygamber ölebilir, bir ulema ölebilir ama, üretmiş olduğu enerji ölmez. Bütün dünya bundan istifade ediyor. Belli bir dönemde kütüphaneler oluşturulmuş, bugün kütüphaneler kapatılmış vaziyettedir. Yani o kütüphanelerin içerisinde bize ait olan bir sürü şey saklı ve kapalı vaziyette duruyor. O da belirli bir dönemi içeriyor, Osmanlıca yazılmıştır. Osmanlıca’yı bilmiyoruz. Onun için bir takım kopukluklar vardır. Dünya da bir arayış içerisinde. İşte bilim adamları çalışmalar yapıyor. Ama bu arayışları yaparken yanlış yapmamak önemli olan, yani insanlara yarayan, insanları kucaklayan, insanları birbirine düşürmeyen, teşvikleri yapabilmek önemli olan.

Bir kurultay topluyorlar, önemli değil, toplayabilirler. On Alevi aydını toplanıp yapabilir, bu “Bütün Alevilerin Kurultayı” olduğu anlamına gelmez. Aleviler üzerinde çok oynamamak lazım. Aleviler insandır dedik. İnsanın kurultayı olmaz, insanlığın kurultayı insanlığın kendidir. Karar veren yine kendi mekanizmasıdır, özüdür.

Halkı birşey olsun diye zorlamamak lazım. Örneğin devlet, Hacı Bektaş şenliklerini sahiplendi. Zülfü Livaneli, Selda Bağcan gitti, bizim kendi Alevi sanatçılarımızdan da gittiler. Halktan tepki geldi. Dedi ki halk, “kardeşim Hacı Bektaş Türkiye devletinin malı değil. Hacı Bektaş devletçiliği yenmiş, aşmış bir düşüncedir. O

gerekçeyle, bırakın halk kendisi kutlasın.” Zaten halk kendisi kutluyordu da.

Aleviliği belirli kıstaslarla belirli kurallara içine sığdırdığınız zaman, Alevilik başka biçime dönüşecek. Yani siz akan bir suyun önüne set çekemezsiniz bu su taşacaktır. -

Dede mekanizmasını, mürşitlik mekanizmasını bozan unsur Sünni ideolojisi. Türkiye’de “İslam” diye Sünnilik öğretiliyor. Oysaki insanlara gerçek İslam öğretilse daha iyi olur.

İslamın özünde ikilik yoktur. İnsanlığa gelen bir anayasa olduğuna göre yeni haksızlık temeli yoktur. Yani ben *Kuran*’ı inceledim, ama, din kitabı olduğuna göre şöyle düşünüyorum: Bir Alevi öldürün cennete gidersiniz, orada yazılı değil. Demek oluyor ki, bazı insanlar kendilerinin düşüncelerini yansıtabiliyorlar. Bu düşünceleri kayda almamak lazım.

Aleviler tarihleri boyunca katliamlara uğramış bir toplum..

Tabii katliamlara uğramış. Örneğin yaptığım bir araştırmada, Alevilerin niçin tavşan yemedikleri konusu var. Türk toplumunda tavşanın totem olduğu meselesi ortaya çıkıyor. Kim saz ile ibadet ediyordu? Kurulan Türk beyliklerinde, Türkmenlerde özellikle saz ile ibadet biçimleri vardı. Kim devam ettiriyor bu inancı? Bakıyorsunuz *Alevi toplumu* gerçekleştiriyor. O zaman biraz oturup düşünmek lazım.

Alevi toplumunda küçük bir azınlık yakın zamana kadar “Diyayette bize de yer verilsin” diyordu. Siz ne düşünüyorsunuz?

Yıllardır bu insanlar camiye gitmemişlerse niye gitmemişler? Hülleyi ya da beş vakit namazı kabul etmiyor. Niye gerekçesini soruyorsunuz, diyor. Efendim 5 vakit namaz *Kuran*’da yok ki! Ben ister oturup elimi açarım, ister oturduğum yerde elimi açmam, ister yürüyerek, ibadetimi yaparım, yürüdüğüm yerde de ibadet ederim. Çalar söyler ibadet ederim, seninle konuşur ibadet ederim... Yani ibadetin şekli olmaz.

Namazın Ömer tarafından getirildiği biliniyor. Yani o zamanlar cami de yoktu. Ömer’den sonra Muaviye ve Yezit tarafından camilerin hızlandırıldığı, 1205 yılında da ilk minareli caminin yapıldığı bilinir.

Aleviliği özden savunan bir insan en başta onun bir din olduğunu öne sürmez. Alevilik bir din değil, bir yaşam biçimidir. Ama kendi içinde bir takım inanç şekilleri de vardır. Siz kendinize göre yorum yapıyorsunuz o doğruları, bir başka insanlarda kendilerine göre yorum yapıyorlar. Siz bu yorumları yaparken bana zarar getirmemelisiniz, ben de yorum yaparken size zarar getirmemeliyim.

Dede çocuğusunuz ve Dedesiniz. Dedelik yaptınız mı hiç?

Hiç Dedelik yapmadım.

Bu, genç yaşta yurtdışına çıkmanızdan kaynaklanıyor herhalde?

Yok, hayır. Zamanım olmadı. İmkânım olmadı. Dedem taliplerine gider, onları ziyaret ederdi senede bir defa. Bartın’a, Muş’a, Sivas’a, Tunceli’nin belli yörelerine, Malatya’ya giderdi.

Alevilik inancında aslında yılda 49 cuma (perşembeyi cumaya bağlayan akşam), cem ve cemaat olarak toplanmak gerekiyor. Şimdi bunu yapabilmek o kadar kolay değil. Alevi olmak da o kadar kolay değil. Yani bir defa yalan söylemeyeceksiniz. Kıldan ince, kılıçtan keskindir, Alevi

olmak o kadar zor bir iş ki, yani benim Alevi olmam mümkün değil.

Dedenizin talipleri ne oldu?

Talipler bazen bizimle ilişki kuruyorlar, bazen telefon ediyorlar, bazen geliyorlar. Onlar yine saygılarında kusur yapmıyorlar. Biz de sevgimizde ve saygımızda kusur yapmıyoruz. Bazı şeyler var, şimdi bizimkilerin hepsi yurt dışındalar ya, o gerekçeyle; gelip gidip o görevi yerine getiremiyorlar, yani bu zaman meselesi. Ama ben buradayım, benim Pirim de geliyor, rehberim de geliyor, ama ben kimseye gidemiyorum. İstanbul büyük bir kent, işimiz gücümüzde, burada meşgulüz.

Bir talip gelse, biz cem yapmak istiyoruz, ama Dedelik yapmanız gerekiyor dese?

Cem yapabilmek o kadar kolay değil. Şimdi ceme gelen insanların kim olduklarını bilmek lazım. Orası hak divanıdır. Şimdi senin ne yaptığını bilmeden senin günahını almak gibi bir düşünce içerisine giremem. Temelinde bu var.

Biri geldi ben Dedeyim dedi, olur mu?

Herkese Dede de denilemez. O Dedenin sülalesine, soyuna bakmak lazım. Dedelik sülale, soydan gelir. Yaptığına bakmak lazım, bilinç düzeyine bakmak lazım.

Dede için keramet çıkarır denir, doğrudur. Hacı Bektaş duvara binmiş yürümüşdür. Mahnut kalesinde fırına atılmış, bunlar rivayet değil, gerçek belgelerle ispat ediliyor. Viyana'da büyük bir kütüphanede bunların kerametleriyle ilgili Almanca yazılmış yazılar da vardır. Fırına atılan insan yanmıyor. Bir insanın ateşte yanmadığını ben kendi gözlerimle gördüm. Böyle adam İstanbul'da da yaşıyor. Yani istediğim zaman o insana cem bağlatabilirim.

Bizde birkaç cem vardır. Ateş cemi (sıcak cemler) vardır. Ateşin ortasına girer. Cem anında ateşi söndürür, ateşi tutar kendi koynuna koyar. Yanan odunlar var, alevli. Tutarlar onu, yalarlar, sakallı insanlardır sakallarının bir teli bile yanmaz. Bunlar mucize değil de nedir? "Herşey insanda başlar" sözü buradan geliyor. Dede'nin Dedeliklerini insanlara bu şekilde kabul ettiregelmişlerdir.

Dedelerin bir merkezi de olmuş ama. Dergahta eğitim görüyor. O dönemde sen diyorlar, git şurada görev yap...

Bunlar yine Hacı Bektaş'ta birleşiyorlar, çeşitli hizmetler veriyorlar. Bize Derviş musagil derler. Benim Dedem de ateşe giriyormuş. Dedem anlatırdı, taliplerine gittiği zaman, herkes gelecekleriyle ilgili bir takım şeyler sorarlardı. Örneğin diyor ki, "benim yedi yıldır hiç mektup göndermeyen bir oğlum var. Nerededir, ne yapıyor?" Dedem "bana bir beyazla kırmızı bir ip getirin" diyor. ipe bakıyor ve diyor ki: "Sizin çocuğunuz yarın kuşluk vakti gelecek, sabahleyin". Amcasının oğluyla birlikte gidiyorlar talibe. Herkes gidiyor, bunlar yatmaya hazırlanıyor. Amcasının oğlu Dedeme diyor ki, "sen bunu böyle böyle söylüyorsun ama, bu adam gelmedi mi biz rezil olmaz mıyız?" Dedem diyor, "ne bileyim ağzımdan öyle çıktı". Sabah kalkıyorlar, yüzlerini yıkarken aşağıdan biri geliyor. Gelen, yedi yıl evvel gitmiş olan adam!.. Düşünün şimdi, gelmemiş olsa ona o insanlar Pir diyebilirler mi, Dede diyebilirler mi? Diyemezler.

İşte ancak "eline, beline diline sahip olan insanların" bunları görmeleri söz konusudur. ●

Gerçekten ayırma özünü

AŞIK KUL HASAN

Önce aşkı niyazlarımı bildirir, sizleri kucaklar öperim.

Bendeki kültüre ve bana gerçek sevgi gerçek samimiyet ile sahip çıkarsanız, kendinize sahip çıkmak ile kalmayıp Hacı Bektaş Veli'mize, Pir Sultan Abdal'ımıza, derisi yüzülen Seyit Nesimi'mize ve yakılan Nesimi Çimen'imize insanlık aşkı ile alev alev yananlarımızı da sahip çıkmış olursunuz.

Aziz Nesin, Turan Dursun, Yaşar Kemal, Can Yücel dünya kamuoyuna ışık tutan aydınlatan gerçek yazarlarımızdır. Fakat başta Muhammed Ali'mizi, Hacı Bektaş Veli'mizi, Pir Sultan Abdal'ımızı, derisi yüzülen Seyit Nesimi'mizi, Alevi-Bektaşlı ehlibeyt aşığı Meluli Baba kadar anlayamadıklarına inanıyorum.

Aziz Nesin Sivas'a giderken "Asım, ben Alevilik, Pir Sultan Abdal hakkında bir bilgiye sahip değilim, bana Pir Sultan'ın kitabını bul da ona göre bir konuşma hazırlayayım" deyince, Asım Bezirci'nin çantasından çıkartıp Pir Sultan kitabını Aziz Nesin'e sunduğunu gazetelerde okudunuz sanırım. Muhammed Ali'nin musahib kardeşi olduğunu, müminlerin kardeş olmasını istediğini, Kırklar Meclisi'nde birin kırk kırkın bir can olduğu hakikatını bilmeyen Aleviliği anlamaz.

Aziz Nesin, Turan Dursun, Yaşar Kemal, Can Yücel Abu Süfyan'ın Abu Cehil'in, Omar'ın, Osman'ın, Bekir'in Muaviye, Yezit ve Mervan'ın neler yaptıklarını, Muhammed Ali'nin kurdugu dini temelinden yok ettiklerini, Kuran'ı yaktıklarını ve yeniden Osman'a yazdırdıklarını, Muhammed Ali'nin ehlibeyti oniki imamın kimini Gerbela'da şehit kimini de zehirleyip öldürdüklerini, Mızraklı İlmihal'i çıkartıp "Ali'yi ve ehlibeyti oniki imamı sevenlerin şer'an katli vaciptir" diye fetva verdiklerini, Ali bendesi Pir Sultan Abdal kadar bilmediklerini söylesem yanlışmış olmam sanırım.

Muhammed Ali'nin kardeşlik, eşitlik, saygı ve sevgi, ve gönül birliğini kabul etmeyen Abu Süfyan, Muaviye ve Yezit guruhu o gün Muhammed Ali'ye ve ehlibeytine saldırdılar. Bugün de onların devamı olarak, Ali'yi seven halk ozanlarımıza, gerçek aydınlarımıza saldırıyor, toplu katliam yapıp yakıyorlar. O gün Muhammed Ali eşitliği, kardeşliği kabul etmeyenlerle savaşmış, bugün de biz eşitliği, kardeşliği, insan haklarını kabul etmeyen, emeği, sevgiyi, insanı Kabe bilmeyen faşistlerle savaşıyoruz.

Günbegün doğmakta ehlirüsul
Günbegün kast etmekte ehliufuzul
O gün bugündür
Ezen zalim ezilen mazlum
Bizler ezilen yüzülen asılan
Pir Sultandan yanayız

Pir Sultan'ın demi devranına Hüü, ya Ali

Size, Meluli Baba'nın yazdığı, son dörtlükte de mahlasını Latife'ye bağladığı bir şiirini sunuyorum.

ERİTMİŞİZ KARIMIZ

Esti muhabbet yelleri
Eritmişiz karımızı
Meydandadır her varımız
Biz biliriz kârimizi

Kardeş bacı biz bir gülüz
Mürşit kapısında kuluz
Petekteki gizli balız
Cahil bilmez sırımızı

Ölmeden önce ölen biziz
Ölmeyip sağ kalan biziz
Yeyip içen gülen biziz
Birlik yarız varımızı

Kırklar gibi bir oluruz
Biz bu esrarı biliriz
Hem alınız hem veriniz
Kaldırmışız korumuzu

Dünya için ricamız yok
Her dem gündüz gecemiz yok
Cümle genciz kocamız yok
Hak gördük birbirimizi

Latife der uyumayız
Helal lokmadan doymayız
Sevgiyi elden saymayız
Biz hak sevdik Pirimizi

Şeriatla sen var ben var, kavga var kin var.
Hakikatte ne sen var ne ben var, şadece sevgi aşk var.

Evet dostlar, Hacı Bektaş-ı Veli'mize, kendi gerçek yolu-muza, kendi kültürümüze, kendimize sahip çıkalım.

NİYAZIMIZ NAZIMIZ

Ahmet Koçak sevgili dostum
Hasan Hüseyin'e bağlı özümüz
Muhammed Ali'den el tuttu destim
En'el Hakur Kabe kible yüzümüz

Talibiyim Zeynel Bakır Caferin
Kible bildim İmam Rıza didarın
Oniki imama fedadır serim
Çalanım sazımız gerçek sözümüz

Aşık oldum Musa Kazım Ali'ye
Kutbu alem Hacı Bektaş Veli'ye
Abdal Musa Sultan Kızıl Deli'ye
Hakikattan hiç ayrılmaz gözümüz

Aşnasıyız Taki Naki kulunun
Talibiyiz ehlibeytin yolunun
İrfan meclisinde hayat gülünün
Rahmani rahimdir gerçek arzumuz

Aşık Kul Hasan'ım Pirden ayrılma
Didarı hak asker erden ayrılma
İkrarsız Pirsiz sakın sarılma
Rahı hak Mehdiye niyaz nazımız

VELİYİ BİLMEZ

Cemal Şahin Çorum milletvekili
Ehlibeyti nesli Ali'yi bilmez
Siyaset tilkisi çıkarıcı dölü
Kutb-u Alem Bektaş Veli'yi bilmez

Alevi yurttaşın oyunu alan
Düzen partisinin davulun çalan
Refah partisine giderim diyen
Gerçeklerin piri uluyu bilmez

Yemin edip bir ikrarda durmayan
Gerçek erenlerden dersin almayan
Ele bele dile sahip olmayın
Ölmeden ezeli ölüyü bilmez

Mansur'u Bağdat'da çektiler dara
Enel hak söyledi erdi didara
İnkâr sarı inanmadı hünkara
Can gözü kör boşu doluyu bilmez

Kul Hasan'ım hak ademde görmeyen
Gerçekler yolunda can baş vermeyen
Vahdet birliğine postu sermeyen
Balım Sultan Kızıldeli'yi bilmez

KERVAN'A GÖTÜR

Araştır gerçeği bulana kadar
Yaz derdimi yükle Kervan'a götür
Niyaz kıl gerçeğe yan; yakıl, par par
Unutma niyazım Merdan'a götür

Reyhanım çiçeğim gülüm nergizim
Kış yapma gönlünü baharım yazım
İrfan ol gerçekten ayırma özün
Zarı figanımı Sultan'a götür

İkrarsıza yalancıya aldanma
Münafık kallesin sözüne kanma
Ali isimli çok isme aldanma
Her derdini bilen Lokman'a götür

Dostum Güneş gibi doğmak istersen
Tarihe adını koymak istersen
İrfan meclisine girmek istersen
Rahı hak bil canın kurbana götür

Aşık Kul Hasan'ım Haydar'a bağlı
Didarı hak Veli Hünkâr'a bağlı
İkrarımız haklı didar'a bağlı
Ricamı gerçek dost olana götür.

Güzeller şahının canyoldaşı

İBRAHİM AĞBABA SULARI

Sivas'ta şeriatçı-faşist katillerce Madımak Otelinde yakılarak şehit edilen *Edibe Sulari* ablamızın yaşamını ağabeyi anlatıyor

Rahmetli kardeşim *Edibe Sulari*, 1953 yılında Erzincan'ın Çayırli kazasında merhum aşık Davut Sulari'nin en küçük kızı olarak dünyaya geldi. Çocukluğu daha ziyade ben abisi İbrahim Sani Ağbaba'nın yanında geçti. Babam bizi 1955'lerde terk edip İstanbul'a yerleşmişti ve oralar da birçok aşıklara ilham vermekte, saz öğretmekteydi.

Edibe'nin okul çağları geldiğinde onu Çayırli 29 Ekim İlkokulu'na yazdırdım. 5.sınıfa kadar orada okudu. Ortaokulu okumadan Erzurum Sağlık Okulu imtihanlarına girdi ve Ebe Okulu'nu kazandı. 2 sene boyunca onu okula götürüp getirdim. Kışın, kar dizboyuyken Mercan istasyonunda kızığa binip eve geliyorduk.

İki sene sonra, bir gün Çayırli'da çarşıda gezerken postacı bir telgraf verdi. Telgraf, Erzurum Sağlık Ebe Okulu'ndan gelmişti. Şunlar yazıyordu: "Velisi bulunduğu Edibe Ağbaba, babası Davut Sulari Ağbaba tarafından raporla alınarak okulumuzu terk etmiştir. Bilgilerinize arz olunur." Edibe babamla gitmiş, onun sanatının yolundan ilerlemeyi seçmişti. Zaman geçtikçe konserler verdiğini duyuyorduk.

Erzurum'a döndüklerinde baba-kız Radyo'da söylemeye başladılar. Birkaç sene Türkiye'yi gezip, 1970'lerde ver elini Almanya dediler. Orada konserler tertiplendi. Almanya'nın Augsburg kentinde muhteşem bir gece düzenlendikten sonra Fransa, Belçika, Hollanda'da da konserler verdiler. En son İsviçre'ye yerleştiler.

İsviçre'de Maraşlı bir genç, Nesimi Beyazıt, rahmetli Edibe'ye evlenme teklifi yapar. Babamla görüşür konuşurlar, birbirlerini görüp "evet" derler, düğünleri olur.

Edibe'nin Nesimi Beyazıt'tan bir oğlu bir de kızı olur. Bu beraberlik 10 yıl sürdükten sonra ayrılırlar. Bacım Edibe İsviçre'de 2 çocuğuyla kendi başına kalır. Basel Marktplatz hastanesinde hemşire olarak

göreve başlar. Birkaç sene aradan sonra da konserlere çıkmaya başlar.

Konserler veya eş-dost ziyareti için Türkiye'ye sık gelip giden Edibe (Edo), birkaç şirkette kaset çalışması da yaptı. Çıkması 3 kasedi vardır. Repertuarı daha ziyade babam Davut Sulari'nin eserlerinden oluşuyordu. "Babamın yolunu ben sürüyorum, süreceğim" derdi.

1978'de annem Gülşah ananın ölümüyle İsviçre'den Türkiye'ye geldi, annemin mezarını yaptırdı. Bu sene geldiğinde de, 1985'de hakkın rahmetine kavuşan babamın mezarını yaptıracaktı. Büyük kızım Berrin'e telefonda "Sivas'a, Pir Sultan Abdal Törenleri'ne gideceğim, dönüştü İzmir'e abimin yanına geleceğim" demiş, ve beni oradan ararsınız diye tüm eşe

Edibe Ağbaba Sulari ebe okulunda iken

Dergimiz yazarlarından Rıza Yürükoğlu ile birlikte

dosta İzmir'in telefonunu vermişti. Ama nasip olmadı.

Edo, Pir Sultan Abdal Törenleri öncesinde Türkiye'ye geldi. Oğlunu amcam Musa Ateş'in (eski milletvekili) yanına bırakıp onun büyük kızı Sehergül Ateş'i alarak Sivas'a

gidiyor. Sivas'ta bütün sanatçıların kaldığı Madımak Oteline yerleşiyorlar. Ardından, herkesin bildiği olaylar gelişiyor.

Bana ölüm haberini Gülşen Altun verdi, "abi nasılsın, birşey söylemek istiyorum" dedi, "Edibe ablam da ölmüş"... Sehergül de ölenlerin içindeydi.

Doğru Sivas'a gittik. Sivas'a vardığımızda bina yanmış, ölen

ölmüştü. Her taraf timlerle doluydu. Polisler, jandarmalar katliam bittikten sonra "tedbir" almışlardı. Daha evvel neredeydiler?

Sivas savcılığına gittik. "Kimsiniz" dediler. "Ben Edibe Sulari'nin kardeşiyim."

"Cenazeyi tanır mısınız?" "Tabii ki tanırım, kardeşiyim." Morga indik, etraf ölü doluydu. Kardeşimin ölüsünü tanıdım, muameleleri tamamladık. Eşyalarını teslim aldım.

Cenazeyi gece saat 10'da ambulansa koyduk, ama bizi bırakmadılar. "Yolda terörist vardır, geceyi burada geçirin, sabaha karşı yola çıkarsınız" dediler. Meğerse Edibe'mizin şeriatçılar ve faşistler tarafından yakılarak öldürülenler arasında olduğunu duyan halk Tunceli'den, Erzincan'dan, çeşitli yerlerden akın etmiş. Çayırli yoluna 15 bin can dizilmiş. Polis bizim bu halkla biraraya gelmemizi istemezmiş.

Ertesi sabah yola çıktık, birkaç yerde trafik polisleri bizi durdurdular. Erzincan'a girişte sivil-resmi polisler bizi karşıladılar, Tunceli yol ayrımına kadar bizimle geldiler.

Çayırli girişinde polis, ailesi olmamıza rağmen hepimizin kimlik kontrolünü yaptı. Çayırli merkezinde çok büyük bir kalabalık cenazeyi beklemekteydi. Doğru amcam Hacı Hasan Dede'nin evine gittik.

Köyümüz Alevi, Sünni, Çerkes, Laz, Türk, Kürt insanların karışık yaşadığı, birbirine sevgi ve saygıyla davrandığı bir köydür. Herkes birbirinin inancına, ibadetine hoşgörü ile bakar. Bazı canlar Edibe'mizin cenazesini camiye götürme önerisini getirince, biz buna karşı çıktık. Cenazenin Alevi töresine, kurallarına uygun olarak toprağa verilmesini istediğimizi belirttik. Herkes, caminin hocası bile bunu anlayışla karşıladı.

Edibe'yi camiye sokmadık, cenazesini Alevi-Bektaşî usulüne göre yıkadık. Onu, büyük bir kalabalığın ve Dedelerimizin eşliğinde Çayırli mezarlığında, babam Davut Sulari'nin, annem Gülşah'ın ve öteki yakınlarımızın mezarlarının bulunduğu bölümde, babamın ayakucunda toprağa verdik.

Babam Davut Sulari'nin sanat yolunu süren rahmetli kardeşim Edo, ölmeden önce bir çıkış başlatmıştı. Pir Sultan Abdal törenlerine katıldıktan sonra, asıl olarak Hacı Bektaş Veli'yi Anma Törenleri'nde vereceği büyük konsere hazırlanıyordu. *Kervan* dergisinden canların girişimiyle, Dertli Divani, Gülşen Altun, Emrah Mahzuni ve Özcan Dursun'la bir ortak kaset hazırlamışlardı.

Edo'muzun önünü şeriatçı caniler kesti. Ama babam Davut Sulari'nin sazi, sözü, özü susmayacak, Edibe'nin ardından yetişen kuşaklar yolu sürmeye devam edeceklerdir. ●

KÜLTÜR VE DEMOKRASİ ŞEHİTLERİMİZİN ARDINDAN

Cahilden kalkan duman, sanma kâmilî boğar

Aşık Mahzuni Şerif

Bindokuzyüz doksanüçün İki Temmuz Cuma'sı
Alevden bir lanet kustu Sivas eli seması

Biz bir avuç hak yolcusu, kucak kucak can cana
Böyle şirretten bi-haber, düşmüştük bir kapana

Dışardan salyasını saçan kudurmuş devler
Sardı masum bedenimiz, dilim dilim alevler

Ellerimiz elimizde "dooost..." deyip dönüyorduk
Pir Sultan'ın pir aşkına apaçık yanıyorduk

Uzataydı uğruna can feda cumhuriyet
Uzatmadı ellerini ne bir tanrı ne devlet

Baykuş dönesi Sivas'a, toplandık irfan için
Evet demedik yobaza gidecek bir can için

Mabet adını koyarak fitneye ev yaptılar
Allahı tekber eyleyip kör şeytana taptılar

Sanmayın ki özlerinde Muhammed Mustafa'dır
Bu kavim ki ta ezelden utanmaz bi-vefadır

Şah Hüseyin'i katledip Nesimi'yi yüzenler
Bunlar allahı vicdanı yok etmeye gezenler

Taşında kan serili gördüğü hac bunların
Ruhlanna lanet okur Mekke Miras bunların

Yılanlar insan etine saygı eder yaklaşmaz
Bunların ak sakallısı insan yemekten şaşmaz

Sanmıyorum katil olsun Mustafa'nın sünneti
Unutmuşda mı yaratmış yaradan bu milleti

Söylerler ki İslam dini dinlerin başındadır
Masumu hak için bunlar dört dinin dışındadır

O guruh ki diyarsızdır adına cahil derler
Besmeleyle sofrı kurup insan ciğeri yerler

Diz çökerek secde kılar Muhammed'in adına
Öbür yandan hançer vurur Muhammed evladına

Hangi kitapta mübahsa evladı Ali katli
Herhangi yaptığı lanet onun şeytandan icazetli

Sivas'tan göklere uçtuk gönlümüz hakkı diler
Alevlerde kucaklaştık, Muhlisler, Nesimler

Yıldız dağı boz dumanlı, yollarımız tutmayın
Biz bu yolun dost yolcusu, siz bizi unutmayın

Cahilden kalkan duman, sanma kamili boğar
Bir Pir Sultan kurban olur yüzbin Mahzuni doğar

Ozanlarımıza sahip çıkalım

Değerli ozan Feyzullah Çınar Dedemizin 11.ölüm yıldönümünde, kızı Hüsniye Çınar Übeyli halkı ozanlarına, düşünürlerine daha sıkı sarılmaya çağırıyor

HÜSNIYE ÇINAR ÜBEYLİ

Ne söyleyim koca çınar ben sana Dile sığmaz, söze sığmaz birisin Sardık benliğini sızlayan cana Sen ölmedin yüreklerden birisin

Evet baba, sözlerime çok sevdiğin manevi kızın Kul Rabia'nın sözleriyle başlıyorum. Ne güzel söylemiş Kul Rabia ki kaleminin çok kuvvetli olmasına rağmen söz bulamamış seni yazmaya. Gerçekten ne dile sığıyorsun, ne de söze.

Bu yıl ölümünün 11. yılı, yıllar ne çabuk geçiyor. Küçük Kemal bile (en küçük oğlun)

kasımda askere gidecek. Bizler neredeyse yolu yarılдық. Fakat senin deyimle ben daha altmış yıl yaşayacağım, kahrolası düzen beni öldüremeyecek.

T.C. hükümeti sağlığında sana sahip çıkmazken, sen öldükten sonra dönemin muhalefet partisi SHP sana sahip çıkmış gibi yaptı. Erdal İnönü, senin adına yapılmış olan park ve heykelin açılışını yaptı. O kadar. Şimdi ise, heykelin ve parkın yapımını üstlenen Mamak Belediye Başkanı Selahattin Öcal acaba parkın yanından hiç geçiyor mu diye sorasım geliyor. Neden mi? Sivas'ta örümcek kafalı yobazların Pir Sultan Abdal heykeline yaptığı

gibi, Ankara'da da senin heykelinin özgürlüğü temsil eden sol elinle havalandırdığın ak güvercini kırmışlar. Oksitten tanınmaz hale gelmiş olan heykelini bazı ozan dostların temizletmek istemiş, belediye buna izin vermemiş ama temizletmek de aklına gelmemiş. Alıştık baba, alıştık biz bu düzenin eksikliklerine...

Biraz senden bahsedeyim diyorum, ama Feyzullah Çınar'ın kim olduğunu, nerede doğup büyüdüğünü, hangi okullarda

okuduğunu anlatmak istemiyorum. Bunlar alışlagelmiş şeyler. Seni tanıyan zaten tanıyor. Tanıyanları da kopye vermek istemiyorum. Çünkü biz alışmışız işin kolayına kaçmaya. Okuyup araştırıp, öğrenmek zorumuza gidiyor. Onun için halkımıza sesleniyorum:

Kaç tane ozan tanıyorsunuz? Onların yaşamı hakkında ne biliyorsunuz? Öldüklerinde arkalarında ne kadar borç bıraktıklarını, ceplerinde kaç para ile öldüklerini biliyor musunuz?

Sözüm ona Anadolu kültüründen bahsederiz. Kendi kültürümüze, kendi ozanlarımıza sahip çıkmadan, onların yakılmasına, yıkılmasına ve cebinde 10 lirayla ölmesine ses çıkarmaz, duyarsız kalırız. "Madonna" ve "Michael Jackson"ın konserlerine milyonlar vererek gidilir de, adı duyulmamış ozanlarımızın - ki bizim evlatlarımızdır onlar - konserlerine 20-30 bin lira gibi komik bir miktar verilip gidilmez. İşte, bu ozanlarımızın aç kalmasının, işsiz dolaşmasının tek sebebi böyle davranan bizleriz, sizlersiniz!

Belki çok katı davrandım, ama haklıyım. Çünkü, Feyzullah Çınar öldüğünde bu halkın sesiydi. Fransa'da Strasbourg Üniversitesi'nde adına kürsüler açılmıştı, Türkolog Madam Melikof'un araştırmasına kaynak olmuştu. Ama buna rağmen, aynı Feyzullah Çınar, Türkiye'de belediye temizlik işlerinde çöpçü onbaşı olmaktan ileriye gidemedi. Öldüğünde cebinde 10 lirayla öldü. *Benim öfkem bundandır!*

Herkese sesleniyorum: Kendi kültürümüze, kendi ozanımıza, yazarımıza, çizerimize, en önemlisi de kendi düşünürümüze sahip çıkmalıyız. Onların açık gezmelerine izin vermemeliyiz. Çünkü onlar bizim çobanlarımız. Çünkü Feyzullah Çınar'ı Altun Çınar bir daha doğurmaz. Saygılarımla. ●

Pir Sultan, Anadolu'da kendi başına bir olaydır. Onun çevresinde toplananların giriştikleri eylemlerle, yılların biriktirdiği bir inancın, bir toplum özleminin, dışa vuruşudur Pir Sultan.

Toplum içinde geçen ve gelişen olaylarıyla, kökleri çok derinlere inen, geniş bir alana yayılan ulu ağaçlara benzer Pir Sultan.

Yüce dağların eteklerinde bütün alımlılığı ile çevresine egemen olan görkemli gürgenler vardır, komşu ağaçlara gölge salar Pir Sultan.

En sağ, en yalın bir olayın bile bir geçmişi, toplumun derinliklerinde yatan bir ögesi vardır. Nerede bir toplum varsa orada çok derinlere inen, eskilere giden olaylar da vardır.

Bir olayı, çevresinden, doğduğu toprağın geçmişinden soyarak, çırpıçılak gövdesine bakıp açıklama, anlama, anlatma olanağı yoktur. Böyle bir davranış yanıltıcı sonuçlara, geçersiz kanılara yol açar.

Anadolu'da nice inançlar varolup kök salmıştı. Bu inançların kimisi dinle, kimisi felsefesiyle, kimisi tarihiyle, kimisi bir başka uygarlıklarıyla ilgiliydi. Bazıları doğuya, bazıları batıya baygın bir halde eğilim göstermektedir. Bu arada Anadolu halkına oluyordu.

Anadolu'da uygarlık ve PİR SULTAN

Tanrının insanlara, ölümden sonra, vereceği söylenen mutluluklar olmasa tektanrı dinler tutunabilirler miydi? Bunca tapınak, bunca savaş yapılır, bunca kan dökülür, nice suçsuz insan tatlı canından olur muydu?

İşte başta inanç olmak üzere, bütün toplum varlıklarının birbirleriyle bağlantılı olduğu, birbirini doğurup beslediği gözden uzak tutulmamalı. Çünkü en soyut varlığın kökeninde bile bir insan emeği mevcuttur. İnsanlar önce tanrıyı yaratmışlar, sonra dönüp, kendisini tanrının yarattığına inanmışlar. Böylece kendi varlık çizgisinin dışına taşmışlar. Olanı olmayanla, olmayanı olanla bir bağlantı kılmışlardır.

Bütün uygarlık kaynağı insan emeğiyle türediğini savuna gelmiş bir toplum, inancıyla, tarihiyle, özyaşamıyla, soyuyla, emeğiyle, felsefesiyle, kültürüyle, yaşam biçimiyle ilke ve eylemleriyle bir bağlan tı kurarak biçimlenmiş ve örgütlen-

İPEK BAYRAK

miştir. Bu örgütlülükten, Mansurlar, Nesimler, PirSultanlar, Bedreddinler ve nice nice önderlik kadrosunu yaratarak emeğe saygın, sömürü, zulüm ve her türlü kötülüğe karşı halk ayaklanmalarını gerçekleştirerek bizi ve onurlu tarihimize ışık tutmuşlardır. İşte Pir Sultan, budur.

Ayrıca felsefe alanında, düzenli düşünmeye dayanan, derinlere inmeyi, gerçeği bulmayı araştırma inancı vardır.

Uygarlıklarda, bilim verileri de birer inanç ürünü değil midir? Ancak kimi inançların yolunu tapınaktan geçer, kimi inançların yolu bilimden geçer.

Tapınakta geçen inancın yönü bilinmeyen bir evrendeki mutlu yaşamı, bilim kurumundan geçen inancın yönü ise evreni anlama, insanlara yararlı olma, doğayı tanıma uğraşısıdır. Çünkü bunlar bir emeğin sonucunda gelişen uygarlıklardır.

Yani emek somutlanmakta, eylemleşmektedir.

İşte Anadolu Aleviliği bunun yüzlerce deneyiyle ispatlayacağı olmuştur. Bu toplum Anadolu'da bir uygarlıktır. Emeği yaratıcıdır.

Örneğin, hayvana doğa belli bir yaşama ortamı vermiştir. Onun yaşaması için gereken bütün nesneler (besin, barınma, korunma) o doğal ortamda vardır. Oysa insan yaşamını bir anlamda doğayı zorlayarak sürdürme ile karşı karşıyadır. Üretim ve tüketim ortaya çıkmıştır. İnsan ürettikçe gelişmiş, geliştikçe üretmiştir. Üretimin ikinci büyük aşaması ise düşünme ortamına, soyut varlık düzeyine geçiştir. İşte uygarlık denen insan ürününün ikinci aşaması da bu yaratma ile başlamıştır.

Burada o zaman tek kaynak, üreticidir. Bu üreticilik de somuttan soyuta geçiş noktası üzerindedir. İki çizgide insan denen varlığın tarihiyle bağlantılıdır. İnsanlar tarihlerini üret-

meye yaratmaya başladığı zaman bulur, köklerini. İnançlar, kültürler işte bu somut varlık düzeyi ile içten bir bağlantısı, varolma bakımından eşit olanakları vardır.

Onun için Anadolu toprağı üzerinde, böyle somut-soyut varlıklar üretme olayını başlatması da doğaldır. Bilim verilerini bu konuda en çok İ.Ö. 10 000 ile 9000 yıllarında geri götürüyor. Bu dönemlerde de, Anadolu insanının üretim aşamasını gösteren bir çok buluntu mevcuttur. Çıkan kazılardan birçok değişik eserleri ve sanatta rahatlıkla rastlanabilir. Bu rastlantılar tesadüfi değildir, tam tersi o dönemden, bu döneme geçen sürenin üretim konusundaki açık ve net verileridir. Bu dönemde ise soyut varlıklar oldukça çoğalmış, dine bağlı inançlar yaygınlaşmış, insanın üretici gücü somut olarak verecek nitelikte büyük örnekler vardır. Anadolu'da çok eskiye giden bir yaratıcı atılımın varlığını ortaya koyuyor. Bu atılım durmamış, çok tanrıci dönemden tek tanrıci döneme geçişte de, çağın anlayışına inanç düzeyine uygun olarak sürüp gitmiştir.

İşte Pir Sultan böyle bir varolmanın içinde kendi toplumuna uygun önderliği gerçekleştirmiştir. ●

Dostlar, canlar, el verin!

Yaşamak gerek

26 EYLÜL 1993 Pazar günü, **Kervan** İzmit Temsilciliği olarak büromuzda 17.Özveri Taarruzu'nun açılışını yaptık. Girişteki panoya asılı "İnanç, Özveri, Emek, Sarsılmaz Bir **Kervan** Demek" yazısı dikkati çekiyordu.

Bunun dışında, "İşçilerin zaferi özverisiz kazanılmaz! Hoşgeldin 17.Özveri Taarruzu" yazısı ile şu dörtlük göze çarpıyordu:

Hayat güneş kadar parlak
Hayat güneş kadar sıcak
Ölmek umurumuzda değil
Güneşimiz yaşayacak

Taarruz'un açılış konuşmasını yapan arkadaşımız, ilk olarak işçi sınıfı ve özveri arasındaki ilişkiyi anlatırken, burjuvazinin işçi sınıfından istediği "özveri"yle işçi sınıfı savaşımının gerektirdiği özverinin çok farklı olduğunu söyledi. Özveri Taarruzu'nun hangi amaçla yapıldığına da değinen arkadaşı-

mız sözlerini şöyle sürdürdü:

"İki ay süren bu yoğun özveri döneminde amaç, görevleri varolan olanaklar çerçevesinde kısıtlamayıp, olanakların çerçevesini genişletmek, yeni olanaklar, yeni kazanımlar sağlayabilmek, savaşımın düzeyini yükseltebilmek için maddi katkımızı misliyle arttırmaktır."

kurmak" olduğunu söyledi. Bu hedefimize ulaşmada, bağış kampanyasının büyük ölçüde katkısı olacağını belirtti. Bu noktada *gönüllülüğün* büyük önem taşıdığına dikkat çeken arkadaşımız, konuşmasını "Haydi **Kervan**'a bir matbaa için özveriye!" sözleriyle tamamladı. Ardından, Mercan

olduğunu, katılımı yükseltmek ve Özveri Taarruzu için yapılacak çalışmalardan daha iyi verim alabilmek için kurduğumuz ilişkileri büroya taşımamız gerektiğini vurguladı.

Çalışmalarımızda en önemli hedefler arasında, katılımı birkaç kat arttırmak, dostların taarruz toplantılarına yığınsal

harcadığımız sürece, bunun da üstesinden geleceğiz!

İnanç, Özveri, Emek, Sarsılmaz Bir **Kervan** demek!

Kervan-İzmit

Özveri Taarruzu

Kervan-KARTAL Temsilciği olarak 17.Özveri taarruzunun ilk toplantısını Kartal büromuzun açılış gününde yaptık. İlgisini ve desteğini esirgemyen dostlarımızın katılımıyla yaptığımız ilk toplantıda 5 milyon lira topladık. Bu taarruz için koyduğumuz ilk toplam hedef 78 milyon liradır.

Özveri Taarruzu toplantılarını her pazar günü saat 16'da yapıyoruz. Taarruz toplantılarımızda yalnızca hedefli katılan dostlarımız değil, aynı zamanda katkıda bulunmak için gelen dostlarımız da var, ve de hiç azımsanmayacak katkılar yapıyorlar.

İnanç, Özveri, Emek, Sarsılmaz Bir **Kervan** demek!

Kervan-Kartal

Bu yıl genel hedefi 'KERVAN'a bir matbaa kuralım' olan 17.Özveri Taarruzu, KERVAN'ın Türkiye ve Avrupa bürolarında düzenlenen coşkulu toplantılarla başladı. Türkiye işçi sınıfının hiçbir mihiraka bağlı olmadan, bağımsız kafasıyla güzel şeyler yaratabileceği inancını paylaşan tüm dostlarımızı, gönüllerinden kopan katkıyla 17.Özveri Taarruzu'na katılmaya çağırıyoruz.

Geçen sene yaptığımız 16.Özveri Taarruzu'nda maddi katkı sağlamak amacıyla düzenlediğimiz açık arttırmalardan örnekler veren arkadaşımız, 17.Özveri Taarruzu'nun hedefinin, " **Kervan**'a bir matbaa

Köklü'nün "Yaşamak gerek, anlatması zordur" adlı güzel şiirini okudu.

Toplantıya katılan **Kervan**-Tütünciftlik temsilcisi arkadaş, bağış makbuzlarıyla insanlara gitmenin olumlu bir girişim

katılımını sağlamak geliyor. Nice "olamaz"ı öldürmüş, "gerçekleştirilemez" denileni gerçekleştirmiş bir hareketiz. Geleceğin "Sosyalist Türkiye" sine inancımızı güçlendirdiğimiz, özveri yaptığımız, emek

KERVAN'A MATBAA İÇİN ÖZVERİ TAARUZUNA KATILIN

Yapmak istediğiniz bağışları Yapı Kredi Bankası, Çemberlitaş Şubesi, Genel Ajans 1032357-6 nolu hesaba yatırabilir, ya da Genel Ajans, Piyerloti Caddesi No:17/4 adresine posta havalesi yapabilirsiniz.

Yaptığınız bağışın (posta veya banka havalesi) makbuz ya da dekontunun bir fotokopisini bize gönderirseniz seviniriz.

Yapılan tüm bağışlar dergimizde yayınlanacaktır.

Genel Ajans,
Piyerloti Caddesi 17/4, 34400, Çemberlitaş-İstanbul
Tel: 212 - 516 84 64

BURÇAK'I KURTARALIM!

Şehir Tiyatroları sanatçısı Mehmet Çerezcioğlu dostumuzun 14 yaşındaki kızı Burçak akut lösemiye yakalandı, yaşama savaşı veriyor.

Burçak'ın Almanya'da yattığı hastanenin günlük ücreti 11 milyon lira dolayında. Tedavinin başarıyla sürdürülmesi için çok paraya ihtiyaç var.

Sanat dünyası, Burçak'ı kurtarmak için kampanya başlattı. Biz de **Kervan** dergisi olarak tüm okurlarımızı Burçak'a elimizden gelen yardımı yapmaya çağırıyoruz. Haydi, işçi-emekçi katkılarımızla bir can kurtaralım.

Babası ve sanatçı arkadaşları tarafından açılan hesap numarası:

Akbank Şişli Şubesi, Burçak Çerezcioğlu, 18573-6/A-001

FETHİ SAVAŞÇI

BİR BACIYA

Umutsuzluk bizim düşmanımız
Karşı tepelerden gün doğunca
Bak gör nasıl sevineceksin.

Hele bir ısınmaya başlasın elimiz ayağımız
Hele bir korkmıyalım akşam olunca
Hele bir karnımız doysun
yüzümüze renk gelsin.

Kararsızlık umutsuzluğun kardeşi
Birlikte gideceğiz
Bizim güneş ülkesine koşarak
Kötü adına ne varsa
Silip süpüreceğiz ortalıktan

Ağaçların çiçeğe durması gibi
Sanki bir coşku seliyim
Güzel düşlü umutlu bacım
Selamlarımı özlemlerimi yenilerim.

(İş Arkadaşları,
Yeditepe, 1980, s.24)

SERT DİZELER

Köyler kentler ülkeler insan dolusu
İşsizlik korkusu açlık korkusu
savaş korkusu
Herşey silinip gidecek yeryüzünden
Tutuculuk önyargı bencillik kıskançlık
Asıl içimizi kemiren her yerinden
Siz kimsiniz ne yapacaksınız
Ağzınızla kuş tutsanız bu güzelim dünyada
Bilin ki çakılıp kalmayacaksınız.

(Duyuyor musunuz?,
Yeditepe, 1983, s.76)

**26 Ekim 1989'da
yitirdiğimiz sevgili
dostumuz, işçi-yazar
Fethi Savaşçı'yı
ölümünün
4.yıldönümünde
saygıyla anarken,
sanatçımızın iki
güzel şiirini
okuyucularımıza
sunuyoruz**

İki kuşak arasında köprüydü

18 KASIM 1983'de yitirdiğimiz TKP'nin 7.genel sekreteri İsmail Bilen (Marat) yoldaşımızı, ölümünün 10.yılında sevgiyle anıyoruz.

Bilen yoldaş, 18 Ekim 1902'de doğdu. 1922 yılında Haliç Tersanesi fabrika komite-since partiye alınışından 18 Kasım 1983'te ölümüne dek renkli, çelişkili ve çetin mücadelelerle dolu bir yaşam geçirdi. O, doğrusu yanlışlıkla işçi sınıfımızın *komünist geleneğini*, tarihini bugüne taşıyan en önemli iki liderden biriydi.

Bilen yoldaş komünistti, ama duruma göre değişik ölçülerde oportünist taktikler izleyen, dolayısıyla ciddi eksiklikler taşıyan bir komünistti. Bunun bazı nesnel temelleri vardı. Türkiye işçi sınıfının uzun yıllar toplumda ağırlık taşımamış olmasının, partinin yığın bağlarının zayıflığının, enerjisini içe döndüren parti kadrolarının yıllar boyu birbirini yemesinin, kendisinin uzun yıllar sosyalist ülkelerde kalmış olmasının, Sovyet oportünizminin tutsağı olmasının, Bilen yoldaşın yanlışlarında önemli payı vardı.

O, TKP'nin 1960 sonrasının hareketli ortamına geç de olsa ayak uydurmaya çalışmıştı. Yakup Demir yoldaşın başlattığı partiyi yeniden canlandırma atılımını en önde yürüyerek sürdüren, 1973'te partinin ayağa kalkmasında, yığın bağlarının güçlendirilmesinde ana etkenlerden biri Bilen yoldaşı.

Sosyalist ülkelerin partilerinde kök salmış olan oportünizmi bazı genç partililere yüzünü ekşiterek anlatan, onlarda SBKP'nin eleştirilemeyeceği düşüncesini yıkan, çeşitli toplantılarda bu partilerin temsilcilerine Marksist konumdan yanıt yetiştiren oydu.

Bilen yoldaş, TKP'nin iki kuşağını birbirine bağlayan köprüydü. Komünistler onun devrimci görüşlerinden, keskin siyasal sezisinden, derin siyasal deneyimlerinden çok şey öğrendiler. Son 15 yılın acılı dene-

18 Kasım 1983'de yitirdiğimiz TKP'nin 7.genel sekreteri İsmail Bilen (Marat) yoldaşımızı, onuncu ölüm yıldönümünde sevgiyle anıyoruz

yimleri ondan öğrendiklerimiz doğruluğunun kanıtı oldu.

Biz onun doğrularına sevgiyle bağlanırken, yanlışlarını da partinin ve sınıfın önünde, açıkça, *komünistçe* eleştirmek-ten geri durmadık. Ama hiçbir zaman onun tutumunu, içinde yaşadığı sosyalist ülkelerdeki ezici baskı ortamından soyutlayarak ele almadık. Yıllarca

sosyalist ülkelerde, oportünizme iyice batmış partilerin ortasında yaşamının sonucunda dejenere olmaması için, büyük bir ideolojik yetkinlik, derin bir kavrayış, deha gerekiyordu. Bu da onda yoktu. Ya rest çekerek ayrılacak ve Batı'ya geçecek, ya da bu ülkelerde yaşayabilmek için, "ayak uyduracaktı". Kendisi için pasa-

port hazırlanmasına karşın birinci yolu seçemedi. Belki yaşı belki bilmediğimiz başka nedenlerden ötürü buna cesaret edemedi, "ayak uydurdu".

Kendi başına kaldığında Bilen yoldaşın devrimci özü ortaya çıkıyordu. Bizzat 1973 Atılımı, 1977'de "savaşacağız" diye haykırması bunun anlatımıydı. Ama, içişlerine

karışmak ne söz, her bir TKP bildirisinin her cümlesini bile kendisi belirleyen SBKP, bu devrimci özün girişimlerini boğmakta gecikmedi. SBKP yönetiminin basıncına dayanamayan Bilen yoldaş, partinin devrimci kadrolarına, devrime yüz çevirmek zorunda bırakıldı.

İşte, Parti'de ayrışma ve kıyasıya kavga bu ortamda gelişti. İmağın öte tarafında kalanlar hızlı bir düşüş yaşadılar. Oportünist Yağcı'lar çetesi-nin esir aldığı Bilen yoldaş, 18 Kasım 1983'de kahrından öldü. Yağcı'lar 1987 Eylül'ünde Özal ve ANAP'la anlaşarak TKP'yi terkettiler. 1989'da Demokratik Almanya düştü, 1991'de de Sovyetler Birliği "kurşun atma-dan", onursuzca karşı-devrime teslim oldu. TKP'ye sahip çıkan komünistler ise, bu kavgadan ideolojik ve örgütsel olarak galip çıktılar.

Bugünkü TKP, bu yeni TKP'dir. Ve Bilen yoldaş, geleneğimizin kopmaz parçasıdır. 1973'te Parti'yi ayağa kaldıran, genç kuşak komünistlere devrim ve komünizm fikrini aşılardan, legalistlikatör çizginin önünü o günden tıkayan, iki kuşak arasında köprü olan Bilen (Marat) yoldaşımızı, 10.ölüm yıldönümünde sevgiyle anıyoruz. ●

RIZA YÜRÜKOĞLU ANLATIYOR

Bilen Yoldaş'ın önünü SBKP kesti

"(TKP'nin yıllarca) örgütlenememesinin nedeni SBKP'dir... Yaptırılmamıştır. Bilen Yoldaş o zaman Bulgaristan'da yaşıyordu ve bu engelle karşı muhalefet yapıyordu. Bilen yoldaş, kendi haline bırakıldığı zaman sol ve delişmence sol bir insandı. Heyecanlı, kesinlikle bürokrat tavırları olmayan, göğsü bağı açık, deli dolu, iş yapmak isteyen bir komünistti. Cephe konularında, sosyal demokrasi konusunda, vb., Sovyetler'in çok solundaydı...

Kıbrıs çıkartması olmuş,

ardından bir MK toplantısında. Bize doğru geldiği gibi bir bildiri yazdık, tamam Rum tarafının yaptığı şeyler de var ama asker çıkartma doğru değil yollu. Ertesi gün toplantı devam ediyor... başka gündem maddelerine geçmiştik. Elçilikten bir memur geliyor, dışişleri ya da parti görevlisi bile değil, belki de bahçıvandır! Adam geliyor, elinde bizim bildiri, bunu değiştireceksiniz diyor...

Bu olmaz... Evet, sen büyük partisin, tüm partilerin ağabeyi partisin. Yol göstere-

ceksin, eyvallah ama dünya komünistleri senin emirerin olamaz... Proleter enternasyonalizmi bu değil... Orada Bilen yoldaş da çok sinirlendi, ama sonra geri adım atmak zorunda kaldı. Açıkçası, Bilen Yoldaşın önü kesildi, eli kolu bağlandı... Şuna çok kez tanık oldum, Rusların yüzlerine karşı, "siz oportünistsiniz" diye bağırırdı. Ama onların elindeydi...,"

Ekonomi Politika dergisiyle söyleşiden
Ekim 1993

İ.ELÇİOĞLU

BİR MEKTUP

Kervan dergisi yayın yönetmeliği-ne.

Derginizin bazı sayılarında Alevi Birlikleri Federasyonu'nu ve kişi olarak da beni hedefleyen yazılarınıza yanıt hakkımı kullanmak istiyorum. Bu nedenle birinci yanıtımın yayınlanmasını bekliyorum. Saygılarımla.

Eski adı "KAVGA DERGİSİ" yeni adı ise "KERVAN" diye adlandırdıkları dergi, bir süredir çeşitli sayılarında zaman zaman kişi olarak İsmail Elçioğlu ismindeki rahatsızlıkları ile birlikte, "CEM" dergisi de dahil olmak üzere Aleviliğe Alevilik adına veryansın etmelerine bir anlam veremedik.

Bu derginin biz öteden beri, bir yandan Marksist olduğunu iddia eden, diğer yandan da iflas etmiş siyasetlerine kurtuluş için bir Emevi kurnazlığı içinde Alevi toplumunun başlatmış olduğu özgürlük mücadelesinden yana imişler gibi tavır takınmalarını, zaman zaman da *Kervan*'da ismini göstermek isteyen kişilerle yaptığı söyleşileri ve bu söyleşilerden Alevi özünün nasıl çürütüldüğünü hayretle izliyorduk. Hele hele bu yaman kuzgunların köşe yazarı diye yol düşünlerinden kurulu kadrolarının bize ve bazı Alevi simgelerine, hiçbir gerçeğe dayanmayan azgın saldırılarına ise, sonuçta Alevi toplumunca reddolunacağı için hiçbir endişede değildik. Bugün de böyle bir endişeyi taşımıyoruz.

Görünen odur ki, biz tartışmaları bir seviyede tutmak isterken, bu marifetli yol düşkünü kuzgunlar Alevi kahramanlığına soyunarak meydanı boş bulmuşcasına İsmail Elçioğlu'nu hedef tahtası ederek saldırılarını bir taraftan yazılı olarak yoğunlaştırırken, diğer taraftan da kapı kullukları vasıtasıyla saldırılarını sürdürmektedirler. Bu yalan ve iftira ustalığında marifetli ve demokrat sol devrim platformundan da ihanetlerinden dolayı dışlanmış olan *Kervan* cılar, şimdi bir taraftan proleterya diktatörlüğünün öncülüğünü üstlendiklerini iddia ederken diğer taraftan da inanç özgürlüğü, laiklik ve demokrasi mücadelesi veren Alevi-Bektaşlı toplumunun kendilerine göre öncülüğüne soyunmaktadır. Nasıl olsa meydanı boş zanneden bu kuzgunlar sürüsü bir taraftan proleterya diktatörlüğü için devrim teorisi üretirken diğer taraftan da Aleviliğin hoş görüşüne sığınıp vakit bu vakittir diyen Yörükoğlu ve şürekası, Alevilerden de kendilerine yandaş bularak asalak yaşam biçimlerini sürdürüp gitmek istemektedirler. Bu davranış da doğrusu bu zatlara iyi yakışır.

Kervan dergisi; "CEM" in dergahsız Alevilik düşü" uydurmaca başlıklı yazısına şöyle bir başlık atmış. "Yol düşkünlüleriyle bir yere varılmaz", bu yaman Alevi hırslıları ne de

KANITLAYAMADI

Hakkımızda başlattığı çirkin iftira kampanyasında ortaya attığı iddiaları kanıtlaması için kendisine defalarca çağrı yaptığımız *İsmail Elçioğlu*'ndan gele gele bir mektup geldi. Elçioğlu'nun mektubunda hiçbir iddianın kanıtı yok, kendisine yönelttiğimiz soruların cevabı yok, yeni ve düzeysiz suçlamalar ise, var. Bu mektubu ve *Meluli Baba*'nın iki dürtlüğünü birlikte yayımlıyoruz.

KERVAN

Yalan yanlış karmakarışık söyleyen Ademim der, halkı toplar başına Merkep ile koşup yarış eyleyen Seğirtiyor arap atın peşine

Çerçi gibi gezip boncuk satanlar Helal haram birbirine katanlar Köpek gibi harıl gürül çatanlar Ben ademim demesinler boşuna

Aşık Meluli

güzel tam da kendilerine ve kendileri gibi düşünenlere yakışan bir başlık bulmuşlar. Kendilerini kutlamamak elimizde değil. Çünkü; Aleviliğin özgürlük, demokrasi ve laiklik mücadelesi Alevilerin sorunudur. Elbet ki bu mücadeleye, demokrat güç birliklerinin de desteği gereklidir. Ancak çıkarıcı yıllardır savundukları tutarsız siyasetler ile kamuoyu tarafından dışlanmış, demokratik devrim platformu tarafından da şaibeli sosyal faşist artıklarına ihtiyacımız olduğunu sanmıyoruz.

Kervan dergisi iddialarında şöyle diyor:

"CEM dergisinin yaptığı bu yakışksızlık burada kalmıyor. *Kervan*'a da iftira atıyor. Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu (ABF) yöneticilerinden İsmail Elçioğlu ve Ahmet Aydemir imzaları ile dergide yayınlattıkları bildiri, *Kervan*'a yönelik dayanıksız suçlamalar taşıyor."

Bu düz mantıkçılar sonra devam ediyorlar, "Dergahsız kurultay girişimi kabul görmedi. Dergah'a bağlılık konusu *Cem*'in yanıtlamayacağı sorularla dolu."

Kervansız *Kervan* cılar şu gerçeği önce bilmelidirler. Ne İsmail Elçioğlu ne de Ahmet Aydemir o bildiriye hazırlayıp kamuoyuna sunarken, basına dağıtırken ne *Cem* dergisinin talimatını onayını almıştır, ne de *Kervan* dergisinin bundan gocunacağı düşünülmüştür. Çünkü o bildiri, Alevi Birlikleri Federasyonu adına dağıtılmış, yönetim kurulu tarafından tartışılarak onaylanmış bir bildiridir. İçeriği de günün şartları altında doğrudur. Bildirinin doğruluğunu kabul etmeyenlerin bileceği bir şeydir.

Kervan dergisi şöyle devam ediyor; "Bildirinin yazdığına göre İsmail Elçioğlu, Anadolu Aleviliğinin maksatlı olarak bazı kişi, kuruluşlar ve yayın organları

tarafından amacından saptırıldığını saptamış." *Kervan* devam ederek bu tür suçlamalarını şöyle sürdürüyor; "Aleviliği şartlanmış siyasetlerimizin peşine takmak istiyormuşuz. Tüm toplantılarımızda, panellerimizde, dergimizde işçi sınıfının atası olan Aleviliğe, doğru ne ise onu göstermektir. İşçi Alevi musahipliği ve Aleviliğin dergah çerçevesinde dergahı merkez bilen örgütlenmesi gibi (abç)" gibi saçmalıklarla dolu iddialarını sürdürmektedir.

Yukardan da açıkça vurguladığımız gibi, bildiri sahtesalon sosyalistlerinin iddia ettiği gibi *Cem* dergisi ve Pir Sultan Derneği arasındaki görüş ayrılığı ile ilgili değildir. Bildiri 1993 yılına kadar gelişen Alevi hareketi içinde olumlu veya olumsuz gelişmelerin şartlarından ortaya gelen kamuoyunu aydınlatmak için yayınlanmış bir bildiridir. *Cem*, Pir Sultan Abdal, *Cem* ile *Kervan* Dergisi arasındaki tartışma kendilerini bağlar. Özellikle *Cem* ve Pir Sultan Derneği bu toplumun değerlendirmesine açık olan yayınlar ve kuruluşlardır. Burada sorumuz şudur ki, siz *Kervan* cılar kimsiniz, ne oluyorsunuz? Alevilik veya Alevi hukuku üzerindeki geçmişinizi açıklayabilir misiniz? Henüz esas adınızı bile kamuoyuna açıklayacak kadar dürüst olmadığınızı bir ortam da yalan yanlış Alevilik bilgilerinizle Alevi terbiyesi ve adabı dışına da çıkarak bir taraftan marksist yaygaracılığı diğer taraftan da Aleviciliğinizi ne kadar şarlatanlık örneği olduğunuzu açık açık göstermektedir.

Dergah tezinize bir sonraki yazıda cevap vereceğim için biraz sabır gösterin.

Sayın *Kervan* cılar, Köln'de *Yörükoğlu* (Bu isim bile ne kadar doğru bilemiyorum) ile karşılaştığımızda bana kendisi hakkında düşüncemi sorduğu

zaman aynen şöyle dedim, "TKP'nin Londra kanadı yıllardır demokratik halk kitleleri ve örgütleri tarafında dışlanmış, gerek dünya görüşleriyle gerekse kitle siyaseti ile iflas etmiş bir örgüttür. Bu iflas etmiş düşüncenin peşine Aleviliği takmak istiyorsunuz. Bir gün Aleviler sizden bunun hesabını sorarlar" dedim. Kendisi itiraz edince de kamuoyu önünde tartışmaya hazır olduğumu söyledim. Kendileri de peki demişlerdi. O yürekliği gösteremeyenler, şimdi oyunlar sergiliyorlar. Aynı oyunlarınızı bugün Alevi birlikleri federasyon içinden de sergiliyorsunuz. Alevi toplumu önümüzdeki günlerde kararını suratlarınıza bir tokat gibi çarpacağından benim endişem yoktur.

Sayın *Yörükoğlu* siz bir şeye değil iki şeye birden ihanet ediyorsunuz.

A) İşçi sınıfının proleterya davasına yani Marksizme ve Leninizm'e ihanet ediyorsunuz.

B) Alevi inancına, örf adet ve geleneğine, Alevi kültürü ile Hünkâr Hacı Bektaş düşüncesine ihanet ediyorsunuz.

Tabi gerekçesini soracaksınız. Bakın siz yeni teorinizle ne diyorsunuz. "Aleviler ile işçileri musahip kılalım." Bu teorenin ustalarına sormak gerekir, var mı Marksist teoride böyle bir terim? Devrimciler, demokratlar soruyorlar, Marks, Lenin, Engels, Stalin, Mao ve daha bir çok proleteryanın diktatörlüğünü, ulusal sorunu, Doğu sorununu oluştururken veya sosyalizmin diğer ustaları sosyalist devrim teorilerini halk kitlelerine ulaştırırken yanlış bir sosyalist teori mi uyguladılar da siz *Kervan* cılar ve Cilasun döneleri ile birlikte devrimci teorenin yüz karası olanlar sosyal faşist bir teori ile ortaya çıkarak dünyayı yeniden keşfeden bir eda ile ortalığı karıştırma çabası içine düşüyorsunuz?

Diğer bir neden ise kim söyledi size Alevilerin işçi sınıfının dostu olup olmadığını? Alevilik tarihi geçmiş ile her dönemde zalime karşı mazlumun yanında olan, Alevi düşüncesi inancı ve kültürü ile kendini iyiliğin, yeniliğin, hoşgörünün ve demokrasinin, laikliğin aşığı olan Aleviler zaten işçi sınıfının kendisidirler. Demokratik düzenin öncüsüdürler. Siz kimi kiminle musahip kılacaksınız? Şunun izahını yapın da biz de öğrenebiliriz.

Yani siz hem sosyalizmin hem de Aleviliğin temel ilkelerini kavrayamamış, bir tarafta işçi sınıfının sınıf mücadelesini kendi şartlanmış kafanızın içine oturtmak isterken, diğer taraftan da Alevilikle önemlice de ilgisi olmayan kitapçığımız ile olayı çözdüğünüz düşüncesindensiniz. Bu katı tutumunuz bile gösteriyor ki Anadolu Aleviliğini ve Alevi toplumunun toplumsal mücadelesini özünden sapıtarak çıkar düşüncenize alet ediyorsunuz.

Kervan dergisi yöneticileriyle

Aleviliği, Aleviliğin içinde bulunduğu genel sorunları sizinle aynı düşünmediğimiz bir gerçektir. Çünkü Alevilik başlı başına bir kültür mozayigidir. Bir bilim alanıdır. Net bir düşüncedir. Bu mozayigi bazı kavram karışıklıkları ile karıştırmak kimseye bir yarar sağlayamayacağı gibi henüz tam örgütlenmesini yapmamış olan Aleviliğe zarar da verir. Ayrıca bu kültür mozağını kavrayabilmek çıkar çevrelerinin, suistimalcilerin de işi değildir. Yaşamı ile inancını birleştirmeyen yol düşkünü fırsatçıların Aleviliğe getirecekleri çözümleri ile ibni suud fetvalarının terazinin aynı kefesinde tartışılacağı bir gerçektir.

Kurultay konusuna gelince, ben hiç bir yerde kurultayın geniş demokrat güçlerin temsilinden arınmış bir Alevi kurultayını savunmadım. Tam tersine daha da ileriye giderek Türkiye de tüm katılabilmesi gerekli olan güçlerin kurultaya mutlaka katılmasını ve temsilini savundum.

Diyanet İşleri başkanlığı konusundan da, düşüncem, bu kurumun bir Alevi olarak, hiçbir zaman varlığını onaylamadım. Laik Cumhuriyet devleti içinde laikliğin en büyük zedeleyicisi de olduğunu biliyorum. Bu gün 63 bin camisi olan, 80 bin personeli olan, her türlü irtica yuvasını da içinden barındıran bir kuruluş onaylamanın mümkün olmadığını sizde biliyorsunuz. Ama kendinizden başkasına hayat hakkı tanımayan siz *Kervan* kuzgunları bu gerçeği her nedense görmek istememektensiniz.

Kervan cıların Avusturalya maceralarına gelince ben hiçbir zaman sayın *Yörükoğlu*'na şu veya bu kişiyi tavsiye etmedim. Prensip olarak etmek için de bir neden yoktur. Avusturalya da Alevilerin nasıl suistimal edildiğini ilk Cilasun oyununuzla biliyorsunuz. Siz sağa sola yol düşkünü damgası vuracağımızda bir kendinize bir de Pir olarak kamuoyuna lanse ettiğiniz Pir'inize bakın. Alevilikte yol düşkünü müessesesinin bir tanesi de karı alıp karı boşamaktır. Yani nikah bozmaktır. Sorun bakalım Pir'iniz kaçınıcı karısını boşamış.

Sonuç olarak şunu kafanıza yazın ki, İsmail Elçioğlu olarak hiç bir zaman hiç bir kimseye veremeyeceğim hesabım yoktur. Geçmişim de açıktır. İsmail Elçioğlu inancı ile yaşamını birleştirmiş ve yaşamım boyunca bir toplumun haysiyet mücadelesini vermiş bir insan olarak kuru gürültülere aldırmayacağımı da bilmeniz gerekir.

Pir Sultan ustanın, şu dürtlüğü ile konuyu bağlamak istiyorum. Böyle bir tartışmaya gerek duymuyordum. Beni mecbur ettiğiniz umarım bundan sonraki tavrinıza, Alevi terbiyesini alarak çıkarsınız.

Sakın yar olma namussuza arsıza Tanrı selamını verme Pir'size Adamın başına bela getirir. Altının değerini pula getirir.

İ.Elçioğlu

KERVAN

Alevi Bektaşî düşüncesini ve kültürünü yaşatmak için düzenlenen
GELENEK GELECEK ve BİRLİĞİMİZ
gecesine katılalım.

PROGRAM

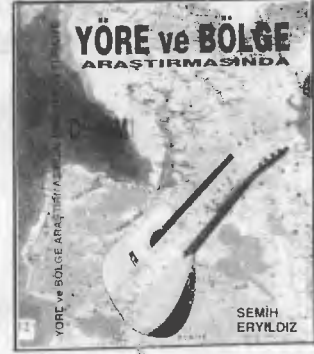
Musa EROĞLU - Deste GÜNAYDIN
Servet SARAĞ - İsmail ÖZDEN
Yüksel YILDIZ - Muharrem ÇINAR
ve
SEMAH GÖSTERİSİ

Tarih: 25/12/1993 Cumartesi Saat: 19.00 Yer: Pembe Köşk Düğün Salonu Fatih Cad.
Zekeriya Göçer Ortaokul yanı No:15/1 Kartal-İST. Tel: (0216) 374 44 47

İSTE TANSU ÇİLLERİN DE "BİLMEDİĞİ" BASK MODELİ GERÇEĞİ

YÖRE VE BÖLGE ARAŞTIRMASINDA TÜRKİYE ve İSPANYA

Semih Eryıldız

90 GR. 1. HAMUR KAĞIDA BASILI 182 SAYFA (24 SAYFA RENKLİ
İSPANYA SOSYALİST PARTİ AFİŞLERİ İLAVELİ) EDERİ : 80.000 TL.

Çalışma incelendiğinde görülecektir ki ne Bask Modeli vardır, neden
olduğu gibi kopya edilebilecek hazır reçete de yoktur. Herkes kendi
modelini kendi kitaplarından çıkaracaktır, ama bu arada alınacak
ders yok mudur?

Su yıkayabilir de yıkabilir de,
Ateş, ısıtılabilir de yakabilir de,

"VERKURTUL, VURKURTUL yada SEVKURTUL" gibi

"toptangelimci" iddialar yerine bu kitapta bir bölümü anlatılan araştırma,
inceleme, gözlem, değerlendirme, çalışma ve planlama sonucunda:

"DÜŞÜN : HESAP ve PLANLA KURTUL" diyebiliriz.

TOPLUMSAL DÖNÜŞÜM YAYINLARI

Ankara Cad. Konak İşhanı No. 43 Kat. 2 Daire : 8
34410 Cağaloğlu / İST. Tel.: (0-212) 520 15 64

Not : Tek isteklerde damga pulu karşılığı yada Hayri Bildik 666721
posta çeki hesabı Sirkeci / İST. ederini göndererek isteyebilirsiniz.

Bu bir ilandır.

KERVAN

yeni temsilcilikler açıyor

İŞÇİ, EMEKÇİYSENİZ, HAKSIZLIKLARA,
SÖMÜRÜYE DUR DEMEKTEN,
GERÇEK DEMOKRASİDEN,
ADİL BARIŞTAN, 1000 YILLIK ALEVİ GELENEĞİ
GELECEĞE TAŞIMAKTAN, YANAYSANIZ,
KAVGACIYSANIZ,

BU GÖREV SİZİNDİR KERVAN TEMSİLCİSİ OLUN!

İstekli okuyucularımız, özgeçmişlerini, ad ve adreslerini içeren yazılı
başvurularını 2 fotoğrafı (6x9) birlikte, aşağıdaki adreslere taahhütlü olarak
postalayabilir, telefonla ya da şahsen başvurabilirler.

Türkiye: KERVAN Merkez Bürosu, Piyerloti caddesi 17/4, Çemberlitaş, İstanbul,
Tel: (1) 516 84 64
Avrupa: KERVAN Avrupa Temsilciliği, Murtaza Dersimli,
P.O.Box 1822, N1 Londra, İngiltere

KERVAN

SATIŞ ELEMANI ARIYORUZ

Satış elemanlarının kazancı yapılan
satışın %40'ı olacak.
Tüm okurlarımızı ve dostlarımızı bu
kampanyada yanımızda görmek
sevincimizdir.

ABONE OLUN, ABONE BULUN

Ayrıntılı bilgi için merkez büromuzu
arayabilirsiniz:
TEL: (1) 516 84 64

Alevi-Bektaşî Kültüründen
BİR DESTE GÜL
DERTLİ DIVANI
EDİBE SULARI GÜLŞEN ALTUN
EMRAH MAHZUNI ÖZCAN DURSUN
TALİPLER HALK MÜZİKİ TOPLULUĞU

KERVAN'A MATBAA İÇİN ÖZVERİ TAARUZUNA KATILIN

Yapmak istediğiniz bağışları Yapı Kredi Bankası, Çemberlitaş Şubesi,
Genel Ajans 1032357-6 nolu hesaba yatırabilir, ya da Genel Ajans,
Piyerloti Caddesi No:17/4 adresine posta havalesi yapabilirsiniz.

Yaptığınız bağışın (posta veya banka havalesi) makbuz ya da
dekontunun bir fotokopisini bize gönderirseniz seviniriz.

Yapılan tüm bağışlar dergimizde yayınlanacaktır.

Genel Ajans,
Piyerloti Caddesi 17/4, 34400, Çemberlitaş-İstanbul
Tel: 212 - 516 84 64

FORMU (YA DA KOPYESİNİ) VE ABONELİK BEDELİNİ ÖDEDİĞİNİZİ BELİRTEN BELGENİN KOPYESİNİ KERVAN MERKEZ BÜROSUNA POSTALAYINIZ.

Adı/Soyadı:

Sokak/no:

Şehir:

Ülke:

Posta kodu:

Telefon:

İmza:

Abone bedeli

12 sayı

6 sayı

Yurtiçi:

☐ 100 000TL

☐ 50 000TL

İngiltere:

☐ 17 Sterlin

☐ 8.5 Sterlin

Almanya:

☐ 80 DM

☐ 40 DM

Fransa:

☐ 200 FF

☐ 100 FF

İsviçre:

☐ 65 SFr

☐ 32.5 SFr

Amerika:

☐ 53 \$

☐ 26.5 \$

Avustralya:

☐ 53 \$

☐ 26.5 \$

☐ Banka havalesi ☐ Posta havalesi

☐ Nakit

Tarih: / /1993

YEREL SEÇİMLERDE ŞHP'Yİ DESTEKLIYORUZ! AKTİF OLARAK DESTEKLIYORUZ!

Yerel seçimlerde oylarımızı dağıtmayalım. Laik-demokratik cephenin gücünü SHP oylarında gösterelim. Ve herkes de bilsin ki bu oylar, bulaşık suyu gibi tutumuyla SHP'nin değil, laik-demokratik güçlerin, devrimcilerin oyudur.

RIZA YÜRÜKOĞLU

YEREL SEÇİMLERDE aktif bir biçimde SHP'yi destekleyeceğiz. Bu tutumumuzun önemli nedenleri vardır.

Ülke ortamı, "seçimleri boykot" gibi emekçi halk mücadelesinin başka düzeylerinde uygulanabilecek yöntemleri bugün hiçbir şekilde aklamaz.

Bazı ilerici çevrelerde öne sürülen, "parti ayrımı yapmadan ilerici adayları desteklemeliyiz" görüşü de, bugünün koşullarında geçerli değildir. Birincisi, ülke çapında yaygın uygulanamayacağı, bir-iki yerle sınırlı kalacağı, dolayısıyla, son çözümlemede, "boykot"la aynı noktada birleşeceği açıktır. İkincisi, bugün siyaset sahnesindeki kavga **partiler** eliyle yürüyor. Bu gerçeği unutan öneriler, günün ana mücadelesinde taraf olmamaya varır.

Öte yanda, bugün varolan legal sol, sosyalist partiler de marjinal durumdadır. Türkiye'nin siyasal ortamında hiçbir ağırlıkları yoktur. Böyle bir durumda Doğu Perinçek ile mi seçim ortaklığı yapacağız? Olacak şey değil. STP'yi mi destekleyeceğiz? Desteğimizizin çapı neyse, o kadarlık kayıp olur.

Ana kavga SHP ile öteki burjuva partileri arasında gidiyor. Nabız orada atıyor. Türkiye, çok kritik bir dönemece giriyor. SHP oy kaybederse Türkiye siyasal hayatı artık çok kaygan bir zemindedir. Gericilik fena halde azacaktır. SHP hükümetten ayrılırsa, ki büyük ölçüde yerel seçimlerde zayıflamasına bağlıdır, o zaman Türkiye siyasal hayatının sağa kayışı çok hızlanacaktır.

Sağcı-gerici güçler uzun bir süredir SHP'yi yıpratmak için yoğun olarak çalışıyorlar. Çünkü görüyorlar ki SHP, tüm yanlışlığı ve tutarsızlığı içinde, özellikle tabanının eğilimleri nedeniyle, şeriatçı-şöven-totaliter gidişin önündeki önemli *engellerden* biridir.

Biz bu tutumumuzu utangaç bir sesle değil, yüksek sesle savunuruz. Her adımımızda sosyal yaşantının, emekçi sağduyusunun ana kanalıyla birlikte yürüme çabasıdayız. Alevilik alanında da böyle, sendikal sorunda da böyle, burada da böyle. Kendimizi ayırarak, ama ana kanalla birlikte. Onlarla birlikte, ama onların rengine bürünmeden... Etkinliğimizin temel nedeni de burada yatıyor.

Belki gerekli değil ama bir noktayı vurgulayalım. Yerel seçimlerde SHP'yi destekleme çalışmasının içine **cesurca** atılmak gerekir. SHP'yi destekliyoruz, nedenlerini öğrenmek isteyene anlatırız. Kampanyalarda vb. aktif olacağız. Her çeşit olanaktan da yararlanırız. Tutumumuzun mantıksal sonucu budur. Pratik çalışmamızı bu mantıksal sonuca kadar götürmezsek, birşey söylemiş, onun yararlarını almamış, ama zararını görmüş oluruz.

Haydi yoldaşlar, canlar, yerel seçimlerde oylarımızı dağıtmayalım. Laik-demokratik cephenin gücünü SHP oylarında gösterelim. Ve herkes de bilsin ki bu oylar, bulaşık suyu gibi tutumuyla SHP'nin değil, laik-demokratik güçlerin, devrimcilerin oyudur. ●

ERZURUM'DA... Denizli Tavas'ta... Birçok yerde Türkü Kürde düşman etmek isteyenlerin hain provokasyonlarıyla karşı karşıyayız.

DEMEK Kİ, örgütlü Kürt milliyetçiliği, Kürt halkına karşı "düşman halk" yaratma çabasında tümüyle başarısız değil! Bölgede istikrarsızlığın güvencesi olan Uluslararası Çekiş Güç, bölgede "taş üstünde taş bırakmamaya kararlı" görünen burjuvazi, azdırılan Türk milliyetçiliği, ırkçı-faşist hareket, ve de Kürt milliyetçiliğinin kuyruğundaki "sol", buna

Yaşasın kardeşlik!

yardımcıdır.

MİLLİYETÇİLİK, hangi gerekçeye sınırsız sığsın, işçiler emekçiler için öldürücü bir zehirdir. Nifaktır, kandır, katliamdır. Halkın bağrında onulmaz yaradır.

BİZLER, Türk ve Kürt emekçileri, okunacak en büyük kitap insandır dedik, 1000 yıldır BİRLİKTE YAŞADIK... Acımızı sevincimizi, mücadelemizi paylaştık.

Birbirimizden evlat aldık, yaşamı paylaştık.

YARATILMAYA ÇALIŞILAN Kürt düşmanlığı bu ortak tarihe düşmanlıktır! İşçi-emekçi düşmanlığıdır, insanlık düşmanlığıdır!

TÜRK İŞÇİLER! Devletin, milliyetçilerin kalles saldırlarını ancak BİZ göğüsleriz. Kürt emekçisiyle olan birliğimizle, sınıf kar-

deşliğiyle göğüsleriz.

ÖYLEYSE ne duruyoruz kardeşler? İşyerimizde mahallelerimizde Kürt düşmanı ihanete, nifaka DUR diyelim! Akan kan dursun, Çekiş Güç defol diyelim.

TÜRK-İŞ, SENDİKALAR, meslek odaları! Haydi, "işçilerin birliği halkların kardeşliği" için sınıfın örgütlü gücünü gösterelim. Kürt-Türk işçilerin sınıf kardeşliğini pekiştirelim!

Kahrolsun milliyetçilik!
Yaşasın kardeşlik!

KERVAN